

**ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

Mehmet Ertuğrul ÖZTÜRK

**ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ÖZEL YETENEK SINAVININ ÖĞRETİM ELEMANLARI VE
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

DOKTORA TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. ERDOĞAN KÖSE**

ERZURUM 2008

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu çalışma, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalının Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalında jürimiz tarafından Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Y. Doç. Dr. Erdoğan KÖSE
Danışman/Jüri Üyesi

Y. Doç. Dr. Şerafettin KARAKAYA
Jüri Üyesi

Y. Doç. Dr. Mustafa CİHAN
Jüri Üyesi

Y. Doç. Dr. Kerim GÜNDOĞDU
Jüri Üyesi

Prof. Dr. Remzi Y. KINCAL
Jüri Üyesi

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. 02 / 07 / 2008

Prof. Dr. Vahdettin BAŞCI
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	V
ABSTRACT.....	VI
ÖN SÖZ.....	VII
TABLolar DİZİNİ.....	VIII
KISALTMALAR.....	X

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Cümlesi.....	5
1.2.Alt Problemler.....	5
1.3.Varsayımlar.....	6
1.4.Sınırlılıklar.....	6
1.5.Tanımlar.....	6
1.6.İlgili Araştırmalar.....	7

İKİNCİ BÖLÜM

2.ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ.....	19
2.1.Türkiye’de Yüksek Öğretime Geçiş Uygulamalar.....	19
2.2. Türkiye'de Yükseköğretime Geçiş Süreci ve Yapılan Uygulamalar.....	22
2.3.Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Eğitimsi Yetiştirmenin Tarihi Gelişimi.....	26
2.4.Beden Eğitimi Bölümlerine Girecek Öğrencilerde Aranan Fiziksel Performans Özellikleri.....	33
2.4.1.Temel motorik özellikler.....	34
2.4.1.1.Kuvvet.....	34
2.4.1.2.Dayanıklılık.....	36
2.4.1.3.Sürat.....	36
2.4.1.4.Hareketlilik.....	37
2.4.1.5.Beceri ve koordinasyon.....	38
2.5.Beden Eğitimi Bölümleri Özel Yetenek Sınavlarına Girecek Adaylarda Aranan Reaksiyonel Özellikler.....	39

II

2.5.1. Reaksiyon.....	39
2.5.2 Reaksiyon zamanı.....	39
2.5.2.1. Hareket zamanı.....	40
2.5.2.2 Tepki zamanı.....	41
2.5.2.3.Reaksiyon zamanı ve sinir sistemi.....	41
2.5.2.4.Reaksiyon zamanının çeşitleri.....	43
2.5.2.4.1.Basit reaksiyon zamanı.....	43
2.5.2.4.2. Kompleks reaksiyon zamanı.....	44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.DEĞİŞİK ÜNİVERSİTELERDE UYGULANAN ÖZEL YETENEK SINAV

MODELLERİ.....	45
3.1.Gazi Üniversitesi.....	45
3.1.1.Sınavın uygulanması.....	45
3.1.2.Birinci aşama sınavı.....	45
3.1.3.İkinci aşama sınavı.....	46
3.1.3.1.Sportif beceri (branş) sınavı.....	46
3.1.3.2.Koordinasyon sınavı.....	46
3.1.4.Değerlendirme.....	46
3.1.5.Öğrenci yerleştirme.....	47
3.2.Muğla Üniversitesi.....	48
3.2.1.Birinci aşama (eleme) sınavı.....	48
3.2.2.İkinci aşamaya geçecek adayların kontenjan sayısı.....	49
3.2.3.İkinci aşama sınavı.....	49
3.3.Balıkesir Üniversitesi.....	50
3.3.1.Birinci aşama sınavı.....	50
3.3.2.İkinci aşama sınavı (genel koordinasyon).....	51
3.3.3.Branş sınavı.....	51
3.3.4.Genel değerlendirme.....	52
3.3.5.Yerleştirme.....	52
3.4. Darmstadt Teknik Üniversitesi (Hessen-Almanya).....	52
3.4.1. Spor yeterlilik sınavının amaç ve kapsamı.....	53
3.4.2.Başvuru.....	54

III

3.4.3.Sınav komisyonu.....	54
3.4.4.Sınavın yürütülmesi (uygulanması).....	55
3.4.5.Sınav sonuç belgesi.....	55
3.4.6.Belgenin geçerliliği.....	56
3.5.Atatürk Üniversitesi.....	56
3.5.1.Birinci aşama sınavı.....	56
3.5.2.Beceri koordinasyon parkuru.....	58
3.5.3. Değerlendirme.....	58

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.YÖNTEM VE UYGULAMA.....	61
4.1.Araştırmanın Model ve Yöntemi.....	61
4.1.2.Evren.....	64
4.1.3.Örnekleme.....	64
4.2.Veriler Toplama Araçları.....	64
4.3.Verilerin Analizi.....	68

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.BULGULAR VE YORUM.....	70
5.1.Araştırmaya Katılan Adayların Kişisel Özellikleri.....	70
5.2.Araştırmaya Katılan Adayların Sınavla İlgili Genel Görüşleri.....	73
5.3.Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Görüşlerinin İncelenmesi.....	77
5.3.1. Özel yetenek sınavına giren adayların cinsiyete göre sınava giriş nedenleri sınavın niteliği ve uygulama koşullarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi.....	78
5.3.2. Özel yetenek sınavına giren adayların spor branşlarına göre sınava giriş nedenleri sınavın niteliği ve uygulama koşullarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi.....	85
5.3.3. Özel yetenek sınavına giren adayların kurs alıp-almama durumlarına göre sınava giriş nedenleri sınavın niteliği ve uygulama koşullarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi.....	94
5.3.4. Özel yetenek sınavına giren adayların mezun oldukları lise türüne göre sınava giriş nedenleri sınavın niteliği ve uygulama koşullarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi.....	101

IV

5.3.5. Özel yetenek sınavına giren adayların sınava giriş sayısına göre sınava giriş nedenleri sınavın niteliği ve uygulama koşullarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi.....	104
5.4.İkinci Alt Problemlerle İlgili Bulgular ve Yorum.....	108
5.4.1.Özel yetenek sınavında görevli öğretim elemanlarının görüşlerinin incelenmesi.....	108

ALTINCI BÖLÜM

6.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	117
6.1.Sonuç.....	117
6.2.Öneriler.....	121
KAYNAKÇA.....	124

EKLER

EK-1:ADAY SINAV DEĞERLENDİRME ANKETİ.....	138
EK-2:ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞME FORMU.....	140
ÖZ GEÇMİŞ.....	141

ÖZET**DOKTORA TEZİ****ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖZEL YETENEK****SINAVININ ÖĞRETİM ELEMANLARI VE ÖĞRENCİ****GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ****MEHMET ERTUĞRUL ÖZTÜRK****DANIŞMAN: Yrd. Doç. Dr. Erdoğan KÖSE****2008 - SAYFA : 141****JÜRİ : Prof. Dr. Remzi Y.KINCAL****Yrd. Doç. Dr. Erdoğan KÖSE****Yrd. Doç. Dr. Şerafettin KARAKAYA****Yrd. Doç. Dr. Kerim GÜNDOĞDU****Yrd. Doç. Dr. Mustafa CİHAN**

Araştırmanın amacı, Atatürk Üniversitesi Özel Yetenek Sınavı uygulamalarında karşılaşılan problemlerin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesidir. Araştırmanın evrenini 2006-2007 yılında Atatürk Üniversitesi Özel Yetenek Sınavına katılan adaylar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2005-2006 Özel Yetenek Sınavına katılan 394 erkek, 130 kız, toplam 524 aday oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında, sınavlara girecek adaylara uygulanmak üzere anket formu, sınavda görevli öğretim elemanlarına görüşme formu geliştirilmiştir. Betimsel çalışma olan bu araştırmada, tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular SPSS for Windows 12.00 istatistik paket programı ile analiz edilerek tablolar halinde yorumlanmıştır.

Araştırmada adayların özel yetenek sınavı ile ilgili genel görüşleri, özel yetenek sınavlarına giriş nedenleri, özel yetenek sınavlarının niteliğine ve uygulama koşullarına ilişkin görüşleri, cinsiyet, spor branşı, kurs alıp-almama, mezun olduğu lise türü, sınava giriş sayısı gibi değişkenlerle karşılaştırılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre özel yetenek sınavlarına katılan adayların sınavlara kendi istekleri doğrultusunda, bu mesleğe özel ilgileri olduğundan, idealleri için katıldıkları sonucu saptanmıştır. Adayların sınavın niteliğine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde çoklu tercih yapılmasının doğruluğu, spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi gerektiği, bireysel ve takım sporları branş alternatiflerinin artırılması gerektiği, sınavın uygulama süresinin artırılması gerektiği sonucu saptanmıştır. Adayların sınavın uygulama koşullarına ilişkin görüşler değerlendirildiğinde, sınav komisyonunun sınavları objektif bir şekilde yürüttüğü, sınavların yapıldığı fiziki ortamın yeterli olduğu, sınavlar süresince barınma, yeme-içme ile ilgili güçlük çekmedikleri saptanmıştır.

Sınav komisyonunda görevli öğretim elemanları açısından sınavların istenilen kalitede öğrenci almada kısmen yeterli, objektif olduğu, her bölümün kendi sınavını kendilerinin yapması gerektiği, sınavların daha da geliştirilebileceği sonucu saptanmıştır. Ayrıca araştırmada sonuçlara yönelik değerlendirmede ve araştırmacılara yönelik önerilere yer verilmiştir.

ABSTRACT

Ph. D. THESIS

**INVESTIGATION OF SPECIAL ABILITY EXAMINATION IN PHYSICAL
EDUCATION AND SPORTS IN ATATÜRK UNIVERSITY FROM THE
VIEWPOINTS OF TEACHING STAF AND STUDENTS**

MEHMET ERTUĞRUL ÖZTÜRK

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Erdoğan KÖSE

2008 - PAGE : 141

Jury : Prof. Dr. Remzi Y. KINCAL

Assist. Prof. Dr. Erdoğan KÖSE

Assist. Prof. Dr. Şerafettin KARAKAYA

Assist. Prof. Dr. Kerim GÜNDOĞDU

Assist. Prof. Dr. Mustafa CİHAN

The purpose of this study is to evaluate some problems in the application of special ability examination in Atatürk University from various viewpoints. The study contains the candidates joining the special ability examination in 2005-2006 academic year in Atatürk University. The total number of students is 524, 394 males and 130 females. A questionnaire was given to those who took the exam, and an interview form to lecturers. Survey method was used in this descriptive study. The findings were analyzed with SPSS for Windows 12.00 statistics programme, and were given as tables.

The study compares such variants as the views of candidates on the exam, their reasons to take the exam, their views on the general feature and application conditions of the exam, sex, the branch of sports, whether they have taken course for the exam, the type of high school and how many times they took the exam.

The study revealed that candidates took the exam in accordance with their wishes, and their interest in this profession in line with their ideals. When the views of students regarding the exam were evaluated, the truthfulness of multiple preference, the need for additional points to the graduates of sports high school, the need to increase individual and team sports branch alternatives, and the need to increase the application period of the examination came to the forefront. When the views of candidates on the application of the exam were considered, it was found that the exam commission was objective in the exam, the physical conditions were adequate for the exam, and the candidates had no difficulty in accommodation during the exam.

The examination commission noted that the quality of the exam was good, the exam was objective in selecting good students, each department should give its own exam, and exams could be improved. The study also presents suggestions for researchers about the results.

ÖN SÖZ

İçinde yaşadığımız çağa damgasını vuran ve gelecekte de etkisini artırarak devam edeceğine inanılan bilgi çağında bilgilerin genç nesillere kazandırılması tesadüflere bırakılmayacak kadar önemli hale gelmiştir.

Gerekli bilgi ve becerileri kazandırma yoluyla bireylerde davranış değişikliğini hedefleyen eğitimin tesadüflere bırakılmaması için, bir eğitim sistemi içerisinde farklı öğretim kademeleri (ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim) yer almaktadır. Yürüttükleri faaliyetlere göre aralarında organik bir ilişki olan bu kademelerin temel işlevleri bireyleri geliştirmek suretiyle ülke kalkınmasına destek olmaktır. Kalkınma, tüm dünya ülkeleri açısından ortak bir slogandır. Çok yönlü ve hızlı bir kalkınma çabası içerisinde olan ülkemizde bunu sağlayacak insan gücüne şiddetle ihtiyaç duyulurken, bu ihtiyacı gidermek üzere örgün eğitim süreci içinde yükseköğretim önemli bir kademe olarak yerini almıştır. İnsanlığın varoluşu ile birlikte etkisini kuvvetle hissettiren eğitim ihtiyacı özellikle ikinci dünya savaşından sonra kalkınma çabalarına paralel olarak yoğunlaşmış ve yükseköğretime girme önemli bir hedef haline gelmiştir. Ülkemizde de yükseköğretim kademesi hem bir meslek sahibi olmanın hem de sosyo-ekonomik prestijin anahtarı olarak kabul edildiğinden arz-talep dengesizliğinin de etkisi ile yükseköğretim önünde yığılmalar ortaya çıkmıştır.

Bu araştırma hem söz konusu yığılmalara çözüm aramaya, özel yetenekli öğrencilerin yükseköğretime alınmasına yardımcı olmak, hem de ülkemizde yükseköğretime geçişteki özel yetenek sınav sisteminin değerlendirmesini yapmak ve özel yetenek sınavı ile ilgili alternatif bir model sunmak amacı ile yapılmıştır.

Araştırma altı ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde giriş ve araştırmanın problemine, ikinci bölümde araştırmanın kuramsal temellerine, üçüncü bölümde değişik üniversitelerde uygulanan sınav modellerine, dördüncü bölümde araştırmanın yöntemine, beşinci bölümde bulgular ve yorumlara, son bölümde ise yargı, değerlendirme ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırmanın tüm aşamalarında yardımlarını esirgemeyen ve beni yönlendiren danışmanım Yrd.Doç.Dr.Erdoğan KÖSE'ye, değerli hocam Prof.Dr.Remzi Y. KINCAL'a anabilim dalı başkanımız sayın Yrd.Doç.Dr.Şerafettin KARAKAYA'ya ve tez izleme komitesindeki değerli hocalarıma, istatistiksel analizlerde yardımcı olan Arş.Gör.Erdal BAY ve Arş.Gör.Sinan KOÇYİĞİT'e, tezin yazım aşamasındaki desteklerinden dolayı Latif KIRKINCI'ya, ayrıca çalışmalarım boyunca desteği, sabrı ve özverileri ile beni motive eden eşim Deniz ÖZTÜRK'e ve çocuklarım Furkan'la Ömer'e teşekkür ederim.

VIII

TABLolar DİZİNİ

Tablo 5.1. Araştırmaya Katılan Adayların Kişisel Özellikleri İle İlgili Yüzde ve Frekanslar..	70
Tablo 5.2. Anket Maddelerine Verilen Cevaplara İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	74
Tablo 5.3. Adayların Cinsiyetlerine Göre Sınava Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	78
Tablo 5.4. Adayların Cinsiyetlerine Göre Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	80
Tablo 5.5. Adayların Cinsiyetlerine Göre Sınavın Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	83
Tablo 5.6. Adayların Cinsiyetlerine Göre Özel Yetenek Sınavına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	84
Tablo 5.7. Adayların Branşa Göre Sınava Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	85
Tablo 5.8. Adayların Branşa Göre Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	88
Tablo 5.9. Adayların Branşa Göre Sınavın Uygulama Anındaki Koşullarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	92
Tablo 5.10. Adayların Branşlarına Göre Özel Yetenek Sınavına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	93
Tablo 5.11. Adayların Kurs Alıp-Almama Durumlarına Göre Sınava Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	94
Tablo 5.12. Adayların Kurs Alıp-Almama Durumlarına Göre Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	96
Tablo 5.13. Adayların Kurs Alıp-Almama Durumlarına Göre Sınavın Uygulama Anındaki Koşullarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	99
Tablo 5.14. Adayların Kurs Alıp-Almama Durumlarına Göre Özel Yetenek Sınavına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları.....	100
Tablo 5.15. Adayların Lise Türüne Göre Sınava Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşler Arasındaki Farka Ait Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	101

Tablo 5.16. Adayların Lise Türüne Göre Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşler Arasındaki Farka Ait Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	102
Tablo 5.17. Adayların Lise Türüne Göre Sınavın Uygulama Anındaki Koşullarına İlişkin Görüşler Arasındaki Farka Ait Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	103
Tablo 5.18. Adayların Lise Türüne Göre Özel Yetenek Sınavına İlişkin Görüşler Arasındaki Farka Ait Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	104
Tablo 5.19. Adayların Sınava Giriş Sayısına Göre Sınava Giriş Nedenleri Arasında Bir Fark Olup Olmadığına Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	105
Tablo 5.20. Adayların Sınava Giriş Sayısına Göre Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşler Arasında Bir Fark Olup Olmadığına Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	105
Tablo 5.21. Adayların Sınava Giriş Sayısına Göre Sınavın Uygulama Anındaki Koşullarına İlişkin Görüşleri Arasında Bir Fark Olup Olmadığına Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	106
Tablo 5.22 Adayların Sınava Giriş Sayısına Göre Özel Yetenek Sınavına İlişkin Görüşler Arasındaki Farka Ait Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	107
Tablo 5.23 Sınav Komisyonunun Sınavların İstenilen Düzeyde Öğrenci Alınmasında Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Görüşleri.....	108
Tablo 5.24 Sınav Komisyonunun Sınavların Uygulama Yönergesi Hakkında Görüşleri	109
Tablo 5.25. Sınav Komisyonunun Sınavların Uygulanması Esnasındaki Güçlükler Hakkındaki Görüşleri	110
Tablo 5.26. Sınav Komisyonunun Sınavların Objektifliği Hakkındaki Görüşleri.....	111
Tablo 5.27. Sınav Komisyonunun Sınavların Sadece Zaman Merkezli Yapılması Hakkındaki Görüşler.....	111
Tablo 5.28. Sınav Komisyonunun Sınavlara Katılan Adaylar Hakkındaki Düşünceleri.....	112
Tablo 5.29. Sınav Komisyonunun Üniversitemiz Bünyesindeki Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinin Sınavlarını Bağımsız (Kendilerinin) Yapmaları Konusundaki Görüşleri.....	113
Tablo 5.30. Sınav Komisyonunun Sınavların Objektifliğini Artıracak Başka Uygulamalara İlişkin Görüşleri.....	114
Tablo 5.31. Sınav Komisyonunun Sınavların Her Üniversitede Farklı Biçimde Uygulanması İle İlgili Görüşleri.....	115

KISALTMALAR

ADÜ	: Adnan Menderes Üniversitesi
AİBÜ	: Abant İzzet Baysal Üniversitesi
AOBP	: Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı
BESYO	: Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu
BÖYS	: Beden Eğitimi Özel Yetenek Sınavı
BÖYSP	: Beden Eğitimi Özel Yetenek Sınavı Puanı
BP	: Başarı Puanı
BTGM	: Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü
c	: Cilt
GBP	: Genel Başarı Puanı
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KP	: Koordinasyon Puanı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OBP	: Ortaöğretim Başarı Puanı
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ÖS.-SÖZ	: Sözel Ağırlıklı Ö.S.S. Puanı
ÖSS	: Öğrenci Seçme Sınavı
ÖSS-EA	: Eşit Ağırlıklı Ö.S.S. Puanı
ÖSS-P	: Öğrenci Seçme Sınavı Puanı
ÖSS-SAY	: Sayısal Ağırlıklı Ö.S.S. Puanı
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
ÖYS	: Öğrenci Yerleştirme Sınavı
s	: Sayfa
ÜSYM	: Üniversitelerarası Seçme Yerleştirme Merkezi
ÜYS	: Üniversitelerarası Yerleştirme Sınavı
vd.	: Ve diğerleri
YDS	: Yabancı Dil Sınavı
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu
YYÜ	: Yüzüncü Yıl Üniversitesi

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

Hemen her ülkede, kalkınmanın anahtarı olarak eğitimin ve bununla ilgili yapılan uygulamaların önemli bir yeri vardır. Çok yönlü kalkınma çabası içinde olan ülkelerin, eğitilmiş insan gücüne sahip olabilmek için değişik alanlarda yatırımlar yapmalarına rağmen, üzerinde önemle durdukları asıl yatırım alanı eğitimidir. Zira eğitim, bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, toplumun kalkınmasını ve sürekli ilerlemesini sağlayacak bir özelliğe sahiptir. Öte yandan toplumların yapısında meydana gelen köklü değişmelerin yaratacağı sorunları ortadan kaldırma ya da en aza indirgeme konusunda da eğitimin önemli bir yeri vardır. Günümüzde meydana gelen değişme ve gelişmeler, toplumları bir anda bilgi toplumu olma yolunda atılacak adımlarla karşı karşıya bırakmıştır. Pek çok ülke, sırasıyla tarım toplumu, sanayi toplumu, bilgi toplumu olma özelliğini sergilemesi gerekirken, özellikle ilk iki evrede yeterli duruma gelip gelmediğine bakılmaksızın, bilgi toplumunun gereklerini yerine getirme çabalarına yönelmiştir. Öte yandan, bilgi toplumunun mevcut bilgiyi tarım ve sanayinin gelişmesinde de kullanması, hemen her toplumda değişik sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu yüzden her türlü toplum yapısında ortaya çıkan sorunların giderilmesi ve toplumsal evreler arasındaki geçişlerin sağlıklı olabilmesi, eğitim ve eğitilmiş insan gücünün niteliğiyle doğru orantılıdır.

İnsanlığın varoluşuyla birlikte eğitim ve eğitilme ihtiyacı ortaya çıkmış ve değişik biçimlerde de olsa bu ihtiyaç giderilmeye çalışılmıştır. Uygarlık düzeyi ne olursa olsun, her toplumda eğitim olgusu süregelmektedir. İnsanoğlu bir taraftan hayatını kolaylaştırma yönünde çabalar sarf ederken, öte yandan toplumdaki çocuk, genç ve yetişkinleri eğitmeye çalışmaktadır. Böyle bir toplumda birey, çevresiyle etkileşimi sonucu kendisine gerekli olabilecek bilgileri öğrenmektedir. O halde öğrenmenin olduğu her durumda, insan davranışlarını değiştiren bir eğitim sürecinden söz etmek mümkündür (Varış, 1998, s.6). Bu yönüyle eğitimi, kapsamı oldukça geniş bir kavram olarak görmek gereklidir. Hatta hemen herkesin üzerinde birleştiği şekliyle hayat boyu devam eden bir süreç olarak ele alınmalıdır. Eğitimi bireye özgü olarak düşündüğümüzde, toplumla birey arasındaki hak ve görevlerin tanımlanması, paylaşılması ve yerine

getirilmesi, eğitim yoluyla bireylere kazandırılacak bilgi ve becerilerin hayata geçirilmesiyle paralellik göstermektedir. Bu yönüyle eğitim, bir toplumun üyesi olan bireylere kültür kazandıran süreç olarak da tanımlanabilir. Ulusal varlığın temeli olan kültür, eğitimle kazanılmakta veya kazandırılmaktadır. Bu yüzden eğitimin kapsamı hayatta bireylere gerekli olabilecek her tür bilgi ve becerilerden oluşmaktadır. Bu bilgi ve becerileri hayata geçiren birey, hem toplum içinde belli bir yere sahip olmakta, hem de toplumun devamlılığına katkıda bulunmaktadır. Sonuçta eğitilmiş bireylerden oluşan bir toplum, eğitilmiş toplum konumuna gelmektedir. Bu nedenle toplumun gelişmesi, ilerlemesi ve diğer toplumlarla yarışabilmesi, eğitime verdiği önemle doğru orantılıdır. Böyle bir gerçeği, pek çok düşünür, bilim adamı ve devletin ileri gelenleri her fırsatta dile getirmektedirler. Türk Devletinin kurucusu M. Kemal Atatürk de bu gerçeği "Bir milleti şanlı, bağımsız ve özgür yapan da; köleliğe, yoksulluğa mahkum eden de eğitimidir" sözleriyle açık bir biçimde vurgulamıştır (Gürbüz, 1999, s.3).

Bir toplumda çeşitli sistemler (eğitim, sağlık, savunma vb.) yer almakta ve her biri toplumsal gelişmeye değişik yönlerden katkıda bulunmaktadır. Diğerlerinin önemi göz ardı edilmemekle birlikte, eğitimle ilgili olarak kurulmuş sistem öteki sistemlere temel oluşturması bakımından, ayrı bir önem taşımaktadır. Zira diğer sistemlerin kurulmasında temel etken olan insan gücünü yetiştiren, eğitim sürecidir. Öte yandan eğitim, farkında olsun veya olmasın her insanın günlük yaşamının bir parçası durumundadır.

Hayat boyu devam eden davranış değiştirme süreci olarak ele alınıp analiz edildiğinde, eğitimin en belirgin özellikleri şunlardır: Zaman ve mekan yönünden kapsamlı, sürekli ve çok boyutlu olması, bilgi dahil her türlü yaşantı üzerinde durulması ve bu yaşantıların tesadüfi olması veya olmamasıdır (Varış, 1998, s.10). Bir ülkede oluşturulan eğitim sistemi ve buna paralel yapılan uygulamalarda kazandırılacak bilgi ve becerilerin tesadüflere bırakılmaması için belirli bir plan ve program dahilinde hareket edilmektedir. Bu plan ve program dahilinde gelişmiş toplumlar çeşitli kurumlar oluşturmuşlardır. Eğitimin kurumsallaşması için de okullar kurulmuştur. Böyle bir gelişme, eğitim kavramını okulla sınırlandırmak anlamına gelmemektedir. Çünkü birey okul dışında da sosyal ve doğal çevreyle etkileşim halindedir. Bu durumda ideal olanı okul içi ve

dışı eğitimin birbiriyle tutarlı olması ve birbirini tamamlamasıdır. Okul kavramından hareketle, eğitimin planlı, programlı ve belirli süreleri kapsayan bir dönemi olan, öğretim kavramı akla gelmektedir. Her ne kadar öğretim süreci okulla ilgili olarak ele alınsa da okul, bireyin okul dışı yaşamını sağlıklı bir biçimde sürdürebilme çabalarıyla eğitime de hizmet etmektedir (Kıncal, 2000, s.131).

Eğitim, örgün ve yaygın olmak üzere iki ana bölüme ayrıldığında, okul kavramı daha çok örgün eğitim kavramıyla birlikte anılmaktadır. Bu nedenle okullar, örgün eğitim kademelerinde eğitim-öğretim hizmetlerini yürüten kurumlardır. Örgün eğitim, milli eğitimin amaçları doğrultusunda bireylere belli bir süre içinde planlı, programlı olarak gerekli bilgi ve becerileri kazandırma yönündeki çabaların tümüdür ve tüm ülkelerde ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim adı verilen öğretim kademelerinden oluşur (Fidan, Erden, 1994, s.212). İlköğretim, zorunlu ve temel eğitim adı altında bireylere toplumda gerekli olabilecek temel bilgi ve becerileri verme amacından hareketle, hem ortaöğretime ve hem de hayata hazırlayan kademedir. Hemen her ülkede zorunlu olmasından dolayı, bu kademedeki okullaşma oranları oldukça yüksektir (Büyükkaragöz, 1998, s.35). İlköğretime izleyen ortaöğretim kademesi, ortaöğretim düzeyinde gerekli olabilecek bilgi ve becerileri kazandıran ve uyguladığı programlar yoluyla bireyleri bir yandan yükseköğretime diğer yandan da eğer yükseköğretime devam etmeyecekse hayata ve iş alanlarına hazırlayan bir kademedir. Bu kademeye devam zorunlu olmamakla birlikte, nüfus artışı ve diğer sosyo-kültürel faktörlerin etkisiyle okullaşma oranlarında ilköğretim kadar olmasa da bir yoğunluk görülmektedir (Türk, 1999, s.113). Yükseköğretim, bir ülkede örgün eğitimin son halkasını oluşturan ve uyguladığı programlar yoluyla nitelikli insan gücünün elde edilmesi yönündeki çalışmaları içeren bir kademedir. Bu yönüyle yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayınların yapıldığı kurumlar, bu kademe içinde yer almaktadır (Baloğlu, 1990, s.41).

Araştırmanın çerçevesi açısından, yalnızca genel özellikleriyle ele alınan öğretim kademeleri arasında, hiyerarşik anlamda organik bir bağ bulunmaktadır. Öğretim kademeleri eğitim sisteminin bir parçası olarak kendilerine özgü amaçlar doğrultusunda hizmet vermelerine rağmen üzerinde birleştikleri temel nokta,

kalkınmanın odak noktasını oluşturan bireyleri gerekli bilgi ve becerilerle donatmaktır. Zira, kalkınmanın gerektirdiği nitelikli insan gücünün karşılanması bu kademelerin ayrı ayrı değil, bir sistem bütünlüğü içinde görevlerini yapmalarına bağlıdır (Koçak, 1993, s.14).

Temel amaçlarındaki ortak nokta doğrultusunda birbirlerinin devamı olan bu kademelerden ilk ve ortaöğretimin önemini göz ardı etmemekle birlikte, ülkemizde yükseköğretimi, nitelikli insan gücü yetiştirme görevine bağlı olarak kendisine olan yoğun talepten dolayı ayrıca ele almak gerekmektedir. Çünkü yükseköğretim kademesinde bir eğitimden geçmek, diğer eğitim kademelerine oranla toplumda sosyo-ekonomik prestijin bir göstergesi durumundadır. Hızlı bir nüfus artışı ve özellikle yükseköğretim çağına gelmiş ve bu tür bir eğitimden yararlanma isteğinde olanların sayısı her geçen yıl artmaktadır. Bu bağlamda yükseköğretime geçiş süreci, toplumda çok boyutlu eğitim sorunlarından biri haline gelmiştir. Bu noktada yükseköğretime geçiş, hem birey ve hem de toplum açısından büyük önem taşımaktadır (Kıncal, 2000, s.32). Çünkü, bireylerin yeteneklerinin elverdiği ölçüde eğitim imkanlarından yararlanma hakkı, anayasa ile güvence altına alınmış olmasına rağmen, yükseköğretim kurumları sayıları gittikçe artan bireylerin yükseköğrenim taleplerini karşılayamamaktadır.

Ülkemiz açısından ele alındığında, yükseköğretime geçiş süreci ile ilgili olarak geçmişten günümüze birtakım uygulamalar yapılmakla birlikte, yukarıda belirtilen soruna çözüm bulma çabalarına devam edilmektedir. Bu çabalardan birisi de özel yetenek gerektiren alanlara, ÖSS'ye ilaveten özel yetenek sınavları ile öğrenci alınmasıdır. Beden eğitimi ve sporla ilgili bölümlere de özel yetenek sınavları ile öğrenci alınmaktadır. Bu anlamda çalışmanın temel amacı, beden eğitimi ve spor bölümlerine öğrenci seçmeyi amaçlayan özel yetenek sınavının öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri açısından incelemektir. Bu doğrultuda, özel yetenek sınavlarının daha kaliteli yapılması ve daha yetenekli öğrencilerin seçilmesine yönelik öneriler sunmaktır.

1.1.Problem Cümlesi

Bu araştırmada temel problem, beden eğitimi özel yetenek sınavını, aday öğrenciler ve sınav komisyonunda görevli öğretim elemanlarının görüşleri çerçevesinde incelemek ve sorunları ortaya koymaktır.

1.2. Alt Problemler

Bu çalışmada yukarıda belirtilen temel problem doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Sınava giren aday öğrencilerin cinsiyetlerine, branşlarına, kurs alıp-almama durumlarına, lise türlerine ve sınava giriş sayılarına göre,

1.1.Sınava giriş nedenlerine ilişkin görüşleri arasında farklılık var mıdır?

1.2.Sınavın niteliğine ilişkin görüşleri arasında farklılık var mıdır?

1.3.Sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin görüşleri arasında bir farklılık var mıdır?

1.4.Değişken ayrımı yapılamaksızın, adayların özel yetenek sınavına ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Özel yetenek sınav komisyonunda görevli öğretim elemanlarının,

2.1.Sınavların istenilen düzeyde öğrenci alınmasında, yeterli olup olmadığına ilişkin görüşleri nelerdir?

2.2.Sınavların uygulama yönergesi hakkındaki görüşleri nelerdir?

2.3.Sınavların uygulanması aşamasındaki güçlükler hakkındaki görüşleri nelerdir?

2.4.Sınavların objektifliği hakkındaki görüşleri nelerdir?

2.5.Sınavların zaman merkezli yapılması hakkındaki görüşleri nelerdir?

2.6.Sınavlara katılan adaylar hakkındaki düşünceleri nelerdir?

2.7.Üniversitelerin sınavları bağımsız olarak kendilerinin yapmaları konusundaki görüşleri nelerdir?

2.8.Sınavların objektifliğini artıracak başka uygulamalarla ilgili düşünceleri nelerdir?

2.9.Sınavların her üniversite de farklı uygulanması ile ilgili düşünceleri nelerdir?

1.3.Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan öğrenci adaylarının geliştirilen ankete verdikleri cevaplarda, öğretim elemanlarının gözlem formlarına verdikleri cevaplarda içten ve yansız davrandıkları varsayılmıştır.
2. Ankete katılan adaylar özel yetenek sınavına giren öğrencileri temsil etmektedir.
3. Araştırma için kendilerine başvuru uzmanların görüşleri geçerli olup, kaynaklardan sağlanan bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.

1.4.Sınırlılıklar

Araştırma bazı sınırlılıklar içinde yapılmıştır. Bu nedenle çıkabilecek olan sonuçları bu sınırlılıklar içerisinde değerlendirmek gerekmektedir. Araştırma,

1. Atatürk Üniversitesi'nin yapmış olduğu özel yetenek sınavına giren 560 aday,
2. Sınavlarda görevli 22 öğretim elemanı,
3. Adayların görüşlerini belirlemek için geliştirilen anket formu,
4. Öğretim elemanlarının görüşlerini belirlemek için düzenlenen görüşme formu ile sınırlıdır.

1.5.Tanımlar

Kuvvet: Bir kasın gerilme ve gevşeme yolu ile bir dirence karşı koyma özelliğidir.

Dayanıklılık: Vücudun uzun süre devam eden sportif yüklenmelerde yorgunluğa karşı koyabilme durumudur.

Sürat: İnsanın kendisini en yüksek hızla bir yerden bir yere hareket ettirebilmesidir.

Hareketlilik: Sporcunun hareketlerini eklemlerin müsaade ettiği oranda geniş bir açıda ve değişik yönlere uygulayabilmesidir.

Beceri (Koordinasyon): Kısa süre içerisinde güç hareketleri öğrenebilme ve değişik durumlarda amaca uygun ve çabuk şekilde tepki gösterebilmesidir.

Çabuk Kuvvet: Sinir-kas sisteminin yüksek bir hızla kasılarak direnci yenebilme yeteneği ya da bir sporcunun direnci yenebilmesi için yüksek bir hızla kasılma yapabilmesidir.

Kuvvette Devamlılık: Organizmanın yorgunluklara karşı koyma yeteneği ya da sporcunun uzun süren güç performanslarında yorgunluğa karşı tolerans düzeyidir.

Elektro Uyarım: Kas geliştirici izometrik kuvvet antrenmanlarının değişik şekilde uygulanmasıdır. Kasların direk ve dolaylı yollardan uyarılarak kasılmasının sağlanmasıdır.

Reaksiyon: Kasa gelen bir uyarının sinirler yoluyla merkezi sinir sistemine ulaşması, burada karar oluşturarak tekrar sinirler yoluyla kaslara iletilmesi ve kasların ilgili emirler doğrultusunda harekete geçmesidir.

Adenozin Trifosfat: Kasal aktivite anında kullanılabilen kimyasal enerji formudur.

Anaerobik Enerji: Organizmanın oksijensiz enerji oluşum sistemidir.

Aerobik Enerji: Organizmanın oksijenli enerji oluşum sistemidir.

Antropometri: İnsan vücudunun boyutları ile ilgilenen özel bir bilim dalıdır.

1.6. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırmanın problem ve amacına ilişkin yapılan, bu araştırmaya katkıda bulunabilecek bilimsel yayın ve araştırmalara yer verilmiştir.

1. Çalışmayla doğrudan ilişkili araştırmalar

Kalkavan ve Kerkez (1996) tarafından “Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Özel Yetenek Sınavına Katılan Öğrencilerin ÖSS, OÖBP Puanları ve Koordinasyon Derecelerinin Akademik Başarı Üzerine Etkisinin Araştırılması” adlı bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor özel yetenek sınavlarında yaygın olarak kullanılan koordinasyon testi ile ÖSS ve OÖBP derecelerinin akademik başarıya etki seviyelerinin araştırılmasıdır. Çalışmada Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde 1996 yılında yapılan özel yetenek sınavını kazanan ve halen eğitimini sürdüren öğrencilerin koordinasyon dereceleri, ÖSS ve OÖB puanları ile akademik başarı olarak kabul edilen teorik ve uygulamalı derslerdeki not

ortalamaları kullanılmıştır. İstatistik yöntem olarak 0.05 anlamlılık düzeyinde korelasyon ve regresyon testi uygulanmıştır. Uygulanan korelasyon testi sonuçları akademik başarı ile koordinasyon derecesi ($r=0.527$, $P<0.01$), ÖSS puanı ($r=0.499$, $P<0.01$) ve OÖBP puanı arasında aynı yönde güçlü bir ilişki olduğu bulunmuştur ($r=0.515$, $P<0.01$). Sonra akademik başarıyı (Y) etkileyen bu faktörlerin etki derecesini belirlemek için 0.05 anlamlılık düzeyinde regresyon testi uygulanmıştır. Regresyon testi sonuçlarına göre ($F_{4,88} = 5,370$; $P<0.01$, $R^2=0.463$) bu faktörlerin etki dereceleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Test sonuçları akademik başarıya en çok etki eden faktörlerin sırası ile ÖSS puanı (0,400; $P<0,045$) ve koordinasyon derecesi (0,859; $P<0,01$) olduğunu göstermiştir. OÖBP puanı akademik başarıyı etkilemesine rağmen bu etki anlamlı bulunamamıştır. Bu çalışma sonuçları ÖSS, OÖBP puanları ve koordinasyon derecesinin beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin genel akademik başarıları üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermiştir.

Pepe vd. (2002), “Nitelikli Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adayının Seçimi Açısından Özel Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi” adlı çalışmada, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği özel yetenek sınavlarına başvuru yapan öğretmen adaylarının niteliğini ve yapılan sınav sisteminin nitelikli öğretmen adayının seçimi için uygun olup olmadığını değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırma, Beden Eğitimi ve Spor bölümleri ile yüksekokullarının özel yetenek sınavlarının nitelikli öğretmen adayının seçimi açısından uygun olup olmadığının ortaya konması amacıyla yapılmıştır. Araştırma, Selçuk ve Süleyman Demirel Üniversitelerinin 2000-2001 eğitim ve öğretim yılında özel yetenek sınavlarına kayıt yaptıran 262 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Bu öğrencilerden 171’i bay, 91’i bayandır. Yapılan değerlendirme sonucunda, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği özel yetenek sınavlarına, genelde ÖSS merkezi yerleştirme ile bir yere giremeyen ve düz lise mezunları öğrencilerinden oluşan, sporculuk geçmişleri ile başarısı az olan, ortaöğretimde yeterli Beden Eğitimi ve Spor dersi almayan öğrencilerden oluştuğu, seçme sınavının da nitelikli öğrenci seçimi açısından uygun olmadığı görülmüştür. Elde edilen bilgi ve verilere göre Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği özel yetenek sınavına giren ve önemli bir çoğunluğunu 2-3 yıl ÖSS ile kesin kayıt yaptıramayan, düz lise mezunlarından

oluşan, sporculuk geçmişleri ve başarıları az olan, ilköğretimde ve ortaöğretimde yeterince Beden Eğitimi ve Spor dersi alamayan, öğretmenleri ile okul içerisinde diğer derslerde olduğu gibi bir hazırlık geçirmeyen ve bu sınavlarda kayırma yapıldığına inanan öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Beden Eğitimi ve Spor bölümleri ile Yüksekokulları da, bu adayların içinden, genel olarak kötülerin iyisini seçerek nitelikli öğretmen yetiştirmeye çalışmaktadırlar.

Kayrı (2006), “Beden Eğitimi Sınavındaki Adayların Başarılarını Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesinde Karışımli Model (Mixture Models) Tekniği'nin Kullanımı” adlı bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın amacı, spor yeteneği ile akademik başarı ve çevre faktörleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu amaçla, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Beden Eğitimi Bölümü Özel Yetenek Sınavı'na başvuran 609 birey incelenmiştir. Çalışma evreni dağınık özelliklere sahip bireylerden oluştuğundan; veri analizi ileri istatistik tekniklerinden karışımli model (mixture models) ile yapılmıştır. M-Plus'ta hazırlanan kodlama (syntax), bağımlı değişken olan mekik sayısını etkileyen, bağımsız değişkenlerin (ÖSS puanı, ağırlıklı ortaöğretim başarı puanı, cinsiyet, baba mesleği, anne mesleği, bölge, lise mezuniyet kolu) incelenmesi ve parametre tahminlemelerini yapmak üzere oluşturulmuştur. Heterojen olan çalışma evreni, karışımli model tekniği ile 2 ayrı homojen alt sınıfa ayrılmıştır. 609 katılımcıdan 488 birey ortak özellikler taşıdıklarından sınıf 1'e yerleştirilmiş olup, geriye kalan 121 birey de homojen olan ikinci sınıfa yerleştirilmişlerdir. Araştırmada, bireyin spor yeteneği ile akademik başarısı arasında doğrusal bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın çalışma evreninde yer alan bireylerin mekik skorlarını (bağımlı değişken) etkileyen bağımsız değişkenler (ÖSS Puanı, AOÖBP, cinsiyet, baba mesleği, anne mesleği, bölgesi ve lise mezuniyet kolu) arasında bir regresyon modeli kurulmaya çalışılmıştır. Ulaşılan verilerin analizi için alt gruplama (latent class) sınıfından karışımli model (mixture model) uygulanmıştır. Alt sınıflar bağımsız değişkenlere göre (ÖSS Puanı, AOÖBP, cinsiyet, baba mesleği, anne mesleği, bölgesi ve lise mezuniyet kolu) farklı özellikler göstermektedirler. Bu farklılık bireylerin mekik skorlarına da yansımaktadır. Ancak yansıma düzeyi bağımsız değişkenlere göre de farklılık arz etmektedir. Öncelikle ÖSS Puanının ve AOÖBP'nin tüm alt sınıflar için gerek negatif yönde ve gerekse pozitif yönde

olmak üzere etki düzeyinin çok düşük olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet değişkeni ise alt sınıf 1’de daha yüksek düzeyde mekik skoru üzerinde etki unsuru taşımaktadır. Alt sınıf 2’de de cinsiyetin mekik skorlarını etkilediği tespit edilmiştir; ancak bu etki düzeyi alt sınıf 1’den daha düşüktür. Her iki alt sınıf için de anne ve baba mesleklerinin bireylerdeki mekik skorlarını pek etkilemedikleri dikkatleri çekmektedir. Ancak gelinen bölgenin her iki sınıfta ayrı etkilere sahip olduğu tespit edilmiş olup; 121 bireyden oluşan Sınıf 2’de katılan bölgenin mekik skoruna pozitif bir etki yarattığı belirlenmiştir. Burada Spor Bilimleri’nin dikkatini çeken en büyük unsurun; liseden spor çıkışlı olanların, diğer kollardan mezun olan bireylerden farklı bir performans gösteremedikleridir. Yine bu paralelde, bu çalışmada dikkat çeken bir diğer unsur ise ÖSS puanı ve AOÖBP’nin mekik skorlarını etkilemediğidir. Bu bulgu akademik başarı ile spor yeteneği arasında doğrusal bir ilişkinin olmadığını ortaya koymaktadır.

Tekin ve Sanioğlu’nun (2004), “Selçuk Üniversitesi Karaman Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nu Kazanan ve Kazanamayan Adayların Başarılarının ve Başarısızlıklarının Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında, 2003-2004 öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Karaman Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nu kazanan ve kazanamayan adayların başarı ve başarısızlıklarını etkileyen iç ve dış faktörleri belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın materyalini, Selçuk Üniversitesi Karaman Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nu kazanan 40, kazanamayan 40 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada anket yöntemi kullanılmış, elde edilen sonuçlar frekans yöntemi kullanılarak istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Bu araştırmanın sonucunda, Selçuk Üniversitesi Karaman Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nu kazanan ve kazanamayan adaylarda, fizyolojik ve psikolojik faktörlerin başarı ve başarısızlıkları etkilediği, fakat aynı etkinin aynı düzeyde olmadığı, bu durumun farklı sonuçlar doğuracağı anlaşılmıştır. Bir diğer önemli bulgu ise Selçuk Üniversitesi’nin yaptığı özel yetenek sınavının objektifliğidir. Sınavı kazanan adayların başarılarını dayanıklılığa, kuvvete, esnekliğe, düzenli antrenman yapmalarına, antrenörlerine, ailelerine, arkadaşlarına ve en çok da motivasyon güçlerine bağladıkları ortaya çıkmış, bu bağlamda yeterli düzeydeki fizyolojik ve psikolojik faktörler, adayların başarılarını olumlu yönde etkilemiştir. Adayları kısmen etkileyen faktörler ise; iklim, dengeli beslenme ve

sınavdaki jüri üyeleridir. Sınavı kazanamayan öğrenciler başarısızlıklarını öncelikli olarak motivasyon eksikliğine, strese, çalıştıkları ortama, düzenli antrenman yapmamalarına, esnek olamayışlarına bağlamaktadırlar. Bu bağlamda fizyolojik ve psikolojik faktörlerin eksikliğinin adayların başarısız olmalarına neden olduğu görülmüştür. Sonuç olarak; hem başarılı hem de başarısız olan adaylarda fizyolojik ve psikolojik faktörlerin etkili olduğu, fakat etkinin derecesini aynı olmadığı ortaya çıkmıştır.

Kayrı (2006), “Özel Yetenek Sınavında (Beden Eğitimi) Başarının Modellenmesi ve Risk Faktörünün Modellenmesi” adlı çalışmasında, 2005-2006 öğretim yılı için YYÜ Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü için açılan özel yetenek sınavına katılan 642 (150 bayan + 492 erkek) adayı incelemiştir. Bu adayların ÖSS puanları ve mekik skorları modellenmiştir. Öğrencilerin mekik skorlarına göre, cinsiyet açısından alt-populasyonlar oluşturulduktan sonra alt-populasyonların yetenek sınavı başarıları lojistik regresyon tekniği ile incelenmiştir. Erkekler için yapılan analizde başarılı olma olasılığı (odds ratio) değeri 15.074 olarak tespit edilmiştir. Bu da mekik skoruna göre 2. alt sınıfta bulunan bireylerin yetenek sınavını kazanma şansının 1. alt sınıfta bulunanlara göre 15 misli daha fazla olduğunu göstermektedir. Bayan cinsiyetinde ise başarı olasılığı 7.980 şeklinde tespit edilip, 2. alt sınıfta bulunan bayan adayların yetenek sınavını kazanma şansının 1. alt sınıfta bulunanlara göre yaklaşık 8 misli daha fazla olduğu anlamına geldiği sonucuna varılmaktadır.

Köse vd. (2002), “ADÜ Besyo Giriş Yetenek Sınavlarında Bazı Motorik Test Sonuçlarının Yıllara Göre Gelişimi Üzerine Bir Çalışma” adlı araştırmalarında, Adnan Menderes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu giriş yetenek sınavlarında uygulanan bazı motorik test sonuçlarının yıllara göre gelişimi incelenmiştir. Bu amaçla 1999-2002 yılları arasındaki sınavlara katılan kız ve erkek öğrencilerden yetenek test sonuçlarına göre ilk 20'ye girenlerin; mekik, 60 metre sürat koşusu, durarak uzun atlama, dikey sıçrama ve dayanıklılık koşusu sonuçları değerlendirilmiştir. Sonuçların analizinde SPSS-10 programında ANOVA ve Bonferoni istatistik test yöntemleri uygulanmıştır. Kızlarda mekik ($p=0,040$) ve dayanıklılık koşusunda ($p=0,001$), erkeklerde ise yalnızca dayanıklılık koşusunda ($p=0,015$) yıllara göre gelişmelerin olduğu

saptanmıştır. Yetenek sınavlarında yıllara göre, bayanlarda mekik ve 800 metre dayanıklılık koşusunda, erkeklerde ise 1500 metre dayanıklılık koşusunda elde edilen değerlerin tedricen gelişmiş bulunduğu ve özellikle 2002 yılında maksimum değerlere ulaştığı ortaya çıkmıştır. Öğrenci seçiminde genel başarı düzeyinin yüksek olmasının amaçlandığı ve fiziksel yeteneğin arka planda değerlendirilmek istenildiği durumlarda, bu hususun göz önüne alınarak yetenek sınavı puan barajlarının düzenlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Erdoğan vd. (1996), "A.İ.B.Ü Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 1996 Özel Yetenek Sınavı Test Sonuçlarının Analizi" adlı araştırmasında, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 1996 özel yetenek sınavına katılan adayların test verilerinin birbiri ile ilişkilerini araştırmıştır. Araştırmaya dahil edilen 230 erkek adayın yaş ortalamaları 19.33 ± 1.95 yıl, ağırlık ortalamaları 64.10 ± 7.16 kg'dır. Bu çalışmada modifiye edilmiş Wiener koordinasyon testi, pençe kuvveti/vücut ağırlığı oranı, durarak dikey sıçrama, Cooper ve 100 m. koşu testleri uygulanmıştır. Bu çalışmada şu sonuçlara varılmıştır. ÖSS puanı yüksek olan adayların pençe kuvveti/vücut ağırlığı oranlarının daha yüksek olduğu ve daha yükseğe sıçrayabildikleri saptanmıştır. Pençe kuvveti/vücut ağırlığı oranları ve yaşları daha fazla olan adayların modifiye edilmiş Wiener koordinasyon testini daha kısa sürede tamamladıkları belirlenmiştir. Bunlara ek olarak, 100 m. koşu testini kısa sürede tamamlayan adayların daha yükseğe sıçradıkları, Cooper testinde daha uzun mesafe koştukları ve modifiye Wiener koordinasyon testini daha kısa sürede tamamladıkları ortaya çıkmıştır.

Erten (1999), "Beden Eğitimi ve Spor Bölümüne Öğrenci Seçiminde Uygulanan Giriş Sınavının Yordama Geçerliliğine İlişkin Bir Çalışma" adlı araştırmasında Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümüne öğrenci seçiminde uygulanan giriş sınavının yordama geçerliliğini incelemiştir. Adayların bölüme girişleri, motorsal testlerdeki performansları, ÖSS ve Orta Öğretim Başarı Puanlarına (OÖBP) göre belirlenmiştir. Yordayıcı olarak ele alınan bu ölçümlerin öğrencinin okul başarısını ne ölçüde yordadıkları, hangilerinin daha güçlü yordayıcılar olduğunu görmek için çoklu regrasyon analizi yapılmıştır. Araştırmada yapılan analiz sonuçlarında, kız öğrencilerin genel başarılarının

yordanmasında OÖBP'nin, erkeklerde ise eşgüdüm (koordinasyon) ve OÖBP'nin etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Öztürk (1993), "Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünün 1992 Yılı Özel Yetenek Sınav Sonuçlarının Analizi" adlı çalışmada, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü sınavını kazanan ve kazanamayan adayların el-kavrama kuvveti, bacak kuvveti, dikey sıçrama, esneklik, 30 m. sürat koşusu, koordinasyon, 20 m. mekik koşusu, ÖSS puanı, boy ve vücut ağırlıklarını karşılaştırmıştır. Bayanlarda bacak kuvveti, ÖSS puanı, boy, vücut ağırlığı, erkeklerde ise ÖSS puanı, boy ve vücut ağırlığı testleri arasında anlamlı farklar bulunamamıştır. Bu sonuç ÖSS puanı boy ve vücut ağırlığını kazanan ve kazanamayan adaylar üzerinde çok etkili olmadığını göstermektedir.

Cicioğlu vd. (1998), "Farklı Sistem ve Kriterlerle Yapılan Özel Yetenek Sınavları İle Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarına veya Bölümlerine Giren Öğrencilerin Fiziksel ve Fizyolojik Profillerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması" adlı çalışmada, ölçümler sonucunda gruplar arasında bazı parametreler hariç önemli farklılıklar tespit edilememiştir. Deneklerin vücut ağırlıkları, dinamometrik kuvvet, değerleri, istirahat kalp atım sayıları, vücut yağ yüzdeleri arasında bazı önemli farklılıklar görülürken maxV02, anaerobik güç, esneklik, reaksiyon zamanı, kan basıncı, vital kapasite, FVC, FEV1 gibi parametreler arasında önemli farklılıklar görülemedi. Sonuç olarak bu çalışmada, farklı sınav yöntemi ve kriterleri ile alınan öğrenciler arasında fiziksel ve fizyolojik olarak çok büyük farklılıkların olmadığı bulunmuştur.

Saracaloğlu (1998) tarafından yapılan "Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Giriş Niteliklerinin Öğrenme Düzeyine Etkisi" adlı araştırmasında beden eğitimi öğretmenliği bölümlerine alınan öğrencilerin giriş niteliklerinin öğrenme düzeyine etkisi araştırılmıştır. Bu araştırma, ÖSS puanlarının bölüm tercihi sırasına göre; yetenek sınavı puanlarının cinsiyete ve lisedeki bölüme göre; lise başarısının cinsiyete, lise türüne, spor dallarına, akademik ve sportif başarı algısına göre farklılaştığını ortaya koymuştur. Ayrıca üniversitedeki başarıyı etkileyen en önemli giriş niteliklerinin akademik başarı algısı, lise başarısı, yetenek sınavı puanı ve sportif başarı algısı olduğu saptanmıştır.

2. Çalışmayla ilişkili dolaylı araştırmalar

Gençay vd. (2004) “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Motivasyon Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin eğitim motivasyonları ve motivasyon sorunlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören, yaşları 22.34 ± 2.1 olan 138 bayan ve erkek üniversite öğrencisine “Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği” uygulanmıştır. Bağımsız örnekler T testi sonuçlarına göre, bayan öğrencilerin olumsuz motivasyon düzeylerinde erkeklere nazaran anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Sınıf değişkenine göre ise, sınıflar arasında dışsal motivasyon düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Aynı zamanda, araştırma sonuçları, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin eğitim motivasyonlarının başlangıçta yüksek olduğunu, ancak okuldaki sınıf düzeyleri arttıkça eğitim motivasyonlarının azaldığını göstermiştir.

Hergüner vd. (2002), “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi Dersini Algılama Düzeyleri” adlı bir çalışma yapmışlardır. Araştırmanın amacı; öğretmen adaylarına, öğretmenlik özellikleri kazandırmada büyük katkısı olduğu bilinen okul deneyimi çalışmalarının, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü 1. sınıfa devam eden öğrenciler tarafından Okul Deneyimi I dersine başlanmadan önce nasıl algılandığını tespit etmektir. Araştırma, “betimleme-survey” yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 2001-2002 öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü oluşturmuştur. 21 kız, 30 erkek, toplam 51 öğrenciden oluşan bölüm öğrencilerinin hepsine ulaşıldığı için örneklem kullanılmamıştır. Çalışmada öğrencilerin Okul Deneyimi I dersi ile ilgili algılarını belirlemek için bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin öğretmenlik mesleğinin kişisel özelliklerine uyduğu ve öğretmen olmayı istedikleri; Okul Deneyimi dersinin gelecekteki öğrenim yaşantılarını şekillendirmede yardımcı ve öğretmenlik mesleğini daha iyi tanımada önemli olduğunu algıladıkları belirlenmiştir. Ayrıca spor yapmış veya spora yatkın olanların, Okul Deneyimi I dersinde başarılı olacakları konusunda, hiç spor

yapmamış veya yeterince uğraşmamış olanlara oranla daha az kaygılı ve kendilerine daha güvenli oldukları belirlenmiştir.

Turgut vd. (2004) tarafından “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Bu Bölümleri Seçme Nedenleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmanın amacı, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bu bölümleri seçme nedenleri ve beklentilerini tespit etmektir. Araştırmanın evrenini, Türkiye’de Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük Eğitimi Bölümlerine sahip 11 Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, örneklemini ise bu bölümlerde öğrenim gören rasgele seçilmiş 730 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilerin demografik bilgilerini ve adı geçen bölümleri seçme nedenleri ve beklentilerine yönelik bir anket uygulanmıştır. Öğrencilerin, % 68.9’unun erkek, % 56.4’ünün 20-22 yaş, % 50.7’sinin Gazi Üniversitesinde öğrenim gördüğü, % 66.8’inin Antrenörlük Bölümü ve % 55.9’unun I. sınıf öğrencisi olduğu, bu bölümleri seçme nedeni olarak % 34.5’inin “Hareketli ve Zevkli Olduğu İçin” ve bölümlerden beklentileri olarak % 52.2’sinin “Alanında En İyi Olmak” istedikleri, %33.3’ünün mezuniyet sonrasında “Spor Kulüplerinde” çalışmak istedikleri ve % 72.3’ünün ise mezuniyet sonrası istihdam kaygısı taşıdıkları tespit edilmiştir. Sonuç olarak; öğrencilerin gelecekle ilgili kaygıları olduğu, imkan tanınması halinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümüne geçiş yapmak, tüm spor teşkilatlarında görev almak istedikleri ve mezuniyet sonrası istihdam problemlerinden dolayı alternatif çalışmalar yaptıkları görülmektedir.

Çamlıyer vd. (1999) tarafından yapılan "Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Lisans Öğrenimindeki Akademik Başarılarının ÖSS Puanlarıyla Karşılaştırılması" adlı araştırmasında, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 3. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerinin okula girişte baz alınan ÖSS puanlarının akademik başarıları üzerinde etkisinin bulunup bulunmadığını araştırmışlardır. Bu araştırmada 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin ÖSS’de almış oldukları sayısal, sözel ve eşit ağırlıklı puanlarından en yüksek olanı değerlendirmeye alınarak akademik başarıları ile karşılaştırılmış ve elde edilen bulguların değerlendirilmesi

sonucunda, öğrencilerin ÖSS puanlarıyla akademik başarıları arasında .01 anlamlılık düzeyinde önemli bir ilişkinin bulunduğu ve buna göre ÖSS puanları yüksek olan öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğu saptanmıştır.

Kasap (1994) tarafından yapılan “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin ÖSS Puanları ile Yıl İçi Derslerdeki Başarı ve Mezuniyet Derecelerinin Karşılaştırılması” adlı çalışmada, Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü 1990-1991 öğretim yılında 1. sınıfa alınan yaş ortalaması 19 olan 55 kız ve yaş ortalaması 21 olan 115 erkek öğrenci ile 1993-1994 öğretim yılında Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği programından mezun olan 68 beden eğitimi öğretmeni adayının kayıtlarındaki başarı puanları üzerinde yapılmış, veriler korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, bu adayların ÖSS başarısının, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’ndaki dört yıllık teorik ve uygulamalı derslerdeki başarıları ile ilgili olmadığı bulunmuştur.

Algül (1997) tarafından yapılan, “Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’ndan 1995-1996 Yılında Mezun Olan Öğrencilerin, ÖSS Puanları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki” adlı çalışmada, ÖSS başarısının spor yüksek öğrenimindeki dört yıllık teorik ve uygulamalı derslerdeki başarılarla ilişkisinin olmadığı bulunmuştur.

Kaya (1997) tarafından yapılan “Dokuz Eylül Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada, ÖSS puanı yüksek olan öğrencilerin yetenek giriş sınavlarında daha başarılı oldukları, birinci öğretimde okuyan öğrencilerin yetenek giriş sınavlarında ve birinci sınıftaki uygulamalı derslerde ikinci öğretimde okuyan öğrencilere göre daha başarılı oldukları, ÖSS puanı ile mezuniyet dereceleri ve 1. sınıftaki teorik ders başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Hickson (1980) tarafından yapılan “İnterference Of Strenght Develogment By Similtoneus Training For Strenggght And Endurance” adlı çalışmada, 8 haftalık kuvvet antrenmanı sonrasında bacak kuvvetinde artış, sprint kuvvetlerinde gelişme, 16-18 yaş grubu basketbolcularda çabuk kuvvet antrenmanı sonrasında 30 m. sprint ve mekik değerlerinde gelişme kaydetmiştir.

Hettinger (1976), “İzometrisches Muskeltraining” adlı araştırmalarında maksimal gücü belirlenmiş bir kasa % 20 şiddetinde bir yüklenme programı uygulayarak bir süre önce bulduğu değere yakın değer bulmuştur. Denemelerine devam eden Hettinger zamanla kuvvet artışının % 4’ü gibi çok düşük bir değerde olduğunu görmüştür.

Magil (1989), “Motor Learning Concepts And Applications” adlı yaptığı çalışmayla seçenek durumunda reaksiyon zamanının artışını hesaplamak için tepkinin sayısını bilmenin yeterli olacağını, uyarının tepki seçenekleri arttıka reaksiyon zamanının da logaritmik bir şekilde artacağını belirlemiştir.

Davranche ve arkadaşlarının (2006) yaptıkları “A Distributional Analysis Of The Effect Of Physical Exercise On A Choice Reaction Time Task” adlı araştırmada, egzersizin uyarılmayı artırarak reaksiyon zamanını hızlandırdığı sonucuna varmışlardır.

Welford (1980), “Choice Reaction Time; Basic Contepts” adlı yaptığı bir dizi çalışmalarla erkeklerin hemen hemen her yaş grubunda kadınlardan daha hızlı reaksiyon zamanı gösterdiğini belirlemiştir.

Jevas ve Yan (2001), “The Effect of Aging on Cognitive Function” adlı çalışmalarında yaşa bağlı olarak reaksiyon zamanlarındaki bozulmanın erkeklerde ve kadınlarda aynı olduğunu belirlemişlerdir.

Barral ve Debu (2004), “Aiming In Adults: Sex And Laterality Effects” adlı çalışmalarında erkeklerin reaksiyon zamanında daha hızlı olmalarına rağmen kadınlara daha az hata yaptıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Morris ve Keen (1994), “Effect of Ezercise on Simple Reaction Times of Recreational Athletes” adlı, orta ve yorgunluk yaratacak şiddetteki egzersizlerin basit reaksiyon zamanı üzerindeki etkisini araştırdıkları bir çalışmada, maksimal egzersiz esnasında basit reaksiyon zamanının anlamlı olarak daha yavaş olduğunu bulmuşlardır.

Moskowitz and Fiorentino (2000), “Review of The Literature on The Effects of Low Doses of Alcohol on Driving-Related Skills” adlı çalışmalarında reaksiyon zamanı üzerinde alkolün bozucu etkilerinin olduğunu bulmuş, Gustafson (1986) ise, “Alcohol and Vigilance Performance Effect of Small Doses of Alcohol an Simple Visual Reaction Time” adlı, alkolün basit işitsel reaksiyon

zamanı üzerine etkisini artırdığı çalışmasında, alkolün basit işitsel reaksiyon zamanını etkilediğini ve alkolün doza bağlı olarak reaksiyon zamanını artırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Junge ve arkadaşları (2000), “Psychological And Sport- Specific Characteristics Of Football Players” adlı araştırmada, profesyonel futbol oyuncularında 12 dakikalık koşunun ardından reaksiyon zamanlarında belirgin bir kısalma olduğu görülmüş; ancak bu kısalma elit sporcularda düşük seviyeli sporculara göre belirgin olarak daha fazla olarak bulunmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ

Bu bölümde, araştırmanın problemi değişik boyutlarıyla ele alınmış, yükseköğretime geçiş aşamasında giriş sınavlarının gerekçesi, ülkemizde yükseköğretime geçiş sürecinin ayrıntılı incelenmesi ve yükseköğretime öğrenci seçimi ile ilgili uygulamalara yer verilmiştir.

2.1.Türkiye'de Yükseköğretime Geçiş Uygulamaları

Bir eğitim sistemi içinde yer alan örgün eğitim kademeleri arasında organik bağlar kurulduğu için, bu kademelerde bireylere ilgi ve yeteneklerinin elverdiği ölçüde bilgi ve beceriler kazandırılmaktadır. Bu amaçla, bir ülkede eğitimden sorumlu kurum ve kuruluşlar, bu geçişlerin sağlıklı olabilmesi için çaba harcamaktadırlar. Ancak, toplumu çok yönlü etkileyen sorunlar, eğitimi de aynı oranda etkilemektedir (Mihçioğlu, 1974, s.45). Bu etkiye paralel olarak sorunların en aza indirgenmesi ya da ortadan kaldırılması için örgün eğitim kapsamında yer alan öğretim kademelerine önemli görevler düşmektedir. Bu görevleri en iyi biçimde yerine getirmek için çaba sarf eden ilköğretim ve ortaöğretim kurumları, genellikle merkezi kuruluşlar ve milli eğitim bakanlıklarının yönetim ve denetimleri altında çalıştıkları için, ilköğretimden ortaöğretime geçişte çok büyük sorunlarla karşılaşmamaktadır. Oysa ortaöğretimden yükseköğretime geçiş aşamasında seçme ve yerleştirme ile ilgili uygulamalar, dünyadaki hemen her ülkede önemli problemlere ve tartışmalara neden olmaktadır. Seçme ve yerleştirme söz konusu olduğunda, çoğu ülkede akla gelen ilk uygulama giriş sınavlarıdır. Eğitim sisteminin genel yapısı içerisinde ilköğretimden ortaöğretime geçiş genellikle sınavsızdır (Nasuhoğlu, 1977, s.27). Ortaöğretim düzeyinde bazı okulların, yürüttükleri programların niteliğine uygun kişileri seçme amacıyla giriş sınavlarına başvurmaları, öğrencilerin ortaöğretim kademesine geçme ve bu düzeyde bir eğitim alma isteğini engellememektedir. Zira, çoğu ülkede ilköğretimdeki okullaşma oranlarının küçük kayıplarla ortaöğretime yansması, böyle bir gerçeğin en önemli göstergesidir. Ortaöğretimden yükseköğretime geçişte yapılan giriş sınavlarının durumu ise oldukça farklıdır. Yükseköğretimin konumu, arz-talep dengesizliği, yükseköğretime en yetenekliler ile bu kademedede

bir eğitimden geçmesi gerekenleri seçme, eğitimde fırsat eşitliğini sağlama gibi gerekçelerle yükseköğretime geçiş aşamasında giriş sınavlarına başvurulmaktadır.

Yükseköğretimin konumu açısından giriş sınavlarının gerekçesi, öncelikle bu tür öğrenimden geçenlerin toplumda kazandıkları sosyo-ekonomik statü ile açıklanabilir. Toplum kalkınmasına çok yönlü hizmet edebilecek nitelikteki insanların bu tür bir statüye yükseköğretim ile sahip olabilecekleri düşüncesi, yükseköğretimi çekici hale getirmiştir. Bireylerin sosyo-ekonomik statü kazanma yönündeki beklentileri, yükseköğretim kapısında yığılmalara sebep olmuş ve bu durum giriş sınavlarını ortaya çıkarmıştır (Onay, 1972, s.17). Öte yandan, yükseköğretimden yararlanmanın sınavlardaki başarıya bağlı olması yönündeki bu yaklaşım, yükseköğretim imkanlarını sınırlamayı ve giriş sınavlarını kapsam itibariyle zorlaştırmayı gerektirmiştir. Böyle bir uygulama ise, toplumda nitelikli bir konuma gelme amacıyla olan bireyleri yükseköğretime girmek için bir yarış içine çekmiştir.

Yükseköğretime geçiş aşamasında giriş sınavlarının diğer bir gerekçesi, arz-talep dengesizliğidir. Ortaöğretimde görülen hızlı öğrenci artışına rağmen yükseköğretim kurumlarındaki kontenjanların kısıtlı olması, yükseköğretim önünde yığılmalara neden olmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin bu yönde önemli sorunları bulunmaktadır. Bu sorunların en önemli çıkış kaynağı ortaöğretim ile yükseköğretimde görülen okullaşma oranları arasındaki dengesizliktir. Örneğin, gelişmekte olan ülkeler kategorisinde yer alan ülkemizde 1995-1996 öğretim yılı istatistiklerine göre, ortaöğretimde okullaşma oranı % 53 iken, bu oran yükseköğretimde yaklaşık % 27'dir (Varış, 1998, s.35). Ortaöğretimden mezun olmuş geniş bir kitlenin yükseköğretimdeki sınırlı kontenjanlara girmek istemesi, bu amaçla yapılması gereken giriş sınavlarına zemin hazırlamıştır. Zira ülkemizde olduğu gibi, ortaöğretimden mezun olanların yükseköğretim kurumlarının kontenjanlarına eşit ya da bu kontenjanların altında olduğu dönemlerde yapılan giriş sınavları ile arz-talep dengesizliğinin yarattığı giriş sınavları arasında amaç ve uygulama yönünden önemli farklılıklar bulunmaktadır. Yükseköğretimde öğrencilere yeni kontenjanlar yaratmak için, mevcut hükümet tarafından “üniversitesiz il kalmasın” kampanyası ile son yıllarda her ile üniversite kurulmuştur. Ancak yeni kurulan üniversiteler hemen

hemen hiçbir altyapıya sahip değildirler. Bu yeni üniversitelerin öğrencilere yeni kontenjanlar mı getireceği, yoksa yükseköğretimin problemlerini mi arttıracacağı tartışma konusudur. Ayrıca YÖK tarafından yapılacak uygulamayla 2008-2009 öğretim yılından itibaren üniversitelere giriş kontenjanlarının arttırılacağı yönündeki haberi, bu arz-talep dengesizliğini biraz daha azaltacaktır.

Yükseköğretime en yetenekliler ile bu kademedeki bir eğitimden geçmesi gerekenleri seçme amacıyla da giriş sınavları yapılmaktadır. Böyle bir uygulamanın temelinde "kapı açık ama eşik yüksek" politikası yatmaktadır (Onay, 1972, s.32). Ortaöğretimden mezun olan herkesin yükseköğretime geçme şansı bulunmaktadır. Ancak yapılacak bir giriş sınavıyla yükseköğretimden yararlanması gerekenleri belirleme, bu şansı sınırlandırmaktadır. Dünyadaki bir kısım yükseköğretim kurumlarının yapmış oldukları giriş sınavları, en yeteneklileri seçme uygulamasının tipik örnekleridir (Mihçioğlu, 1974, s.51). Bunun tersi düşünülerek, yükseköğretim aşamasına gelen bütün adaylar ve yükseköğretim kurumlarının geneli açısından söz konusu gerekçe ele alındığında, yine giriş sınavlarının gereklerini yerine getirebilenlerin yükseköğretimden yararlanmaları beklenmektedir. Ancak, bu yönde yapılan uygulamaların "sosyal adalet ve eşitlik" ilkelerine uygun olup olmadığı da ayrı bir tartışma konusudur.

Yükseköğretime geçiş aşamasında giriş sınavlarının diğer bir gerekçesi de, eğitimde fırsat eşitliğini sağlama yönündedir. Bu yolla, yükseköğretim aşamasına gelen tüm bireylerin ilgi ve yetenekleri ölçüsünde yükseköğretimden yararlanması söz konusudur. Yükseköğretime girişte "açık kapı" politikası da denilebilecek bu yaklaşımla, toplumdaki bireylerin bilgi, beceri ve yeteneklerini azami düzeyde geliştirebilme amacı güdülmekte ve üniversite kapılarının, ortaöğretimden sonra yükseköğretim görmek isteyen herkese açık tutulması istenmektedir. Yükseköğretim kapısının herkese açık tutulması, "giriş sınavlarına gerek olmadığı" düşüncesine yol açmamalıdır. Yükseköğretim kurumlarının kapasiteleri ortaöğretimden mezun olup yükseköğretim görmek isteyenleri karşılayabilir, herkesin yetenekleri ölçüsünde bu imkandan yararlanabilmesi için giriş sınavlarına başvurması gerekmektedir. Giriş sınavları ile, adayların yetenekleri doğrultusunda yükseköğretim kurumlarına dağılımı yapılacak ve böylelikle eğitimde fırsat eşitliği sağlanmış olacaktır.

Yukarıda belirtilen temel gerekçelerle yükseköğretim için yapılan giriş sınavlarının ülkemizde değişik uygulamaları bulunmaktadır. Bu uygulamaları belirlemek, hem temel gerekçelerin daha somut bir biçimde görülmesini ve hem de çeşitlenmesini sağlayacaktır. Bu amaçla, öncelikle ülkemizde yükseköğretime geçiş sürecini ve yapılan uygulamalara değinmek gerekmektedir.

2.2.Türkiye'de Yükseköğretime Geçiş Süreci ve Yapılan Uygulamalar

Ülkemizde yükseköğretime geçiş sürecini ve uygulamaları ele almadan önce, Türk eğitim sisteminin genel yapısı kısaca incelenecektir.

Türk eğitim sistemi, Cumhuriyetin ilanını izleyen yıllarda çok yönlü reform çalışmalarının sonucunda ortaya konulan temel yasa ve yönetmeliklerle yapılandırılmaya başlamış, 1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile son şeklini almıştır. Bu kanuna göre Türk milli eğitim sistemi, örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşmuştur. Örgün eğitim, okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerini; yaygın eğitim ise, örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsamaktadır (Kıncal, 2001, s.32).

Okul öncesi eğitim, zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş çocukların her yönden gelişimini sağlayan ve onları ilköğretime hazırlayan bir eğitim kademesidir . Ülkemizde okulöncesi eğitim kurumları hizmet verdikleri yaş (0-6) gruplarına göre anaokulu, anasınıfı, kreş gibi adlarla anılmaktadırlar. Zorunlu olmamakla birlikte, ülkemizin sosyo-kültürel ve ekonomik şartlarına göre, hizmetleri bakımından son yıllarda kapsamı oldukça genişleyen bir kademedir. İlköğretim, 6-14 yaş grubundaki bireylere temel bilgi ve becerileri kazandıran bir kademedir. Ülkemizde önceleri beş yıllık ilkokullar ile üç yıllık ortaokullardan oluşan, ancak ilk beş yılı zorunlu temel eğitim kapsamında olan bu kademe, Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yer almasına rağmen, reform denebilecek bir düzenlemeyle 8 yıllık kesintisiz ve zorunlu eğitim kademesi haline gelmiştir (Akyüz, 1994, s.61).

Ortaöğretim, 15-18 yaş grubundaki bireylere bu düzeydeki bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlayan, uyguladıkları programların niteliğine göre bir

meslek kazandıran ya da yükseköğretime hazırlayan kurumlardan oluşan bir kademedir. Ülkemizde ilköğretime dayalı en az dört yıllık öğrenim veren liseler, ortaöğretim çatısı altında akademik lise, teknik lise, meslek lisesi gibi adlarla hizmet veren kurumlardır. Ortaöğretim, özel okullar hariç, parasız ancak zorunlu değildir (Demirtaş, 1988, s.53-63).

Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı en az dört yarıyıl ya da iki yıldan oluşan her kademedeki eğitim-öğretim kurumlarını kapsamaktadır. Yükseköğretim kurumları, 2547 sayılı yasa ile kurulmuş Yükseköğretim Kuruluna bağlı üniversiteler ile bu şemsiye altında örgütlenmiş fakülteler, enstitüler, yüksekokullar (4 yıllık), konservatuarlar, meslek yüksekokulları (2 yıllık), uygulama ve araştırma merkezlerinden oluşmaktadır (Dökmen, 1992, s.45). Yükseköğretimin temel amacı, bu kademedeki uygulanan programlar yoluyla bireylere ülke kalkınmasına destek olacak bir mesleğin temel bilgi ve becerilerini kazandırmak ve yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmaktır.

Yaygın eğitim, örgün eğitime hiç girmemiş, çeşitli nedenlerle yarıda bırakmış ya da örgün eğitime paralel olarak çeşitli bilgi ve becerileri (çoğunlukla becerileri) kazandırmayı amaçlayan bir eğitim türüdür. Ülkemiz açısından ele alındığında, özellikle örgün eğitim kademeleri arasındaki dışa akışlar ile örgün eğitimin kimi bireylerin beklentilerine cevap verememesi karşısında yaygın eğitim ve bu yönde hizmet veren kurum ve kuruluşlar bir hayli önem kazanmaktadır (Demirtaş, 1988, s.63).

Yukarıda kısaca çerçevesi çizilen Türk milli eğitim sistemi içinde özellikle örgün eğitim kademeleri arasında birbirlerini izleyen bir geçiş olmakla birlikte, yükseköğretime geçiş sürecinin ayrı bir önemi olduğu için, günümüzde ülkemizde yükseköğretime geçiş süreci ve bununla ilgili uygulamaları ele almak gerekmektedir.

Günümüzde yükseköğretime geçiş aşamasında uygulanan sınav ÖSS'dir. Sistemin genel adı Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS)'dir. Bu sınav ve merkezi yerleştirme sisteminin genel amacı, yükseköğretim programlarına öğrenci seçmek ve yerleştirmektir. Bu sistemde, Öğrenci Seçme Sınavına (ÖSS) ek olarak Yabancı Dil Sınavı (YDS) da uygulanmaktadır. ÖSS'den ayrı bir günde yapılan bu sınava sadece dil puanı ile öğrenci alan yükseköğretim programlarına

girmek isteyen adaylar katılmaktadır. YDS sonuçlarının katılması ile hesaplanan ÖSS-DİL puanı, adayların yabancı dil ve edebiyatları, bu dillerin öğretmenlik programları, mütercim-tercümanlık ve turist rehberliği gibi bazı yükseköğretim programlarına yerleştirilmesinde kullanılmaktadır.

ÖSYS'de, genel yerleştirmede yükseköğretim programları arasından tercih yapma ile ilgili olarak adaylar beş gruba ayrılabilir. Bu gruptaki adaylar ve genel yerleştirmede tercih yapabilecekleri yükseköğretim programları aşağıda özetlenmiştir (www.osym.gov.tr):

1. ÖSS'ye girip 185,000 veya daha fazla ÖSS puanı alan ve aynı zamanda sınavsız geçiş hakkına sahip olan adaylardır. Bu adaylar koşullarını karşılayabildikleri takdirde tüm yükseköğretim programları arasından tercih yapabilirler.

2. ÖSS'ye girip 185,000 veya daha fazla ÖSS puanı alan, fakat sınavsız geçiş hakkı bulunmayan adaylardır. Bu adaylar koşullarını karşılayabildikleri takdirde lisans programları, meslek yüksekokullarının bazı programları ve açıköğretim programları arasından tercih yapabilirler.

3. ÖSS'ye girip 160,000-184,999 ÖSS puanı alan ve aynı zamanda sınavsız geçiş hakkına sahip olan adaylardır. Bu adaylar koşullarını karşılayabildikleri takdirde meslek yüksekokullarının kendi alanlarındaki programları, kendi alanları dışındaki bazı meslek yüksekokulu programları ve açıköğretim programları arasından tercih yapabilirler.

4. ÖSS'ye girip 160,000-184,999 arasında ÖSS puanı alanlardan sınavsız geçiş hakkı bulunmayan adaylardır. Bu adaylar koşullarını karşılayabildikleri takdirde meslek yüksekokullarının bazı programları ile açıköğretim programları arasından tercih yapabilirler.

5. Sınavsız geçiş hakkına sahip olanlardan ÖSS'ye girerek 160,000'in altında ÖSS puanı alan veya ÖSS'ye başvurduğu halde sınava girmeyenler ile sadece Sınavsız Geçiş için başvuran adaylardır. Bu adaylar koşullarını karşılayabildikleri takdirde meslek yüksekokullarının kendi alanlarındaki programlar ile açıköğretimin kendi alanlarındaki ön lisans programları arasından tercih yapabilirler.

Yükseköğretime öğrenci seçme işlemiyle ilgili olarak yapılan sınavların süreç ve faktörlerinde değişme olsa da, bu dönemde yerleştirme açısından fazla bir değişiklik olmamış; ÖSYM tarafından merkezi yerleştirme işlemleri geliştirilerek devam etmiştir (ÖSYM, 1999-a, s.12). Ancak, seçme amacıyla yapılan sınav tek basamağa indirildiği için, bu sınavda en az 105 olması kaydıyla 120'nin altında puan alanların ön lisans ve açık öğretim programlarından 18; 120'nin üstünde puan alanların ise ön lisans veya lisans programlarının herhangi birinden 18'i geçmemek üzere toplam 24 tercih yapmaları kararlaştırılmıştır. Bu amaçla, yükseköğretim programlarına merkezi yerleştirme, adayların OSS puanları, tercihleri ve yüksek öğretim kurumlarının kontenjanları dikkate alınarak bilgisayarla yapılmıştır.

Yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçimi, merkezi yerleştirmeye ek olarak, başlangıcı 1975 yılına dayanan 'Özel Yetenek' sınavları ile de yapılmaktadır. Beden eğitimi, resim, müzik gibi alanlarda özel yeteneği olanları belirleyip yükseköğretim kurumlarına seçme amacını taşıyan bu sınavlar ÖSYM koordinatörlüğünde merkezi olarak yapılabildiği gibi, çoğunlukla, 105'ten az olmamak kaydıyla ÖSS'den alınacak taban puanı belirleme yetkisine sahip ve bünyesinde bu tür programların olduğu yükseköğretim kurumlarınca da yapılabilmektedir (ÖSYM, 1999-a, s.12). Merkezi yerleştirme ile bir yüksek öğretim programını kazanan adaylar da bu sınavlara girebilmektedirler. Günümüzde bu bölümlere öğrenci alımında ÖSS'den (160 puan almak, milli olanlar için), 185 puan almak ve üniversitelerin kriterlerini kendi belirlediği özel yetenek sınavlarına girmeleri gerekmektedir.

Ülkemizde yükseköğretime geçiş süreci ile ilgili uygulamalardan ortaya çıkan sonuç, başlangıcından bugüne kadar daha iyiyi arama çalışmalarına yer verilmesidir. Bu çalışmalarda dikkati çeken en önemli nokta, yükseköğretim programlarına öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri ile ilgili olarak ÖSYM (başlangıçta ÜSYM) adıyla bir merkezin kurulması ve yaptığı çalışmalarla en azından çifte standardı önlemek amacıyla merkezi sistem düşüncesini ülkemiz kamuoyuna geniş oranda kabul ettirmesidir. Seçme ve yerleştirme amacıyla yapılan uygulamalar açısından ele alındığında vurgulanması gereken nokta, sınavların başlangıçta tek, daha sonra iki basamaklı hale getirilmesi ve 1999 yılı

itibariyle yine tek basamağa indirilmesidir. Tüm bunlara ek olarak, 1997 -ÖSS'de her üç puan türünde (sözel, sayısal, eşit ağırlıklı) 105'ten daha az puan alanların daha önceki yıllarda yapılmış sınavlardan herhangi ikisinde de aynı duruma düşmüşlerse izleyen yıllarda yapılacak olan öğrenci seçme ve yerleştirme sınavlarına katılmalarının önlenmesi, yerleştirmeye esas olacak tercih sayılarında değişiklikler yapılması, önceleri ortaöğretim başarı puanlarının daha sonra ağırlıklı ortaöğretim başarı puanlarının kullanılması, özellikle meslek lisesi mezunlarına alanlarının devamı niteliğindeki yükseköğretim programları için ek puan verilmesi, seçme ve yerleştirme amacıyla yapılan uygulamaların birer parçasıdır.

Özetle, tüm ülkelerin eğitim sistemleri içinde önemli bir konumu olan yükseköğretime öğrenci seçimi bir sorun olarak ortaya çıkmakta ve bu seçimi daha nitelikli hale getirecek arayışlara paralel olarak yapılan uygulamalara yer verilmektedir. Bu nedenle araştırmanın bu bölümünde ülkemizde yükseköğretime geçiş sürecinin; Cumhuriyet döneminde artan eğitim ihtiyacı ve mesleklere bağlanan değerlerdeki değişme ile birlikte yükseköğretim görmenin önemli bir hedef haline gelmesiyle, başlangıcından günümüze değin yükseköğretime öğrenci seçimi ile ilgili uygulamalar ayrıntılı bir biçimde analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu analizde dikkati çeken en önemli nokta, seçme ve yerleştirme sınavlarının merkezi olarak gerçekleştirilmesidir. Ancak, gerek hazırlıkları ve gerekse uygulamaları yönünden en iyiyi gerçekleştirme çabaları görülse de, kalıcı çözümler bulabilmek için yükseköğretime öğrenci seçimine dönük arayışlar güncelliğini korumaktadır.

2.3.Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Eğitimsi Yetiştirmenin Tarihi Gelişimi

14 Ağustos 1923'de T.B.M.M 'de okunan icra vekilleri heyeti (Bakanlar Kurulu)' nin programında 6. madde olarak " ferdin bedeni" fikri kabiliyetleri gibi ahlaki ve içtimai kabiliyetleri de inkişaf ettirilecektir. Bu maksada vusul için bir Terbiye-i Bedeniye Dar'ülmuallim'i (Beden Eğitimi Öğretmen Okulu) açılacaktır. “İzcilik Teşkilatı'na tedricen içtimai esasta tevfiik olunacaktır” sözleri ile Selim Sırrı TARCAN "Hükümet Görevi" olarak bu işin başına getirilmiştir (Arun, 1990, s.9-10). Cumhuriyet döneminde, Beden ve Spor Eğitimi ve bu

eğitimi verecek olan kurumların eksiklikleri çok olduğundan, çeşitli kurslarla gelişen, değişen dünya şartlarına ayak uydurmak çok zor olmuştur.

Beden Eğitimi ve Spor eğitimcilerinin Cumhuriyetin kurulduğu tarihten bugüne kadar kurslar, eğitim enstitüleri, akademiler, yüksekokullar ve üniversiteler vasıtası ile yetiştirildiği görölmektedir. 1926 yılında ilk defa devlet Beden Eğitimi öğretmeni yetiştirmek için kurs açmıştır (Bilge, 1989, s.67). Selim Sırrı TARCAN, bu kursta kursiyerlere yol göstermesi için "Muallimlere Terbiye Bedeniye Rehberi" adıyla bir kitap yazmış, bu kitapta öğretmenlerin öğrencilerine sıhhat, ahenk, tenasüp, iktisat, tasarruf, ahlak, seciye gibi özellikleri kazandırmaları ve hareketlerde basitten karmaşığa doğru bir yol izlemelerini, günümüzde de halen problem teşkil eden araç-gereç, tesis yetersizliği, ders saati azlığı konusunda pratik çözümler önermiştir (Güven, 1996, s.75).

Milli Eğitim Bakanlığı'nca çeşitli dallarda olduğu gibi beden eğitimi öğretmenlerine de hizmet içi kurslar düzenlenmiştir. Ancak kursa katılım çok olmasına rağmen, kursun süresinin kısa oluşu ve verilen eğitimin çok yönlü olması eğitimi olumsuz yönde etkilemiş ve kurslar olumsuz sebeplerden dolayı kaldırılmıştır (Başaran, 1989, s.162). Hizmet içi eğitimden de verimli sonuç alınmayınca 1933 yılında salon ve saha yapımları daha önce tamamlanmış olan, eğitim süresi 3 yıl olmak şartıyla Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü adıyla Beden Eğitimi şubesi Ankara' da açılmıştır (Güven, 1996, s.76). Daha önceleri bölüme girmek için lise olgunluk sınavını vermek, ayrıca bir yıl ilkokul öğretmenliği yapmış öğretmen okulları mezunları da alınırken, 1943 yılından itibaren T.C vatandaşı olmak, 25 yaşından büyük olmamak, yatılı olmayanlar için 30 yaşından büyük olmamak sağlam ve sıhhatli olmak ve seçme sınavında başarılı olmak gibi şartlar getirilmıştir (Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü Yönetmeliği, 1943, s.8).

1938 yılında ise BTGM başkanlığına bağlı olarak kurulmuş ve 3530 sayılı BTGM kanununun 24. maddesi gereğince, beden eğitimi ve spor konusunda farklı uzman ve eleman yetiştiren (öğretmen, antrenör, mentör v.b.), araştırma yapan bir Beden Eğitimi Yüksek Enstitüsü 'nün de kurulmasını hükme bağlamıştır. Okul, hüküm gereğince kurulur fakat hoca ihtiyacı karşılanamayınca 1951 yıllarında kapatılır (Güven, 1996, s.75).

1967 yılında İstanbul'da Atatürk Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü, 1974 yılında İzmir'de Bornova Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi bölümleri açılmıştır. Amaç, orta öğretim kurumlarına beden eğitimi öğretmeni yetiştirmektir. Öğretmen ihtiyaçlarını Enstitü bünyesinde karşılamışlar, sonra mezun öğrencileri öğretim elemanı olarak istihdam etmişlerdir. Tesis ve öğretim elemanı eksikliği Eğitim Enstitüleri ile Gençlik Spor Akademileri'nin birleştirilmesini kaçınılmaz kılmış, fakat bu uygulamaya 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 44. maddesi engel olmuştur (Bilge, 1989, s.67). Bu madde "Öğretmenlik formasyonu veren üniversite ve akademiler dışında öğretmen yetiştiren kurumlar MEB tarafından açılır, yönetilir." demektedir.

Gençlik ve Spor Akademileri vasıtasıyla Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni yetiştirilmeye başlanmış ve amaçları şöyle belirtilmiştir (Bilge,1989, s.189): Öğrencilerini, bilim anlayışı kuvvetli, milli tarih şuuruna sahip, vatanının örf ve adetlerine bağlı, milliyetçi ve sağlam düşünceli, bilgili ve tecrübe sahibi; dil, din, ırk, sınıf ve mezhep ayrılıklarına meydan vermeyen, insan hak ve hürriyetine saygılı, devletin milleti ve cumhuriyeti ile bölünmez bütünlüğüne inanan, kanun, tüzük, yönetmelik ve tüm kurallara bağlı, sağlam karakterli vatandaşlar olarak ilgili devlet kuruluşları ile iş birliği anlayışı içinde istenecek bilimsel inceleme ve araştırmalarla planlama çalışmaları yapmak ve yayınlarda bulunmaktır. 1974'ten 1981 yılına kadar eğitim ve öğretimlerini sürdürmüş olan Gençlik ve Spor Akademilerinin açılış tarihleri ve açıldıkları iller şöyledir (Resmi Gazete, 1983, no.17506):

- 1- 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi, Ankara-1974
- 2- Anadolu Hisarı Gençlik ve Spor Akademisi, İstanbul-1975
- 3- Manisa Gençlik ve Spor Akademisi, Manisa-1975

06 Kasım 1981'de 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu yayınlanmış, Kanunla birlikte yüksek öğretimde geniş kapsamlı bir düzenlemeye gidilmiştir. 20 Temmuz 1982 ve 41 No'lu Kanun Hükmünde Kararname ile tüm yüksek öğretim kurumları yeniden teşkilatlanmaya tabi tutulmuştur. Böylece yeni üniversiteler, enstitüler ve fakülteler kurulmuş, bazılarının adları değişmiştir. Gençlik ve Spor Akademileri Yüksek Öğretmen Okullarının Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile ODTÜ Beden Eğitimi ve Spor

Rekreasyon Bölümü kaldırılarak, üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri kurulmuştur (Resmi Gazete, 1981, no.17506).

Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinin 1980 yılından itibaren 3 yıllık olan eğitim ve öğretim süreleri, 4 yıla çıkartılmış ve böylece eğitim enstitülerine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri, Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü olarak adlandırılmıştır. Bu bölümler:

- 1- Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü, Ankara
- 2- Atatürk Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü, İstanbul
- 3- Buca Yüksek öğretmen Okulu beden Eğitimi Bölümü, İzmir
- 4- Diyarbakır Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü, Diyarbakır'dır.

Daha sonraları yüksek öğretim kurumları teşkilatı hakkındaki 41 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname 30 Mart 1983'de 2809 sayılı kanunla aynen kabul edilmiştir. Bu kanuna göre üniversiteler bünyesine giren Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri şunlardır (Resmi Gazete, 1983, no.17506):

1- O.D.T.Ü. bünyesindeki, Beden Eğitimi Spor ve Rekreasyon Bölümü kaldırılarak, eğitim fakültesine bağlı "Beden Eğitimi Spor Bölümü" kurulmuştur.

2- Ankara 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi, Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü kaldırılmıştır. Gazi Üniversitesi kurularak Gazi Eğitim Fakültesi bünyesinde Beden Eğitimi ve Spor Bölümü açılmıştır.

3- Anadolu Hisarı Gençlik ve Spor Akademisi ve Atatürk Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü kaldırılmıştır. Marmara Üniversitesi kurularak Atatürk Eğitim Fakültesi bünyesinde "Beden Eğitimi ve Spor Bölümü" açılmıştır.

4- Manisa Gençlik ve Spor Akademisi, Buca Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü ve Ege Üniversitesi'ne bağlı olan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu kaldırılarak İzmir'de Dokuz Eylül Üniversitesi kurularak Buca Eğitim Fakültesi bünyesinde "Beden Eğitimi ve Spor Bölümü" açılmıştır.

5- Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü (1985),

6- Konya Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü (1987),

7- Adana Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü (1987)'dr.

Türkiye'de mevcut üniversitelere ilaveten 3.7.1992 tarih ve 3837 sayılı kanun ile yeni niversiteler kurulmuş, kurulan bu üniversitelere bağlı fakültesi ve yüksekokullar açılmıştır. Bu fakülteler bünyesinde beden eğitimi ve spor bölümleri veya yüksekokullar arasında Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları açılmış ve bazı bölümler de yüksekokullara dönüştürülmüştür. Halen günümüzde eğitim fakültelerine bağlı beden eğitimi ve spor bölümleri ve beden eğitimi ve spor yüksekokulları ülkemizin beden eğitimi ğretmen ihtiyacını karşılamaktadır. Beden eğitimi ve spor yüksekokulları ve beden eğitimi spor bölümlerine ğrenci alımı için çeşitli özel yetenek sınavları uygulanmaktadır. Uygulanan zel yetenek sınavları ile ne kadar isabetli ğrenci seçimi yapıldığı geçmişten günümüze kadar tartışılagelmıştir.

Özel yetenek, herhangi bir mesleğin gereklerini yerine getirebilecek meziyetler bütünüdür. O halde her mesleğin kendine özgü gerekleri, çalışma koşulları ve sağladığı olanaklar farklıdır. Meslekler arasında bu ve benzeri alanlarda gözlenen farklılıklar, bireylerde yetenek, ilgi, gereksinme gibi psikolojik nitelik çeşitlemesine denk düşmektedir. Bu yüzden bireyin kendi gelişimine en çok fırsat hazırlayacak, gereksinimlerini en iyi biçimde doyurabilecek alanı seçebilmesi önem kazanmaktadır. Sağlıklı bir seçim ise ancak kişinin kendini ve seçeneklerini yakından tanınması ile mümkün olmaktadır. Meslek seçimi, bireyin kendisine açık meslekleri, çeşitli yönleriyle değerlendirip, kendi gereksinimleri açısından, istenilir yönleri çok istenmeyen yönleri az olan birine yönelmeye karar vermesi olarak da tanımlanır (Muratlı, 1997, s.37). Bireyin seçtiği meslek, onun yetenek ve ilgilerine uygun olduğu taktirde bunları geliştirmek ve tam olarak fonksiyonda bulunmak kendi elindedir. Özellikle yeteneğine uygun olmayan mesleklere girenlerde bir süre sonra uyumsuzluk, can sıkıntısı ve başarısızlık baş göstermektedir.

Öte yandan belli bir meslek için bir bireyin seçimi gerçekte bir yordama (tahmin etme) sorunudur. Bu seçme, söz konusu iş için başvuruda bulunan adaylardan hangisi ya da hangilerinin bu işi en iyi biçimde yerine getirebileceklerine ilişkin bir yordamayı içermektedir. Bu yordamanın

olabildiğince geçerli ve güvenilir verilere dayandırılması, mesleği seçecek bireyin yararına olduğu gibi, işverenin de yararına olacaktır. Kullanılmakta olan çeşitli psikolojik testlerin geliştirilmelerinin nedenleri; başkalarının birey hakkında ya da bireyin kendisi hakkında vermek durumunda olduğu çeşitli kararlara yardımcı olmaktır. Meslek seçimi bireyin kendisi hakkında bir karar vermesini gerektirmektedir (Çelik, www.egitim.com/aile). Bunun yanında çeşitli alanlarda eğitim veren kurumların bu alanlarda eğitim görecek bireyleri saptaması işi de üniversiteler adına bir karar ve yordama sürecini içermektedir.

Ülkemizde yükseköğrenim imkanından yararlanmak isteyen öğrenci sayısı her yıl artmaktadır. Üniversitelere ÖSS sınavları sonucu kesin kayıt hakkı elde edemeyen öğrencilerin büyük çoğunluğu, yetenek sınavı ile öğrenci alan bölümlere baş vurmaktadırlar (Kalkavan ve Kerkez, 1996, s.2). Bu nedenle yetenek seçme sınavlarının ciddi bir şekilde yapılması ve sürekli gözden geçirilerek mesleklere uygun kişilerin seçilmesi hem ülkemiz insan potansiyelinin maksimum verimle değerlendirilmesi, hem de bireyin mutluluğu için önemlidir.

Türkiye'de Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri ve Yüksekokulları ön kayıt ve yetenek sınavıyla öğrenci almaktadırlar. Bu sınavlar Türkiye genelinde farklı uygulanmakta olmasına rağmen, genel olarak adayların fiziksel becerileri fiziksel performans testleriyle, zihinsel potansiyelleri ise Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Öğrenci Seçme Sınavından (ÖSS) aldıkları puanlara göre değerlendirilmektedirler (Toker, Korkmaz ve ark. 1999).

Amerika gibi birçok batı ülkesi beden eğitimi öğretmeni adaylarını fiziki yetenek sınavına tabi tutmaksızın kabul etmekte, bazıları ise fiziki yetenek sınavı ile birlikte akademik başarıları da dikkate alarak aday seçimi yapmaktadır. Görüldüğü gibi standart ve tek tip bir öğretmen adayı seçme yöntemi bulunmamaktadır. Uygulamalar ülkeden ülkeye farklılık gösterdiği gibi üniversiteden üniversiteye de farklılık göstermektedir (Tamer, 1997, s.37).

Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri ve Yüksekokulları için öğrenci seçiminde ve yetiştirilmesinde karşılaşılan bu problemler, konunun uzmanlarını bir arayışın içerisine sokmuştur. Bu arayış sonucunda ortak kararların sayısında artış olması beklenirken farklılıkların artmış olması şaşırtıcıdır. Arayışlar sırasında karşılaşılan en önemli sorun, adayların fiziki ve zihni olarak hangi

oranlarda yeterli olması gerektiği noktasıdır (Kalkavan ve Kerkez, 1996, s.3). Bölüm ya da yüksekokulların bir kısmı fiziki yeterliliği ön plana çıkartırken diğer kısmı ise zihinsel yeteneği ön plana çıkartmaya çalışmaktadır. Çok az bir kısım beden eğitimi de sadece zihinsel yeterliliğin problemi tek başına çözeceği inancındadır. Beden eğitimi öğretmeni olarak yetiştirilecek adayın, bölüm programını başarılı bir şekilde tamamlayabilmesi için fiziksel ya da zihinsel yeterliliğinin hangi oranlarda etkili olduğu konusundaki çalışmalar son derece sınırlıdır.

Sağlıklı bir meslek seçimi ancak bireyin kendi ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını, aynı zamanda seçeneklerini iyi tanımasıyla mümkün olmaktadır. Yetenek, eğitimden yararlanma gizil gücü olarak da tanımlanmaktadır. Kişinin, doğuştan getirdiği ve ne kadar olduğunu bilmediğimiz gizil gücü, çevresel olanakların sağladığı gelişimle, "bir işi yapabilme gücü" ne dönüşmektedir (Çelik, www.egitim.com/aile). Buna göre çevre elverişli olduğu oranda, kişi iyi gelişecek ve yeteneklerini gösterecektir. Günümüzde yetenek, ölçülebilen bir özelliktir. Bu özelliğin ölçüm yollarından biri psikolojik testlerdir. Yetenek testleri, "Genel" ve "Özel" olarak ikiye ayrılmaktadır. Genel yetenek testleri daha çok, sözcükler, sayılar, şekiller ve akıl yürütmekle ilgili sorulardan oluşmaktadır. Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)'nin kullandığı testler, bu amaca yönelik testlerdir. Sözel ve sayısal düşünme yeteneklerine ilişkin ortak puan genelde, okul başarısını yani genel akademik başarıyı ölçmede isabetli olabilmektedir. Ancak, kimi mesleklerde ya da öğrenciyi bu mesleklere hazırlayan programlarda başarılı olunup olunamayacağını kestirebilmek için, özel yeteneklerin bilinmesine gerek duyulmaktadır. Özel yetenek, belli bir zihinsel veya fiziksel faaliyeti öğrenebilme kapasitesidir.

Sportif bağlamda özel yetenek kavramı, belli bir alanda normalin üzerinde ancak henüz tam gelişmemiş özellikler bütünü olarak değerlendirilir. Yetenekli bir sporcu incelendiğinde, diğer sporculara oranla şu özellikleri farklılık gösterir: Antrenmanda daha başarılıdır, antrenmanda verilen uyarılara daha çabuk uyum sağlar, daha çabuk öğrenir, edindiği deneyimleri, başarısını artırmak amacıyla kullanır, verilen görevleri başarı ile sonuçlandırır ve soruları yaratıcı biçimde çözümler, performansı gittikçe yükselir, stres altında bile doğru

değerlendirme yapar, riski göze alır, başarısızlıklar onun için motivasyon unsuru olur (Çelik, www.egitim.com/aile). Yetenek seçiminde temelde iki yöntem uygulanır. Bunlar, doğal seçim ve bilimsel seçim yöntemidir. Doğal seçim yönteminde kişi ya seçtiği spor dalına katılır ya da başarılı olamadığı bir daldan başka bir spor dalına yönelip orada başarılı olur. Bilimsel seçim yönteminde ise bilimsel testlerle kişilerin kendileri için en uygun spor dalları belirlenir ve onlara yönlendirilir. Bilindiği gibi yetenek seçimi ve spora yönlendirme yüksek sportif performansa yönelik spor anlayışı içinde değerlendirilir. Sporda yetenek kavramının belirlenmesinde etkili olan faktörler şunlardır: Konstitüsyel (sağlık durumu, antropometrik) özellikler, kondisyonel motorik özellikler, teknotermik özellikler (öğrenme yeteneği, verimliliğe hazır olma durumu, duygusal özellikler, bilişsel özellikler), sosyal faktörlerdir.

Sonuç olarak, Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerine öğrenci seçiminde, zihinsel ve fiziksel yeterliliğin hangi boyutlarda olacağı, hangisinin daha baskın olacağı veya hangisinin yeterli olacağı konusunda bir görüş birliği bulunmamaktadır. Uygulamalara bakıldığında, ülkeden ülkeye, hatta üniversiteden üniversiteye farklılıklar söz konusudur. Ancak hem zihinsel, hem de fiziksel yeterliliği ölçen uygulamalar daha yaygın olarak yapılmaktadır. Bundan dolayı, zihinsel yeterliliğin yanında, fiziksel performans özelliklerinin de bulunması gerekmektedir.

2.4. Beden Eğitimi Bölümlerine Girecek Öğrencilerde Aranılan Fiziksel Performans Özellikleri

Bu bölümde BESYO ve Beden Eğitimi Bölümleri özel yetenek sınavlarında adaylardan istenen fiziksel performans özellikleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.4.1. Temel Motorik Özellikler

2.4.1.1. Kuvvet

Temel motorik özelliklerden birisi olarak bilinen kuvvet, dirence karşı kullanılan tansiyon yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Bu yetenek esas olarak kasların kasılma gücüne bağlıdır (Morehouse, Miller, 1971, s.6).

Spor bilimcileri kuvveti değişik biçimde tanımlayıp sınıflandırmışlardır. Hollman'a göre bir direnç ile karşı karşıya kalan kasın kasılabilme ya da bu direnç karşısında belirli bir ölçüde dayanabilme yeteneğidir. Nett, kuvveti bir kasın gerilme ve gevşeme yolu ile bir dirence karşı koyma özelliği olarak tanımlamıştır (Hollmann, 1972, s.16-50-150; Nett, 1970, s.13).

Mausel ise spor uygulamalarını direkt olarak kapsayan tanımında kuvvetin insanın temel özelliği olduğunu, bunun yardımı ile bir kütleyi hareket ettirmesi ya da ona kas gücü ile karşı koyabilmesi olarak belirtmiştir (Letzelter, 1981, s.45).

Biyomekanikte ise kuvvet, fiziksel bir büyüklük olarak tanımlanmaktadır. Spor bilimi açısından kuvvet kavramının tanımlarına bakıldığında, sporcunun temel motorik özelliklerinden en önemlisi olup, antrenman metotları ile değişebilen, sportif gücü ve verimi sağlayan unsur olarak adlandırılabilir.

Sportif aktivitelerin farklılığına bağlı olarak kuvveti belli sınıflar altında toplama olanağı da zordur. Kuvvet konusu o kadar kompleks bir konudur ki, farklı şekillerde sınıflamalar yapılmıştır. Örneğin Letzelter (1981) kuvveti didaktik yönden a) genel kuvvet, b) özel kuvvet olarak ikiye ayırmaktadır. Genel kuvveti; hiçbir yönlendirme olmadan tüm kasların kuvveti olarak tanımlamaktadır. Özel kuvveti de, özel bir spor dalı ile ilgili bir kuvvet olarak belirtmektedir. Burada özel kuvvetin iki faktörün etkisi altında bulunduğunu vurgulamaktadır.

Spor türüne bağlı olarak gerekli olan kuvvet gereksinimin dağılımı eşit değildir. Kuvvet teknomotorik uygulanışında belli bir tekniği amaçlamakta ve buna göre kas gruplarına dağılan tipik bir sinir-kas gerilimi ilişkisini gerektirmektedir.

Özel kuvvet ilgili spor türü içinde kuvvetle birlikte başka bir motorsal özelliğin de gelişmesine neden olmaktadır. Örneğin, P.Tschine'ye göre kuvvette devamlılık çalışması ile birlikte dayanıklılığın da geliştirilmesi sağlanmaktadır.

Fetz, kuvveti aşığıdaki şekilde sınıflandırmaktadır (Zaciorakis,1972, s.5)

1- Statik Kuvvet

a) Vücutla ilgili relatif tutma kuvveti

b) Mutlak statik kuvvet

2- Dinamik Kuvvet ve Mutlak Relatif Kuvvet

a) Çabuk kuvvet (yüksek hızda kuvveti kullanma).

b) Düzenli giden harekette kuvveti kullanmadır.

Bührle ve Schmidtbleicher kuvveti üç temel faktörün ışığı altında tanımlamaya ve gruplamaya çalışmışlardır (Letzelter, 1981);

a. Morfolojik-Fizyolojik Faktörler

b. Koordinatif Faktörler

c. Motivasyonel Faktörler

Bu faktörler değişik tür ve biçimde kuvvet yeteneği ve kalitesi üzerinde etkili olmaktadır.

Harre antrenman bilimi açısından kuvveti, maksimal kuvvet, çabuk kuvvet ve kuvvette devamlılık şeklinde gruplandırmıştır.

Maksimal kuvvet: Sinir-kas sisteminin istemli kasılması sonucu kaldırabileceği en büyük ağırlığın (direncin) kaldırılması olarak düşünülmektedir. Diğer bir ifadeyle, sinir-kas sisteminin istemli kasılmasıyla ortaya çıkardığı en büyük kuvvet olarak tanımlanmaktadır.

Çabuk kuvvet: Sinir-kas sisteminin yüksek bir hızla kasılarak direnci yenebilme yeteneği ya da bir sporcunun direnci yenebilmesi için yüksek bir hızla kasılma yeteneği olarak tanımlanabilir.

Kuvvette devamlılık: Tüm organizmanın yorgunluklara karşı koyma yeteneği ya da sporcunun uzun süren güç performanslarında yorgunluğa karşı tolerans düzeyi olarak tanımlanmaktadır.

Kasların çalışma biçimlerine göre yapılan sınıflandırmada ise,

1. İzotonik kasılma (bir direnci yenmenin söz konusu olduğu çalışma)

2. Eksantrik kasılma (dış etkiler karşısında pasif çalışma biçimi)

3. İzometrik kasılma (kuvvetin direnç karşısında durumunu koruduğu çalışma biçimi) dir.

Relatif ve salt kuvvet, antrenman biliminde önemli iki kavramdır. Antrenman kriterleri birbirinin aynı, vücut kütleleri değişik büyüklükte olan sporcuların, geliştirebilecekleri kuvvette değişik büyüklüktedir (Nett, 1970, s.13). Relatif kuvvet, sporcunun kendi vücut ağırlığına karşı geliştirebildiği, mümkün olan en büyük kuvvettir (Letzelter, 1986, s.83).

Realitif kuvvet = Maksimal Kuvvet/Vücut Ağırlığı

Bireyin temel motorik özelliklerinden olan kuvvetin sportif güç ve verimi sağlayan unsurlardan olması, zaman merkezli olarak yapılan özel yetenek sınavlarında yeteneklerin ortaya çıkarılmasında önemli bir etken olmaktadır.

2.4.1.2 Dayanıklılık

Dayanıklılık, vücudun sürekli aktivitesinin sebep olduğu streslere dayanma yeteneği olarak tanımlanabilir. Diğer bir ifadeyle, uzun süre devam eden sportif yüklenmelerde yorgunluğa karşı koyabilmektir (Akgün, 1973, s.241).

Faktör analizi tekniği, dayanıklılıkta dört faktörün ifade edilmesini mümkün kılmıştır. Bunlar dolaşım-solunum, sürat, kassal yapı ve vücut yapısı faktörleridir. Bitkin hale getiren işlerde dayanıklılık, daha ziyade vücudun oksijen temini ve oksijeni kullanma yeteneğine, dokuda süratle artan laktik asit ve karbondioksitin uzaklaştırılmasına bağlıdır.

Dayanıklılık antrenmanı kasların kılcal damarlarında bir artmaya sebep olmakta ve bu suretle kasa oksijen ve enerji verici maddeler getiren ve metabolizma ürünlerini kastan uzaklaştıran kanal adedi artırmaktadır.

Dayanıklılık; genel ve özel, aerobik ve anaerobik, kısa, orta ve uzun, dinamik ve statik, kuvvette devamlılık, çabuk kuvvette devamlılık, süratte devamlılık gibi çeşitli sınıflara ayrılmaktadır (Açıkada, 1990, s.18).

Zaman merkezli olarak uygulanan özel yetenek sınavlarında oluşturulan parkurlarda adayların, genel, özel, aerobik, anaerobik, kısa, orta, uzun, dinamik, statik, kuvvette devamlılık gibi yetenekleri değerlendirilmektedir.

2.4.1.3. Sürat

İnsanın kendisini en yüksek hızla, bir yerden bir yere hareket ettirme yeteneğidir. Çabukluk ve çabuk kuvvet kavramları ile yakın ilişkisi bulunmaktadır (Sevim, 1977, s.26-30).

Sürat, hareketlerin mümkün olduğu kadar büyük bir hızla uygulanması yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Sürat, spor alanında en önemli kondisyonel özelliklerden birisidir. Süratin ilgili yarışma dallarındaki (100-200m) başarıya

olan etkisi yanında, takım oyunları ve mücadele sporlarında da önemli etkisi bulunmaktadır.

Süratle ilgili yarışma dallarında gerekli kassal ve işlevsel şartlar, yetenek ve çeşitli faktörlerin bir ürünüdür. Bu nedenle sürat alıştırmalarında olumlu bir seçim yapmak güçleşmektedir. Balsewitsch ve Siris her ne kadar antropometrik özellikleri seçim kriteri olarak değerlendirmişse de bu hipotezi başka araştırmalar çürütmüştür ve sürat özelliğinin antropometrik değerlere bağlı olduğu ispatlanamamıştır (Bağırğan, 1982, s.12). Sürat çalışmaları ile elde edilen verim artışı, kuvvet ve dayanıklılık çalışmaları ile elde edilen verim artışına göre daha az olmaktadır. Bu açıdan süratle ilgili yarışma dallarında sürat çalışmaları, antrenmanlarda diğer çalışmalara göre daha az yer kaplamalıdır. Bu durum sadece teknik oranı düşük olan hareket ve çalışmalarda geçerlidir (Açıkada, 1990, s.110-112).

Meusel'e göre, sprint koşularında verim artışı en fazla %20-30 olduğu halde, kuvvet ve dayanıklılıkla ilgili sporlarda verim artışı % 100'e kadar ulaşabilmektedir. Teknik oranın hareketle artması, süratin geliştirilebilme imkanını da arttırmaktadır. Bu artış teknik seviyenin artması ile elde edilmekte ve başlangıç dönemlerinde daha fazla olmaktadır. Sürat olgusunu antrenman metodu olarak şekillendirmek antrenman biliminin içinde yer almaktadır. Sürat bir insan özelliği olarak, kendine has birçok özelliğiyle, çok yönlü bir komplekstir. Zaman merkezli olarak yapılan özel yetenek sınavlarında sürat, zamanı daha iyi kullanabilmek için gerekli olan motorik özelliklerdendir.

2.4.1.4. Hareketlilik

Sporcunun hareketlerini, eklemlerin müsaade ettiği oranda geniş bir açıda ve değişik yönlere uygulayabilme yeteneğidir (Sevim, 1992, s.56). Hareketlilik spor türlerine göre önem kazanırken, değişik spor türlerinde de tamamlayıcı özellik olarak ortaya çıkmaktadır. Hareket genişliği kasılan kasların kuvvetine ve gerilme yeteneğine bağlıdır. Sporcunun kendi gayretiyle ve bir eş yardımıyla büyütülebilir. Antrenmanlarda germe ve esnetme alıştırmaları uygun metotlarla uygulanırsa büyük hareket genişliğine ulaşılır.

Genel hareket mekanizmasının vücudun bütün eklemlerinde hareket

yeteneğinin oluşmasıyla birlikte, sporcuların başarılı şekilde hareketleri yapabilmesi gözlenmektedir. Eklemlerin hareketliliği, bütün hareketleri yapabilme yönünde geliştirilmelidir. Hareketliliğin önem taşıdığı spor türlerinde amaca, yoğunluğa uygun şekilde antrenmanlar düzenlenmelidir.

Hareketlilik mekanizmasıyla, bu germe ve esnetme çalışmalarında yapılan hatalar asgariye indirgenmektedir. Hareketlilikle ilgili aktif ve pasif, dinamik ve statik, genel ve özel olarak çeşitli sınıflandırmalar yapılabilmektedir. Adayların hareketlerini istenilen düzeyde ve açıda değişik yönlere uygulayabilme yeteneği olan hareketlilik, zaman merkezli olarak yapılan özel yetenek sınavlarında en önemli motorik özelliklerdendir.

2.4.1.5. Beceri –Koordinasyon

Beceri, kısa süre içerisinde güç hareketleri öğrenebilme ve değişik durumlarda amaca uygun ve çabuk şekilde tepki gösterebilme yeteneğidir (Sevim, 1992, s.57). Her hareketin birbirini doğru olarak izlemesine ve istenilen kuvvetle meydana gelmesine bağlıdır.

Sportif hareketlerin çoğunlukla kendi içerisinde uygulama zorlukları bulunmaktadır. Hareketlerin oluşumu için sinir akımlarıyla belirli kaslar kasılmakta ve çalışmaya başlamaktadır. Kasların istenilen hareketi uygulamasını, merkezi sinir sisteminden kaslara giden emir veren sinirlerin bağlantısı sağlamaktadır. Bu sisteme koordinasyon denilmektedir.

Beceri performansın öyle bir elemanıdır ki, işi yapana nispeten daha az bir eforla daha fazla bir iş yapma imkanını sağlamaktadır. Beceri daha ziyade muhtelif kas grupları arasında iyi bir koordinasyonla kazanılmaktadır. Kaslarla bir işin kolaylıkla yapılması, becerili bir hareketin özelliğidir. Beceriden yoksun olma, hareketin beceriksizce ve büyük bir eforla yapılmasına sebep olmaktadır. Becerili bir vücut hareketinde merkezi sinir sisteminden kaslara emirler hareketleri doğru, iyi bir şekilde yaptıracak miktarda ve sırada gelmektedir. Becerikli bir jimnastikçinin, trampleden suya atlayan bir yüzücünün, voleybolda iyi smaç vuran bir voleybolcunun güzel hareketleri yüksek derecede becerili ve koordineli hareketlerden oluşmaktadır.

Yüzmenin analizi, becerili hareketlerdeki enerji ekonomisini iyi bir

şekilde göstermektedir. Becerili bir yüzmede kol ve ayaklarla suya uygulanan ilerleme kuvveti, hep aynı ve etkili bir şekilde olmaktadır. Beceriksiz bir yüzücü ise aynı süratle yüzse bile, hareketleri uygulayışındaki yanlışlıklar nedeniyle beş kat daha fazla enerjiye ihtiyacı vardır (Morehouse, Miller, 1971, s.6). Erişilebilecek maksimal beceri, vücut ağırlığı, boy, zaman ayarlama, hareketin dakiklığı, kas tansiyonu faktörlerine bağlıdır. Adaylara daha az eforla, daha fazla iş yapma imkanı sağlayan beceri-koordinasyon özel yetenek sınavlarında adaylarda aranan en önemli özelliklerden birisidir.

2.5. Beden Eğitimi Bölümleri Özel Yetenek Sınavlarına Girecek Adaylarda Aranan Reaksiyonel Özellikler

Bu bölümde zaman merkezli olarak yapılan BESYO Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri özel yetenek sınavlarında aranan reaksiyonel özelliklerle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.5.1. Reaksiyon

Reaksiyon kasa gelen bir uyarının sinirler yoluyla merkezi sinir sistemine ulaşması, burada karar oluşturarak tekrar sinirler yoluyla kaslara iletilmesi ve kasların ilgili emirler doğrultusunda harekete geçmesidir (Gündüz, 1998, s.193-194). Bu iletişim süresi ne kadar kısa olursa, özel yetenek sınavına giren adayın sınavda başarılı olma şansı o oranda artabilecektir.

2.5.2. Reaksiyon Zamanı

Reaksiyon zamanı 19. yüzyılın ortalarından bu yana bilim adamlarının en çok ilgilendiği konulardan birisi olmuştur (Kosinkski, 2006, s.110). Reaksiyon zamanı, kişiye bir uyarının verilmesi ile kişinin bu uyarana verdiği istemli cevabın başlangıcı arasında geçen zaman dilimi olarak tanımlanmaktadır (Akgün, 1986, s.12-17). İlk reaksiyon zamanı deneyi, sinir iletim hızını değerlendirmek amacıyla Helmholtz (1850) tarafından yapılmıştır. Donders (1868) bazı zihinsel işlemlerde geçen zamanı hesaplamak için üç prototipli basit ve seçkili reaksiyon zamanı deney deseni oluşturmuştur. Sterberg (1960-1969) Donders'ın araştırmasındaki gibi sürecin bir aşamada yapılacak değişimin diğer aşamadaki

işlemleri de etkileyeceği inancını kabul etmiştir. Sternberg “Additive-Factor” diye kavramsallaştırdığı metodu kullanarak, deneylerinde işlem sürecini etkilemektense belli bir süreçteki işlem miktarını etkileme girişiminde bulunmuştur. Bazı araştırmacılar reaksiyon zamanının motor öncesi ve motor zamanını içerdiği düşüncesini ileri sürmüşlerdir (Singer, 1980. s.208-212).

Uyarının alınmasıyla kas aktivitesinin başlangıcı arasında geçen süre reaksiyon süresinin birinci parçasıdır ve motor öncesi süre olarak adlandırılır. İkinci parçası ise motor süre olarak adlandırılır (Singer, 1980; Schmidt, 1991). Motor öncesi süre, gelen bilginin merkezi sinir sistemindeki işlenimi ile kasta hareketin başlaması arasında geçen süreyi belirtmektedir. Bir başka deyişle, başla sinyalinin sonra hareketin ya da elektromyografik aktivitenin başlamasına kadar geçen süre olarak da ifade edilmiştir (Leone, 1992, s.115; Jahanshahi, 1993, s.56). Bu zaman aralığı hareket meydana gelmeden gözle görülen herhangi bir hareketin olmadığı, karar verme aşamasıdır. Motor süre olarak adlandırılan dönem ise potansiyel kas hareketinden gözle görülür, gerçek hareketin başlamasına kadar geçen zamandır (Singer, 1980, s.208; Schmidt, 1991; Crary, 1969, s.2-13; Nagasa, 1983, s.57).

Reaksiyon zamanı uyarının alınması ile hareketin ortaya çıkması için gereken hazırlık dönemi olarak da tanımlanmaktadır (Anson, 1989, s.21; Rosenbaum, 1991). Bazı bilim adamları da reaksiyon zamanını tanımlarken uyarının alınması ile cevap arasında geçen içsel zamanlama olarak tarif etmişlerdir (Sullivan, 1987, s.139-143). Reaksiyon zamanı kısa olan adaylar, zaman merkezli özel yetenek sınavlarında daha avantajlı olabileceklerdir. Sürekli çalışmalarla reaksiyon zamanı geliştirilebilir.

2.5.2.1. Hareket Zamanı

Hareket zamanı reaksiyon zamanının hemen sonrasında hareketin başlamasından bitimine kadar geçen süreyi içermektedir (Schmidt, 1991; Groves, 1973, s.36). Hareket zamanı sportif performansta reaksiyon zamanını takip etmektedir (Oxendine, 1982, s.317-325).

Bazı araştırmacılar, reaksiyon zamanı ve hareket zamanı kavramlarının altında yatan faktörün hız olduğunu öne sürmüşlerdir (Schmidt, 1991; Groves,

1973, Oxendine, 1982). Bir sprinter ya da yüzücü, tabancanın sesi gibi sinyal ile uyarının verilmesi üzerine harekete başlar. Bu bakımdan reaksiyon zamanı, hareket zamanıyla beraber görülmektedir. Ancak Henry reaksiyon zamanı ve hareket zamanında farklı mekanizmaların çalıştığı düşüncesini ileri sürmüştür. Henry ve meslektaşları reaksiyon zamanı ve hareket zamanı arasında sifira yakın ilişki bulmuşlardır (Henry, 1962, s.17). Özel yetenek sınavına giren adaylar hareket zamanlarını da özel antrenman programları ile geliştirebilirler.

2.5.2.2 Tepki Zamanı

Reaksiyon zamanını incelerken tepki süresini ayırt etmek gerekmektedir. Reaksiyon zamanı gerçek anlamda tepki süresinin bir parçası olarak görülmektedir ve tepki süresini reaksiyon zamanı ile hareket süresi oluşturmaktadır (Magil, 1980, Schmidt, 1991, Cratty, 1969, s.2-13, Bjorklund, 1991, s.663-673). Tepki zamanı kısa olanlar, Özel yetenek sınavına giren adaylar sınavlarda daha iyi derece yapabilirler.

2.5.2.3.Reaksiyon Zamanı ve Sinir Sistemi

Reaksiyon zamanı içerisinde farklı işlemler olmaktadır. Bunlar, duyu organlarının uyarıyı algılaması, uyarının merkezi sinir sistemine gelmesi ve emrin oluşması, oluşan emrin kaslara iletilmesidir. Bu uyarılar duyu organları ile algılanmakta ve duyu sinirleriyle merkezi sinir sistemine gitmektedir. Merkezi sinir sistemi, gelen bu uyarıyı motor sinirler aracılığıyla kaslara iletir ki, buna latens süresi denir. Latens süresi ne kadar kısa olursa hareket o kadar çabuk yerine getirmekte, bu da ganglion hücresinin yapısına bağlıdır. Ganglion hücresi ne kadar büyükse, elektrik akımı da o kadar hızlı olur (Erzurumluoğlu, 2000).

Reaksiyon zamanında beyin kabuğunun (cerebral korteks) faaliyeti gerekli görülmektedir. Bu bakımdan eksitasyonun birçok sinapsı geçmesi gerektiği için, genellikle bu zaman en karışık refleks zamanından bile uzun olabilir. Reaksiyon zamanı sinir akımının şiddetine, ayrıca dikkat ve uyanık olma gibi çeşitli psikik faktörlere de bağlı olduğu için kesin bir sonuca varmak güçtür (Agopyan, 1993).

Beyin primer motor alanı ya da motor korteksi, gruplar halinde nöron içermekte ve bazıları “Betz” hücreleri olarak anılmaktadır (Morris, 1997, s.1-11). Motor korteks, vücudun istemli spesifik hareketlerini yapabilmesine göre alt alanlara bölünmüştür. Motor korteks de lokalize üst motor nöronların aksonları pramidal traktus yolu ile aşağıya, spinal korddaki motor nöronlara uzanırlar. Alt motor nöronların aksonları, spinal kordun ventral kökünden çıkarlar ve spesifik kaslarda sonlanırlar, bunların istemli hareketlerden sorumlu oldukları bilinmektedir (Sciarrata, 1990, s.345-347, Çağırıcı, 1987, s.26-28).

Refleks hareketi, uyarının kabul edilmesi ve kasın cevabını takip etmesi istemsiz yapılan bir davranış olarak düşünülmektedir (Uyar, 1994, s.25). İstemli olmayan bu davranışlar sinir sisteminin daha düşük merkezlerini kapsamaktadır. Refleks, otomatik cevap olarak görülmekte ve daha önce, sezme ya da farkına varma gerektirmediği düşünülmektedir (Nagler, 1973, s.261-274).

Sıcak bir sobaya değen elin aniden çekilmesi gibi basit refleksler, spinal kord tarafından kontrol edilmektedir. Beyin gibi yüksek sinirsel merkezlerin bu işe karışmadığı bildirilmiştir. Pek çok spor dalında yapılan komplike hareketler, yüksek merkezlerce kontrol edilmektedir. Spinal korddaki motor nöronlar (alt motor nöronlar) kasların kasılmasını etkiler (Çağırıcı, 1987, s.26-28).

Oysaki reaksiyon zamanının, istemli olarak yapıldığı ve merkezi sinir sisteminin en üst bölümlerinde oluştuğu bilinmektedir (Singer, 1980, 208-212). Bir sprinterin, takozda hazır pozisyonda beklerken, tabancanın patlaması ile ileriye doğru atılmak için yapmış olduğu ilk hareket arasında geçen zaman, reaksiyon zamanına bir örnektir. Tabancanın patlaması ile reaksiyonun en hızlı şekilde gösterilmesinin koşu sürati kadar önemli olduğu bildirilmiştir (Çağırıcı, 1987, s.26-28). Çünkü maksimum hıza mümkün olduğu kadar çabuk ulaşmak için, iyi bir reaksiyon sürati, etkili bir çıkış ile ivmelenmek ve bu hızı devam ettirmek gereklidir.

1988 Olimpiyat oyunlarında Ben Johnson'ın yarışı kazandığı, çıkış esnasında belli olmuştur. Bu durumda iyi bir reaksiyon zamanı ile ilk metreden öne geçmek, başlangıçta atlete önemli bir avantaj sağlamaktadır. İnsanoğlunun gösterebileceği en son reaksiyon zamanının 0.110 saniye kadar olduğu saptanmıştır. Daha küçük olan değerler hatalı çıkış olarak değerlendirilmektedir.

Çünkü kas sinir sisteminin bu değerlerin altında tepki gösterilmeye uygun olmadığı görülmektedir (Alpkaya, 2001, Akgün, 1994, s.74-80).

Latens süresi kısa olan özel yetenek sınavına giren adayların reaksiyon zamanı daha kısa olacaktır. Bu özellik de sınavlarda adaylara belli aşamalarda avantaj getirebilir. Bu özellik kişinin doğuştan gelen bir özelliği olması dolayısı ile çalışmalarla sınırlı olarak geliştirilebilir.

2.5.2.4.Reaksiyon Zamanının Çeşitleri

Reaksiyon zamanı genelde basit ve kompleks olarak iki kategoride incelenmiştir. Bunlar spor dallarında uygulanışı yönünden farklılık göstermektedir (Çağırıcı, 1987, s.26-28, Catelli, 1990, s.75-77). Reaksiyon zamanı iki şekilde incelenebilir. Basit reaksiyon zamanı (Sadece bir sinyal ve bir tepki), kompleks reaksiyon zamanı, seçmeli reaksiyon zamanı (birden fazla sinyal vardır ve her tepkinin karşılığı farklıdır), ayırt edici reaksiyon zamanı (birden fazla sinyal fakat sadece bir tepki vardır) (Erzurumluoğlu, 2000; Alpkaya, 2001; Bayar, 2001, s.97-102; Magil, 1975).

2.5.2.4.1. Basit Reaksiyon Zamanı

Basit reaksiyon zamanı verilen tek bir uyarı ile verilen tek bir cevap arasındaki geçen süre şeklinde ifade edilmiştir (Leone, 1992, s.109-122; Cratty, 1969, 2-13; Çolakoğlu, 1987, s.18-21). Basit reaksiyonların merkezi sinir sistemi tarafından değerlendirilmesi, kompleks reaksiyonlara göre daha hızlı gerçekleşmektedir (Marcos, 1979, s.1366-1379). Laming (1968) 'de basit reaksiyon zamanının ortalama 220 msec olduğunu ortaya koymuştur.

1980'lere kadar lise çağı kişilerde yapılan deneylerde, basit reaksiyon zamanları görsel uyarılara karşı 190 msec ve sesli uyarılara karşı 160 msec bulunmuştur (Welford, 1980, s.73-128).

Hollmann (1990) basit reaksiyon zamanının eğitimle % 10-15, kompleks reaksiyon zamanının ise % 30-40 oranında kısaltılabileceğini bildirmiştir. Özel yetenek sınavına giren adaylarda da eğitimle basit reaksiyon zamanı kısaltılabilir.

2.5.2.4.2. Kompleks Reaksiyon Zamanı

Seçmeli reaksiyon zamanında birden fazla uyarı ve her uyarı için belirlenen tepki şekilleri vardır (Magil, 1980; Schmidt, 1991; Alpkaya, 1994; Cratty, 1973). Seçmeli reaksiyon zamanı birkaç şekilde olabilmektedir. Bunlar birkaç uyarıdan yalnız birine cevap verme şeklindeki ayırt etme özelliğine dayanan reaksiyon zamanı ölçümü, verilen uyarıların tanınmasından sonra cevap verilmesi şeklindeki tanıma özelliğine göre reaksiyon zamanı ölçümü, özel bir uyarana belli cevap verilmesi şeklindeki seçim özelliğine dayanan reaksiyon zamanı ölçümüdür (Çağırıcı, 1987, s.26-28; Çolakoğlu, 1993, s.32-45).

Laming (1968), seçmeli reaksiyon zamanının ortalama 384 msec olduğunu bulmuştur.

Seçenek durumunda reaksiyon zamanının artışını hesaplamak için tepkinin sayısını bilmek yeterlidir. “Hick Kanunu” diye bilinen bu kanun, uyarının tepki seçenekleri artıkça reaksiyon zamanının da logaritmik bir şekilde artacağını belirtmektedir (Magil, 1989, s.17-34).

Kompleks reaksiyon zamanı özel yetenek sınavına giren adayların karmaşık olarak hazırlanan parkurlarda bu özellikleri sınavdaki performansını etkileyebilmektedir. Kompleks reaksiyon zamanı kısa olan adaylar, bu sınavlarda daha başarılı olabilirler.

Özel yetenek sınavına giren adayların performansı bu etkenlere bağlı olarak olumlu veya olumsuz olarak değişkenlik gösterebilmektedir. BESYO ve beden eğitimi ve spor bölümleri özel yetenek sınavlarına girecek adaylar zaman merkezli olarak yapılan özel yetenek sınavlarında reaksiyon zamanlarını geliştirecek çalışmalarda bu verilerden yararlanabilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. DEĞİŞİK ÜNİVERSİTELERDE UYGULANAN ÖZEL YETENEK SINAV MODELLERİ

Yukarıda da değinildiği gibi, Beden eğitimi özel yetenek sınavları ile ilgili uygulamalar ülkeden ülkeye farklılıklar gösterdiği gibi, bir ülke içindeki üniversitelerin uygulamalarında da ciddi farklılıklar görülmektedir. Ülkemizde her üniversite özel yetenek sınavlarını kendi belirlediği kriterlere göre yapmaktadır. Bu nedenle, farklı uygulamaların görülmesi ve araştırmaya örnek olması açısından bir Alman ve dört Türk üniversitesinde uygulanan sınav modellerine bu bölümde yer verilmiştir.

3.1.Gazi Üniversitesi

3.1.1. Sınavın Uygulanması

Özel Yetenek Sınavı, birinci aşamada atletizm sınavı, ikinci aşamada sportif beceri sınavı ve koordinasyon sınavı olacak şekilde iki aşamalı olarak yapılmaktadır. Birden çok bölüm tercihinde bulunan aday, birinci gün atletizm, birinci aşama sınavını geçen aday ikinci gün sportif beceri, üçüncü gün de koordinasyon sınavına girerek toplam üç gün içerisinde sınavını tamamlamaktadır. Birinci aşama sınavı, hem puanlama açısından sınavın bir bölümünü oluşturmakta hem de ikinci aşama sınavına girecek adayları belirlemektedir. Belirlenen koşu barajını geçemeyen adaylar ikinci aşama sınavına katılamazlar. Birinci aşama sınavına giren adaya, ikinci aşama sınava girip giremeyeceğini, ikinci koşu sonunda kendisine verilecek sınav sonuç belgesiyle öğrenebilecektir.

Bir veya birden çok bölüm tercihinde bulunan adayların bölümlere göre sınavı aşağıda belirtildiği şekilde olmaktadır. Kayıt sırasında adaya yazılı olarak bildirilen atletizm sınav günü adayın birinci gün sınavı olarak ele alınmıştır. Adayların tercih durumlarına göre sınavlarına girmeleri son derece önemlidir.

3.1.2. Birinci Aşama Sınavı

Birinci aşama sınavı, 100 m. koşu ile, kızlar 800 m., erkekler 1500 m. koşularından oluşmaktadır. Her aday önce 100 m.'yi, koşacak daha sonra kızlar 800 m., erkekler 1500 m.'yi koşacaklardır. Koşular bir komisyon huzurunda 100 m.'de bireysel, 800 m. ve 1500 m.'de gruplar halinde yapılacaktır. Bir koşunun ne

kadar zamanda bitirildiği bilgisayar ortamında tespit edilecektir.

Bir adayın ikinci aşama sınavına girebilmesi için kızlarda 100 m.'yi 16.40 saniyede ve 800 m.'yi 3 dakika 22 saniyede; erkeklerde ise 100 m.'yi 13.20 saniye ve 1500 m.'yi 5 dakika 17 saniye ya da altında koşması gerekmektedir. Bu barajlardan en az birini aşamayan adaylar ikinci aşama sınavına giremezler. Birinci aşama sınavına girmeyen aday ikinci aşama sınavına alınmaz. Belirlenen baraj süresi bitiminde yarış sonlandırılır. Zaman geçtiği halde koşuyu sürdüren adayların koşusuna son verilir. Sırası geldiğinde sınav yerinde bulunmayan aday bilgisayarda geriye dönüşüm olmadığı için sınava alınmamaktadır.

3.1.3. İkinci Aşama Sınavı

3.1.3.1. Sportif Beceri (Branş) Sınavı

Antrenörlük Eğitimi Bölümüne tercihte bulunan ve ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanan adaylar, ikinci gün sportif beceri sınavına gireceklerdir. Aday, başvuru sırasında belirlediği branştan sınava girmek üzere branşlara göre belirlenmiş sınav saatinde sınav yerinde hazır bulunacak ve sınav listelerindeki sıraya göre sınava alınacaktır. Sırası geldiği halde sınav yerinde hazır bulunmayan aday sınava alınmayacak, adayın bu aşamadaki sınav notu sıfır kabul edilecektir.

3.1.3.2 Koordinasyon Sınavı

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümlerini tercih eden adaylar (3. gün) koordinasyon sınavına girmek üzere sınav yerinde hazır bulunacaklar ve birinci aşama sınav listelerindeki sıraya göre sınava alınacaklardır. Sırası geldiğinde sınav yerinde bulunmayan aday, bilgisayarda geriye dönüşüm mümkün olmadığı için kesinlikle sınava alınmayacak, adayın bu aşamadaki sınav notu sıfır kabul edilecektir.

3.1.4. Değerlendirme

100 m. Koşu Puanı :Adayların koşuda elde edeceği dereceler (koşu süresi) kızlar ve erkeklerde ayrı ayrı olmak üzere puanlandırılıp değerlendirilecektir. Bu sınavın ağırlığı 100 tam puan üzerinden 15'tir.

Erkeklerde 1500 m. ve Kızlarda 800 m. Koşu Puanları: Adayların koşuda elde

edeceği dereceler (koşu süresi) kızlar ve erkeklerde ayrı ayrı olmak üzere puanlandırılıp değerlendirilecektir. Bu sınavın ağırlığı 100 tam puan üzerinden 15'tir.

Koordinasyon Parkuru Puanları: Kızlar ve erkekler ayrı olmak üzere adayların koştukları sürelerin karşılığı puanlar dikkate alınıp, değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Sınav ağırlığı 100 tam puan üzerinden 30'dur.

Sportif Beceri Sınav (Branş) Puanı :Bir adaya jüri üyelerinin ilgili sınav için öngörülen tam puan (10) üzerinden verdiği puanların ortalaması, o adayın bu alanda aldığı puan olarak işlem görecektir.

ÖSS Puanı :Adayın 2005 yılı ÖSS puan türlerinden en yüksek olan puanı ÖSS puanı olarak işlem görecektir.

Orta Öğretim Başarı Puanı : Özel Yetenek Sınavına giren adayların ÖSYM tarafından yayınlanmış ağırlıklı ortaöğretim başarı puanları dikkate alınır.

3.1.5.Öğrenci Yerleştirme

Yerleştirme işlemi, adayların yerleştirme puanlarına, tercihlerine ve kontenjanlara göre bilgisayarla yapılacaktır. Sistemin esasları şu şekilde özetlenebilir.

a) Bir programa tercihlerinde yer vermiş adaylar arasından kontenjan sayısı kadar öğrenci yerleşecektir. Yerleştirme puanına (YP) göre yapılacak yerleştirme işleminde YP'si yüksek olan adaya öncelik verilecektir.

b) Bir adayın YP'si ne denli yüksek olursa olsun yalnız bir programa kayıt hakkı kazanabilir. Bu program, adayın YP'siyle girebildiği en üst tercihidir.

Milli kontenjanına yerleştirildikten sonra kontenjan dışı kalan Milli sporcular, ilgili bölümün başvuru ÖSS puanını tutturmaları halinde genel kontenjandan da yararlandırılırlar.

Yerleştirmeye esas olan puan,

- 1- ÖYSP Standart Puanı (ÖYSP-SP)
- 2- Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP) (Üç puan türünden en yüksek)
- 3- 2005-ÖSS Puanı (ÖSS-P) (Dört puan türünden en yüksek) puanlarının belli ağırlıklarla toplanmasından elde edilecektir.

Özel Yetenek Sınavı Puanının (ÖYSP) ağırlıklandırmaya girebilmesi için bu puanların standart puanlara çevrilmesi gerekir. ÖYSP'lerin standart puana çevrilmesi

için önce ÖYSP dağılımının ortalaması ve standart sapması hesaplanacaktır. ÖYSP dağılımının ortalaması ve standart sapması bulunduktan sonra her aday için ÖYSP Standart Puanı hesaplanacaktır. Bu durumda her adayın bir ÖYSP Standart Puanı (ÖYSP -SP) olacaktır. ÖYSP - SP dağılımının ortalaması 50 standart sapması 10' dur. Yerleştirmeye esas olacak olan puan (Yerleştirme Puanı=YP) aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanacaktır.

a) Aday aynı alandan geliyorsa (Örneğin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü için aday, liselerin spor alanından geliyorsa)

$$YP = (1 \times \text{ÖYSP} - SP) + (0,52 \times \text{AOBP}) + (0,36 \times \text{ÖSS} - P)$$

b) Aday diğer alanlardan geliyorsa (Örneğin, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü için aday genel lisenin sosyal bilimler alanından geliyorsa)

YP = (1 x ÖYSP - SP) + (0,16 x AOBP) + (0,47 x ÖSS – P) şeklinde hesaplanır.

3.2.Muğla Üniversitesi

3.2.1.Birinci Aşama (Eleme) Sınavı

Birinci aşama sınavı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümleri için 100 m. (bayanlar ve erkekler), 800 m, (bayanlar), 1500 m (erkekler) koşularından, rekreasyon bölümü için ise beceri ve koordinasyon parkurundan oluşmaktadır. Önce bayanlar 100 m. ve 800 m.'yi, ardından erkekler 100 m. ve 1500 m.'yi koşacaklardır. 100 m. koşuları teker teker, 800 m. ve 1500 m. koşuları gruplar halinde yapılacaktır. Adayların ikinci aşamaya geçebilmeleri için Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümleri için birinci aşama (eleme) 100 m. koşusundan bayanlar 15,30 s., erkekler 13,30 s. veya 800 m. koşusundan 3,30 dk, 1500 m koşusundan 5,30 dk. ve daha iyi derece yapmaları gerekmektedir. Milli kontenjana başvuran adayların ikinci aşamaya geçebilmeleri için birinci aşama (eleme) 100 m. koşusundan bayanlar 15,30 s., erkekler 13,30 s. veya 800 m. koşusundan 3,40 dk, 1500 m koşusundan 5,40 dk. ve daha iyi derece yapmaları gerekmektedir. Milli ve diğer adayların ikinci aşamaya geçebilmeleri için 100 m. 800 m. ve 1500 m. koşularından birinden yukarıda belirtilen süre içinde başarılı olmaları gerekmektedir. Rekreasyon Bölümüne başvuran adayların ikinci aşamaya

geçebilmeleri için beceri ve koordinasyon parkurunda bayanlar için 1 dk. 14 s., erkekler için de 60,00 s. baraj olarak kabul edilmiştir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümleri için 100 m., 800 m. ve 1500 m. koşularından sonra rekreasyon bölümü için ise beceri ve koordinasyon sınavından sonra adaylar elde ettikleri en yüksek toplam puandan aşağıya doğru sıralama yapılacak, yeterli sayıda aday 2. aşamaya geçememiş ise, 2. aşama sınavına aşağıda belirtilen kontenjanlar kadar aday alınacaktır.

Birinci aşamanın geçilebilmesi için Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümleri için adayın koşulardan herhangi birine girmiş olması ve başarmış olması Rekreasyon Bölümü için ise beceri ve koordinasyon sınavına girmiş olması ve başarmış olması gerekmektedir.

3.2.2. İkinci Aşamaya Gececek Adayların Kontenjan Sayısı

1- Birinci aşama sınavında belirtilen barajları geçen adayların kontenjan sayısına bakılmaksızın tümü alınacaktır.

2- Belirtilen birinci aşama sınavı barajlarını geçemeyen adayların sayısı kontenjanlarda belirtildiği sayıda olmadığı takdirde, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümleri için bayanlar 800 m. erkekler 1500 m. derecelerine göre iyi dereceden kötü dereceye doğru sıralama yapılarak kontenjan tamamlanacaktır. Bu bölümler için derece eşitliği durumunda kontenjan tamamlanırken adayların sırasıyla ÖSS puanı ve AOÖBP dikkate alınacaktır.

Rekreasyon bölümü için beceri ve koordinasyon derecelerine göre iyi dereceden kötü dereceye doğru sıralama yapılacak ve kontenjan tamamlanacaktır. Bu bölüm için derece eşitliği durumunda ise kontenjan tamamlanırken adayların sırasıyla ÖSS puanı ve AOÖBP dikkate alınacaktır.

3.2.3. İkinci Aşama Sınavı

Beceri ve koordinasyon parkuru rekreasyon bölümü için birinci aşama diğer tüm bölümler için ikinci aşama sınavı olarak kabul edilecektir. Beceri ve

koordinasyon parkuru toplam 10 ayrı istasyondan oluşmaktadır. Bu parkurda adaylar zamana karşı yarışır. Her adaya iki tekrar hakkı verilir ve iyi olan derece değerlendirmeye alınır. Adaylara deneme hakkı verilmez. Birinci aşama sınavına girmeyen adaylar, ikinci aşama sınavına alınmazlar. Birinci aşama sınav sonuçları herhangi bir teknik sorun çıkmadıkça aynı gün içinde ilan edilir. 100 m. 800 m. 1500 m. koşuları ile beceri ve koordinasyon sınavı puan derecelendirmeleri normal, spor alanı ve milli adaylar için geçerlidir.

3.3. Balıkesir Üniversitesi

3.3.1. Birinci Aşama Sınavı

Özel Yetenek Sınavı, iki aşamalı olarak yapılacaktır. Birinci aşama sınavı (baraj), puanlama açısından sınavın bir bölümünü oluşturacağı gibi, ikinci aşama sınavına girecek adayları da belirleyecektir. Belirlenen koşu barajını geçemeyen adaylar, ikinci aşama sınavına katılamazlar.

Birinci aşama sınavı, kız ve erkekler için 100 m. ile kızlar için 800 m. - erkekler için 1500 m. koşularından oluşmaktadır. Her aday önce 100 m.'yi daha sonra kızlar 800 m., erkekler 1500 m.'yi koşacaktır. Koşular bir komisyon huzurunda 100 m.'de bireysel olarak, 800 m. ve 1500 m.'de gruplar halinde yapılacaktır. Bir koşunun ne kadar zamanda bitirildiği bilgisayar ile tespit edilecektir.

Bir adayın ikinci aşama sınavına girebilmesi için kızlarda 100 m.'yi 16.40 saniyede ya da 800 m.'yi 3 dakika 22 saniyede; erkeklerde ise 100 m.'yi 13.2 saniye ya da 1500 m.'yi 5 dakika 17 saniye veya altında koşması zorunludur.

Bu barajlardan en az birini aşamayan adaylar ikinci aşama sınavına giremezler. Birinci aşamadaki her iki koşunun da sonuçları (kızlarda 100 ve 800 m., erkeklerde 100 m. ve 1500 m.) ikinci aşama sınavı sonuçlarında değerlendirilmeye katılacaktır.

Birinci aşama sınavına girmeyen adaylar ikinci aşama sınavına alınmazlar. Birinci aşama sınavında koşulardan birine girerek başarılı olan fakat diğer koşuya girmeyen aday ikinci aşama sınavına alınır. Bu adaylar girmedikleri koşudan sıfır puan almış sayılırlar. Bu sürelerin üstünde zaman geçtiği halde koşuyu sürdüren adayların koşusuna son verilir.

Birinci aşama sınavı bir aday için bir günde tamamlanacak, adaylar ertesi gün ikinci aşama sınavına alınacaklardır. Adaylar, ertesi gün yapılacak olan ikinci aşama sınavına girip girmeyeceklerini ikinci koşu sonunda kendilerine verilecek sınav giriş kartının arka kısmından öğrenmiş olacaklardır.

3.3.2. İkinci Aşama Sınavı (Genel Koordinasyon)

İkinci aşama sınavı genel koordinasyon ile başlayacaktır. İkinci aşama sınavına girmeye hak kazanan adaylar, birinci aşama sınavını izleyen gün, sınav yerinde hazır bulunacaklar ve ikinci aşama sınav listelerindeki sıraya göre sınava alınacaklardır.

Sınav, hazırlanan engel ve parkurlarda zamana karşı yarışarak yapılacaktır. Bu testte adaylar istasyonları eksiksiz ve hatasız olarak tamamlamak durumundadırlar. Sınav öncesi adaylara parkur tanıtılacak ve hareketler gösterilecektir. Testin başlangıcında elektronik fotosel adayın ilk hareketi ile kronometreyi çalıştıracak ve testin bitiminde, adayın fotoselin önünden geçmesi ile kronometre otomatik olarak duracaktır. Koordinasyon testi için adaylara iki kez deneme hakkı tanınacak, yaptığı en iyi derece değerlendirmeye alınacaktır.

3.3.3. Branş Sınavı

İkinci aşama sınavının ilk aşaması olan genel koordinasyon sınavına giren adaylar "Branş Sınavı" na tabi tutulacaklardır. Adaylar jüri huzurunda aşağıda belirtilen branşlardan birisinden uygulamalı sınav olacaklardır.

1-Futbol

2-Basketbol

3-Voleybol

4-Hentbol

5-Jimnastik

6-Güreş

Sportif beceri (branş) sınavı komisyon başkanının koordinatörlüğünde komisyon üyeleri tarafından 10 tam puan üzerinden değerlendirileceklerdir. Adaylar girecekleri spor branşı ile ilgili lisans ve varsa ulusal veya uluslararası derece belgelerini (ilgili federasyon onaylı) jüri üyelerine gösterebilirler. Milli

sporcu adayları da branş sınavına katılmak zorundadır.

3.3.4. Genel Değerlendirme

ÖSS Puanı: Adayın ÖSS-SÖZ-1, ÖSS-SAY-1, ÖSS-EA- 1 ve ÖSS- DiL puanlarından hangisi en yüksekse o puan ÖSS puanı olarak işlem görecektir. Spor Yöneticiliği Bölümünü tercih eden adaylara %55, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünü tercih eden adaylara %30 ve Antrenörlük Eğitimi Bölümünü tercih eden adaylara %20 ÖSS puanı ek puan olarak yansıtılır.

Orta Öğretim Başarı Puanı: Adayların diploma notlarından (Mezun olmayan adayların diploma notuna benzer olarak hesaplanan not ortalamasından) ÖSYM tarafından hesaplanmış ortaöğretim başarı puanıdır.

3.3.5. Yerleştirme

Adaylar, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'na yerleştirme yapılırken başvuru ve tercih formunda tercih ettikleri programlara bu programların kontenjan ve programla ilgili tercih sıraları göz önünde tutularak yerleştirilecektir. Milli sporcular toplam kontenjan içerisinde değerlendirilecektir.

Yapılan yetenek sınavı değerlendirmeleri sonucunda tüm adayların genel başarı durumları ve puanları en yüksekten en düşük puana doğru sıralanacaktır. ÖYS Puanı =Atletizm Puanı + Koordinasyon Puanı + Branş Puanı formülü ile hesaplanacaktır. Milli sporcu olduğunu belgeleyen adaylara, genel puanına ilave olarak 15 puan verilecektir.

3.4. Darmstadt Teknik Üniversitesi (Hessen-Almanya)

Darmstadt Teknik Üniversitesi'nde spor yeterlilik kurulu adı altında bir kurul tarafından yeterlilik sınavı yapılmaktadır. Bu kurul üç kişiden oluşmaktadır. Darmstadt Teknik Üniversitesi spor ve spor bilimi için hazırlanan sportif yeterlilik sınavı aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

1- Hessen eyaletinde yüksekokula giriş şartlarını yerine getiren kız ve erkek öğrenciler (ilk sömestriyi okuyacaklar, branş değiştirenler, bölüm değiştirenler, başka yerlerden gelenler) kabul edilecek ve kayıt yaptıracaklardır. Fakat spor alanında öğrenim görmek için gerekli olan spor yeteneklerini

belgeledikleri takdirde, onlar düzenlemeye göre spor yeterlilik sınavına göre en azından asgari yeterlilikleri gösterir ve tam olarak spora elverişli olduğunu spor doktorunun verdiği raporla ortaya koyarlarsa spor yeteneklerinin olduğunu belgelemiş olurlar.

2- Başka bir Alman yüksekokulunda spor yeterlilik sınavını önceden başarı ile vermiş olan öğrenciler (erkek-kız) Darmstadt Teknik Üniversitesi spor yeterlilik sınavı yönergesinden kısmen ya da tamamen muaf tutulurlar.

3.4.1. Spor yeterlilik sınavının amaç ve kapsamı

Spor yeterlilik sınavıyla öğrenciler, beklenen sportif yeterliliğe sahip olduklarını ve planlanan uzmanlık öğreniminin uygulamayla ilgili isteklerini yerine getirebildiklerini kanıtlamaları gerekir. Spor yeterlik sınavı, bireysel ve takım sporlarından oluşmaktadır.

1- Bireysel sporlar aletli Jimnastik, jimnastik ve dans, atletizm ve yüzme'dir. Aletli jimnastik yeterlilik sınavı 5 bölümünden (mecburi hareketler) oluşur. Öğrenci her seferinde 2 deneme yapar. Öğrenciler kendisi tarafından seçilen ritmik dans kombinasyon hareketlerini yine kendilerinin seçtiği müzik eşliğinde (75 sn. maksimum 90 sn.) gösterir. Atletizm dalında 100, 200, 300 m., uzun atlama ve gülle atma yarışlara zamana göre yapılır. Yüzme dalma ve kayma yeteneğinin test edildiği iki sınav bölümünden oluşur. Zamana karşı 100 m. yarış şartları altında yüzme müsabakası yapılır.

2- Takım sporları basketbol, futbol, hentbol, voleybol'dur. Basketbol oyun, hücum ve savunma fonksiyonları değişken olarak yerine getirilerek 1 potaya 3'e karşı 3 kişiyle yapılır. Süre yaklaşık 10 dk.'dır. Futbol, 5'e 5 (4+1 kaleci) ile küçük bir alanda çift kale maçla başlar. Süre yaklaşık 15 dk.'dır. Hentbol, oyun, savunma ve hücum fonksiyonlarının değişerek bir kaleye 4'e 4 kişiyle (tarafsız bir kaleye) başlar. Süre yaklaşık olarak 15 dk.'dır. Voleybol, oyun üçe karşı üç kişiyle küçültülmüş bir sahada (4,5 m. eni, 6 m. boyu) pozisyon değişimiyle servissiz başlar, süre yaklaşık 10 dk.'dır.

Her bölümden mutlaka üç spor branşı seçilmelidir. Bu branşların seçimi spor yeterlilik sınavı kayıt evrakına yazılmalıdır.

Spor yeterlilik sınavı, öğrencinin lise bitirme sınavının uygulamalı bölümünde en azından 8 puana erişebildiği spor türlerinde yapılır. Spor yeterlilik sınavı öğrencinin uygun spor birliğinin onayıyla A-B-C kadro üyeliğini kanıtladığı spor branşında yapılır. Spor yeterlilik sınavına kabul müracaatında bütün belgeler sunulmak zorundadır.

Bir öğrenci uzun süre devam eden veya sürekli bir bedensel sakatlık veya engelliliği yüzünden öngörülen biçimde kısmen veya tamamen sınavı veremeyecek durumda olduğunu doktor raporuyla belgelerse sınav komisyonu başkanı, bölüm temsilcisinin onayıyla aynı değerdeki sınav performansını başka bir biçimde kanıtlamak için öğrenciyi müsaade edebilir.

3.4.2. Başvuru

Yüksekokula giriş hakkını kazanmış kişi veya sınavın yapılacağı yılda bu hakkı kazanacak kişi spor yeterlilik sınavına kayıt başvurusu yapabilir. Başvuru sınavın yapılacağı yılın 31 Mayısına kadar Darmstadt Teknik Üniversitesi Spor Bilimi Enstitüsü sınav komisyonu başkanlığına sunabilir. Başvuruya spora tamamen elverişli olduğunu gösterir, spor doktorundan bir rapor (üç aydan daha eski olmayacak) alınacaktır. Spor Bilimi Enstitüsü sınav komisyonu başkanlığından ve Spor Bilimleri Enstitüsü internet sayfasından indirilecek formlar eksiksiz doldurulmalıdır.

3.4.3. Sınav Komisyonu

Sınav komisyonu başkanı ve yardımcısı İnsan Bilimleri Fakültesi Dekanı tarafından Spor Bilimi Enstitüsü müdürünün teklifi üzerine 3 yıllığına görevlendirilir. Başkan her spor türü için iki kişiyi görevlendirir. Bunlardan biri yüksekokulun spor bölümünde çalışan akademik personelden olmak zorunda, diğeri ise başka alanlardan görevlendirilebilir. Başkan aynı zamanda komisyon üyesi de olabilir. Komisyon en az üç kişiden oluşturulmak zorundadır. Sınav komisyonu başkanı, sınavın organizasyonunu yapar. O düzensizliğin olduğu durumlarda karar vericidir. Sınavın düzenli bir biçimde yürütülmesine dikkat eder. Sınav komisyonu üyelerinin her türlü sorumluluğu başkana aittir.

3.4.4. Sınavın Yürütülmesi (Uygulanması)

Spor Bilimi Enstitüsünün internet sayfası ve ilan panosundan sınavların günü ve saati duyurulur. Sınav esnasında sakatlanan, sınavın bir bölümünü tamamlayamayan veya herhangi bir sebeple engellenmiş öğrencilere daha sonra bir sınav hakkı verilir. Bu hakkı verme yetkisi sınav komisyonu başkanına aittir. Sınav her spor branşında görevli iki kişi tarafından gerçekleştirilir. Sınav bölümlerinin başarılmamasıyla ilgili olarak görevli üyelerin farklı fikirlerde olması durumunda, görevli üyeler dinlendikten sonra sınav komisyonu karar verme hakkına sahiptir.

Spor yeterlilik sınavı günü öğrenciler geçerli fotoğraflı resmi bir kimlik belgesini ibraz etmek zorundadırlar. Öğrenciler, spor yeterlilik sınavının kendileri tarafından seçilmiş bütün sınav bölümlerine sırayla girmek zorundadırlar. Sınava katılan kişi kendisinden kaynaklanan sebeplerden dolayı sınavın bir bölümüne katılmazsa, bu sınavlara girilmiş ve başarısız olunmuş kabul edilir. Ancak girememeye sebebini kanıtlarıyla vakit kaybetmeden dilekçeyle komisyona bildirirse, daha sonradan sınavın yapılmasına müsaade edilir. Bu yetki sınav komisyonu başkanındadır. Bir öğrenci, sınavın sonucunu izin verilmeyen ilaç kullanımıyla veya hile ile etkilemeye teşebbüs ederse, spor yeterlilik sınavının tamamından başarısız olduğu açıklanır; olası bir ek sınava katılamaz. Sınav herkese açık değildir. Refakat edenler sınavlara serbestçe girip çıkamazlar. Sınavların bölümleri hakkında tutanak tutulmalıdır. Bir spor branşında başarılı olamayan adaya ilgili sebeplerle birlikte tutanak şeklinde bildirilir.

3.4.5. Sınav Sonuç Belgesi

Öğrenci bütün dallarda izah edilen anlamda gerekli liyakati göstermesi durumunda, yeterli ifadesiyle değerlendirildiğinde sınavı kazanmış olur. Hem bireysel hem de takım sporlarının başarılmaması şartıyla 6 spor dalından en az üçünden başarılı olması durumunda spor yeterlilik sınavını kazanabilir.

6 spor dalından başarılı oldu; çok iyi (1),

5 spor dalından başarılı oldu; iyi (2),

4 spor dalından başarılı oldu; orta (3),

3 spor dalından başarılı oldu; yeterli (4)'dir.

Öğrencilere durumlarına göre yukarıdaki şekilde belge düzenlenerek verilir.

3.4.6. Belgenin Geçerliliği

Belgenin öğrenci kayıt başvurusuna eklenmesi gerekir. Spor yeterlilik sınavının kazanılması ile ilgili belge sınavı takip eden iki öğretim yılı süresince geçerliliğe sahiptir. Bu belge başka üniversitelerde de aynı şekilde geçerlidir.

3.5. Atatürk Üniversitesi

Atatürk Üniversitesi özel yetenek sınav yönetmeliğine göre, beden eğitimi ve spor özel yetenek sınavı iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşama, branşa göre bireysel ve takım sporlarından tercihli olarak yapılmaktadır. İkinci aşamada ise, birinci aşamadan yeterli puanı alan adaylar, zamana karşı beceri ve koordinasyon sınavına tabi tutulmaktadır.

3.5.1. Birinci Aşama Sınavı

Bireysel sporlar atletizm, jimnastik, güreş, kayak branşlarından oluşmaktadır.

Atletizm branş sınavında adaylar iki koşu, bir atma ve bir atlama olmak üzere dört ayrı dalda yarışacaklardır. Koşularda bayanlar 100 m. ve 800 m., erkekler 100 m. ve 1500 m. koşacaklardır. Tüm adayların koşuları tamamladıktan sonra atmalar ve atlamalar bölümüne geçilecektir. Bu bölümde adaylar başvuru esnasında kendilerine verilen Atletizm Branş Sınavı Müracaat Formu'nda seçip işaretledikleri (Gülle Atma, Cirit Atma ve Disk Atma dallarından sadece bir tanesi ile Uzun Atlama, Üç Adım Atlama ve Yüksek Atlama dallarından sadece bir tanesini tercih edilmek suretiyle) bir atma ve bir atlamadan sorumlu tutulacaklardır. Buna göre bayanlarda 100 metrede en iyi dereceyi yapan aday 25 puan, 800 metrede en iyi dereceyi yapan aday 25 puan; erkeklerde 100 metrede en iyi dereceyi yapan aday 25 puan, 1500 metrede en iyi dereceyi yapan aday 25 puan alacak, diğer adaylar da buna göre puanlandırılacaklardır.

Jimnastik sınavı toplam yedi hareket grubundan oluşan ve zamana karşı yapılan bir parkurdan oluşmaktadır. Aday, parkurun başlangıcındaki fotoseli harekete girişle birlikte başlatır; sonda yer alan koşu ile de bitirdiğinde otomatik

olarak kapanır. Parkurun tamamlanma süresi kaydedildikten sonra, sonuç sınav takip kağıdına işlenerek adaya verilecektir. Erkek adayların 1, kız adayların 2 dakikanın üzerinde parkuru tamamları durumunda dereceleri hesaplanmaz, diskalifiye olurlar. Parkurun tamamlanma süresi otomatik olarak kaydedilecektir. Sonuçlar bilgisayar çıktısı olarak adaya verilecektir. Adayların saniye cinsinden elde ettikleri en iyi değer 100 puan olmak üzere yüzdeler puana çevrilecektir. Sınav sırasında listedeki 20 teknikten kura ile 6 teknik belirlenir.

Kayak branş sınavı 110 m. uzunluğunda % 15 eğimli, Palandöken Sıradağları, Teke Deresi mevki, DSİ tesisleri Çim Kayağı pistinde Büyük Slalom ve Slalom yarışması olarak yapılacaktır.

Takım sporları basketbol, futbol, hentbol, voleybol branşlarından oluşmaktadır.

Basketbol sınavı üç aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşama zamana karşı yapılan bir parkur testinden oluşmaktadır. İkinci aşama şut testi ve üçüncü aşama ise smaç testinden oluşan puanlı bir parkurdur. Parkur testi 50, şut testi 25 ve smaç testi 25 puan üzerinden değerlendirilir. Adayın branş sınavından aldığı toplam puan 100 puan üzerinden belirlenir.

Futbol branş sporu için hazırlanan sınav parkuru altı istasyondan oluşmaktadır. Fotosel cihazından geçip zamana karşı olarak, istasyonlardaki uygulamalar yapılır, yine fotosel cihazından çıkılarak sınav parkuru tamamlanır. En iyi dereceyi yapan aday tam puan alır. Diğer adaylar en iyi derece ile en kötü derece arasında puanlandırılır.

Hentbol sınavı üç aşamadan oluşmaktadır. Top sürme testi ve duvara bilek pas-temel pas testi (40 puan), yere düşerek kale atışı testi. (30 puan), temel atış testi (30 puan)'dir.

Voleybol sınavı toplam iki istasyonun yer aldığı ve zamana karşı yapılan bir parkurdan oluşmaktadır. Adaylar, giriş çizgisinden geçtikten sonra fotoseli kendileri açacak ve bitiriş çizgisinden geçtiklerinde de kendileri kapatacaklardır. Dereceler direkt olarak bilgisayara aktarılacaktır. Sonuçlar bilgisayar çıktısı olarak adaya verilecektir. Adayların saniye cinsinden elde ettikleri en iyi değer 100 puan olmak üzere yüzdeler puana çevrilecektir.

3.5.2. Beceri Koordinasyon Parkuru

Birinci aşama sınavları bittikten sonra, her branşla ilgili alınacak aday sayısının üç katı kadar aday, ikinci aşama olan beceri ve koordinasyon sınavına girmeye hak kazanır. Bu adaylara, Atatürk Üniversitesi beden eğitimi ve spor özel yetenek sınav komisyonu tarafından hazırlanan beceri ve koordinasyon parkuru, sınav başlamadan önce tanıtılmaktadır. Beceri ve koordinasyon parkuruna çıkan aday, bir kerede parkuru tamamlamak zorundadır, adaya ikinci bir hak verilmez.

Aday, parkura fotoselden geçerek başlar. 1 m. aralıklarla yere dizilen 10 cm. yüksekliğinde 20 cm. genişliğinde engellerin üstünden koşar adımla geçer ve slalom çubuklarına yönelir. Slalom çubuklarının sırasını atlayan veya kasıtlı deviren adaylar uyarı aldıklarında devirdiği çubuğu kendisi düzelterek kaldığı yerden devam edebilir. Aday daha sonra sıçrama istasyonuna geçer. Bu test çift ayakla sürekli sıçrama biçiminde yapılır. Ancak ilk sıçramanın şekli serbesttir (örneğin; ilk sıçrama tek ayakla yapılabilir ancak ikinci ve üçüncü sıçrama çifti ayakla yapılmak zorundadır). Engeller arası 1,5 m. ve yükseklikleri 60 cm.'dir. Daha sonra aday 4 adet sağlık topunu bir kutudan diğerine taşır. Taşıma, topların sırasıyla dolu kutudan alınıp boş kutuya konulması şeklinde olur. Eğer sağlık topu taşıma esnasında düşerse veya top boş kutunun dışına çıkarsa aday topu yakalayıp kutunun içine koymak zorundadır. Aday buradan düz takla istasyonuna geçer. Takla jimnastik kasası üzerinden geçerek mindere inme şeklinde yapılır ve koşu istasyonuna geçilir. Erkek adaylar için jimnastik kasası 4 parçalı, bayan adaylar içinse 3 parçalıdır. Aday koşu testinde önce düz koşu ile ilk engele gelir ve engel etrafını dolaşarak geri geri koşmaya başlar. Geri geri koşusu ikinci engele geldiğinde bitmiştir ve düz koşu yaparak fotoselden geçer, süreyi kendisi durdurur.

3.5.3. Değerlendirme

Tüm eğitim programları ve bölümlere başvuran adaylara, eleme sınavı 1. aşama (branş), 2. aşama (koordinasyon sınavı) için birer hak verilerek değerlendirme yapılacaktır. Adayların elde ettikleri ham puanla sınava girdikleri branşa başvuranlar arasında yüzdelik puana çevrilir ve sıralanırlar. Branş sınavına giren aday sayısı 5 ve yukarı ise; en iyi değer ile 2. en iyi değer (ham puan)

arasındaki fark %20'yi aşarsa 1. ve 2. değerler 100 olarak alınır. Branş sınavına giren aday sayısı 5'den az ise % 20 hesaplaması dikkate alınmaz. Adayların değerlendirme aşamasına girebilmesi için branş sınavından en az 100 puan üzerinden 60 puan almaları ve başvurdukları program ya da branş kontenjanının 4 katı içine girmeleri şarttır. Bu oranları aşamayanlar elenirler ve 2. aşama sınavına giremezler. Ağırlıklı Orta Öğretim Başarı Puanı (AOBP) ve ÖSS 2006 Puanının (ÖSS-P) üç puan türünden en yüksekini belirli ağırlıklarla toplanmasından elde edilir. Adayın yerleştirilmesine esas Genel Başarı Puanının (GBP) hesaplanması;

1. Aday milli sporcuysa ya da spor alanından geliyorsa;

$$GBP = [BP \times 0,8 + KP \times 0,2] + (0,52 \times AOBP) + (0,36 \times \text{ÖSS-P})$$

2. Aday diğer alanlardan geliyorsa (milli yada spor alanı/kol alanı dışından);

$$GBP = [BP \times 0,8 + KP \times 0,2] + (0,16 \times AOBP) + (0,47 \times \text{ÖSS-P})$$

değerlendirilerek yerleştirme puanı belirlenir.

Değişik üniversitelerdeki sınav sistemleri incelendiğinde özel yetenek sınavları genel olarak iki şekilde yapılmaktadır: Birincisi belirlenen sınav sisteminin jüri değerlendirilmesi ile öğrenci alımı, ikincisi ise zaman merkezli sınav değerlendirmesi şeklindedir. Özellikle ülkemiz üniversitelerinin sınavlarında, iki aşama söz konusudur. Birinci aşama, zamana karşı atletizm dalında kısa ve orta mesafe koşuları olmak üzere eleme, ikinci aşama ise zamana karşı beceri ve koordinasyon parkuru ile branş sınavından oluşmaktadır. Ayrıca zihinsel yeteneğin ölçüldüğü ÖSS puanı ve OÖBP da belli oranlarda değerlendirmeye katılmaktadır. Bunun yanında, milli olan sporculara da milli olduklarını kanıtlamak şartıyla ek puan uygulaması yapılmaktadır. Yine ülkemizdeki uygulamalarda, spor lisesi mezunlarına farklı puan katsayısı uygulanmaktadır. Her iki sınav şeklinde de adayların temel motorik özellikleri ve reaksiyonel özelliklerine yönelik değerlendirmeler yapılmaktadır. Birinci durumda jüri, adayların bu özelliklerini değerlendirip puanlamaya tabi tutmaktadır. İkincisinde ise adaylar bu özelliklerini belli bir zaman içerisinde göstermektedirler. Bu zaman dilimleri puanlamaya tabi tutulmaktadır. Sonuçta her iki yöntemde de adayların temel motorik ve reaksiyonel özellikleri değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, ülkemiz üniversitelerinin beden eğitimi özel yetenek sınavlarına bakıldığında, sınavların uygulamasının hemen hemen birbirine benzer olduğu, ancak puanlamada ve değerlendirme kriterlerinde farklılıkların olduğu görülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.YÖNTEM VE UYGULAMA

Bu bölümde araştırmanın modeli, yöntemi, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, veri kaynağı, verilerin analiz teknikleri açıklanmaktadır.

4.1. Araştırmanın Model ve Yöntemi

Araştırmanın amacı Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümleri özel yetenek sınavların çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu temel amaç çerçevesinde, öncelikle araştırmanın yöntem ve modeli belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırmada, 2005-2006 yılında Atatürk Üniversitesinin yapmış olduğu BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümleri özel yetenek sınavının mevcut durumu öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri çerçevesinde çeşitli değişkenler açısından incelenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle araştırmada tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan, olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir. Tarama araştırmacısı, nesnenin ya da bireyin doğrudan kendisini inceleyebileceği gibi, önceden tutulmuş çeşitli kayıtlara (yazılı belgeler, istatistikler, resimler vs.) kaynak kişilere başvurarak, dağınık kaynakları toplayıp bir sistem içerisinde yorumlamak durumundadır (Karasar, 2005, s.32).

Bu araştırmada, tarama modeli kapsamında nicel ve nitel araştırma yöntem ve teknikleri birlikte kullanılmıştır. Nicel araştırma, dikkatli, sistematik ve her aşaması önceden planlanmış bir araştırma desenine dayanır. Nicel araştırmalarda yöntem öncelik taşır ve bu nedenle araştırmanın konusundan çok yöntemine ağırlık verilir. Nicel bir araştırmacı, belirli bir görüşün veya olgunun belirli bir insan grubu tarafından ne kadar yaygın olarak benimsendiğini anket yoluyla saptayabilir. Öğrenme üzerinde etkili olduğu düşünülen birkaç değişken

(cinsiyet, yaş, lise türü, branş, kurs alıp-almama, sınava giriş sayısı vb.) bir anket yoluyla binlerce adaya sorulabilir (Yıldırım ve Şimşek 2006, s.55).

Nitel araştırma, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek 2006, s.39). Nitel araştırmalarda derinliğine çalışmalar yapılır. Birçok şekilde toplanan veriler çeşitli açıdan incelenir. Bilgiler farklı şekillerde toplanarak kullanılır. Bilgi toplamak için gözlem, görüşme, yazılı dokümanlar, görsel ve işitsel materyaller, potansiyel nesnelere birlikte fotoğraflar, çizimler ve e-mailler birlikte kullanılır. Nitel araştırmada bilgi kaynağı, araştırmacının görüşü ve yaratıcılığı ile sınırlıdır (Leedy ve Ormrod, 2001).

Nitel araştırmada, çoğunlukla üç tür veri toplanır: Çevreyle ilgili veriler, süreçle ilgili veriler ve algılara ilişkin veriler. Çevreyle ilgili veriler, araştırmacının yer aldığı, sosyal, psikolojik, kültürel, demografik ve fiziksel özelliklere ilişkindir. Süreçle ilgili veriler, araştırma süresince, neler olup bittiği ve bu olanların araştırma grubunu nasıl etkilediğine ilişkindir. Algılara ilişkin veriler ise araştırma grubuna dâhil olan bireylerin, süreç hakkında düşündüklerine ilişkindir (Yıldırım ve Şimşek 2006, s.40).

Nitel araştırmaların analizi üç adımda tanımlanabilir: Birinci adım, toplanan bilgiler çok olduğundan kritiktir ve veri organizasyonu gereklidir. İkinci adım, verilerin tanımlanmasıdır. Bu aşamada hangi ortamda veri toplandığı ve deneklerin özellikleri tanımlanır. Üçüncü adım ise verilerin yorumlanmasıdır (Best ve Kahn, 1993). Nitel ve nicel araştırmalar farklı özelliklere sahiptir. Nitel araştırmalar, tanımlayıcı (betimleyici), kişisel bilgiler, alan bilgileri, fotoğraflar, bireysel ifadeler, resimli dokümanlar ve insanların oluşturduğu materyalleri kapsar. Nicel araştırmalar ise ölçüm kodları, sayılar, değişkenler ve istatistik bilgilerini içerir (Bogdan ve Biklen, 1998).

Bu araştırmada tarama modeline bağlı olarak ilk aşamada özel yetenek sınavlarında aranan fiziksel performans özellikleri ile reaksiyonel özellikler ve tarihsel süreç kuramsal boyutu ile ele alınmıştır. İkinci aşamada özel yetenek sınavlarına giren adaylara değerlendirme anketi, sınavlarda görevli öğretim elemanlarına görüşme formu ve araştırmacı için gözlem formu hazırlanmış ve bu

formlar aracılığı ile veriler toplanmıştır. Burada öncelikle adayların demografik özellikleri ile ilgili bilgilere ulaşabilmek, sınava giriş nedenleri, sınavın niteliğine ilişkin görüşleri ve sınavın uygulama koşullarına ilişkin görüşlerine ulaşabilmek için hazırlanan anket ile öğrenci görüşlerine başvurulmuştur. Daha sonra görüşme formları vasıtası ile öğretim elemanlarının özel yetenek sınavlarına ilişkin görüşleri alınmıştır. Son aşamada araştırmacının gözlemleri gözlem formu ile kayıt altına alınmıştır. Elde edilen veriler istatistiksel teknikler kullanılarak çözümlenmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor özel yetenek sınavlarının sınava giren adaylar, sınavda görevli öğretim elemanları ve araştırmacının gözlemleri çerçevesinde farklı boyutları ile betimlemektir. Betimleme yöntemi olayların, objelerin, varlıkların, kurumların ne olduğunu belirlemeye, açıklamaya çalışan incelemelerdir. Bu yöntemle mevcut durumlar, koşullar, özellikler aynen ortaya konmaya çalışılır (Kaptan, 1998, s.58). Betimleme yöntemi, bunlar nedir? sorusuna cevap bulmaya yöneliktir. Betimleme tipik olarak geçerli bir duruma ilişkin tam gerçekleri ve sayıları elde etmenin bir yolunu oluşturmaktadır (Karasar, 2005, s.93).

Betimleme çalışmaları, genellikle doğal çevre içinde yapılmaktadır. Uygulamada karşılaşılan problemler, değişik boyutları ile incelenmektedir. Bu tür bir araştırmada değişkenlerin deneysel ve fiziki olarak ayarlanması, olayların meydana gelme yada gelmemesinin kontrolü diye bir imkan yoktur. Gerçekte üzerinde inceleme ve gözlem yapılmakta olan olaylar ve davranışlar, bu incelemeler yapılmaya bile, aynı şekilde devam edecektir. Araştırmacının ayarlamaya, değiştirmeye tabi tutacağı şey, sadece uygulayacağı teknikler, gözlemler ve ilişkilerin analizi olmaktadır (Kaptan, 1998, s.60). Bu tür çalışmalar yoluyla elde edilen bulgular güncel problemlerin çözümünde, yöneticilere büyük fayda sağlayacaktır.

Betimleme yöntemi literatürde “alan araştırması” yada “saha araştırması” gibi adlarla anılmaktadır. Alan araştırması yöntemini kullanan araştırmacının amacı, evreni oluşturan insanların inceleme konusu içinde ele aldığı karakterlerini gerçek olarak ortaya koymaktadır. Bu araştırma türü değişik kriterlere dayanmaktadır (Çepni, 2001, s.41). Bir araştırmada kriter olarak “konu alanı”

alınırsa bu araştırma, okul araştırması, toplum araştırması, değerlendirme araştırması veya olay araştırması adlarından birisini almaktadır. Bu çalışma bu bağlamda değerlendirme araştırmasıdır.

Bu çalışmada betimsel yonteme bağlı olarak özel yetenek sınavına giren adayların sınavla ilişkin goruslerini belirlemek amaci ile anket formu belirlenen orneklem grubuna uygulanmıştır. Araştırmada goruslerin daha ayrıntılı tespiti iwin sınav komisyonunda goevli oğretim elemanları iwin goruşme ve araştırmacı iwin gozlem formu kullanılmıştır.

4.1.2. Evren

Araştırmanın evreni 2005-2006 yılında Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Oğretmenliği Bolumleri özel yetenek sınavına giren aday oğrenciler ve sınavda goevli oğretim elemanları oluşturmaktadır.

4.1.3. Orneklem

Araştırmanın walışma evreninin tamamına ulaşmanın ekonomik olanaklar ve zaman aawısından mumkun olmadığı duşunulerek evren iwerisinden evreni temsil edecek orneklem sewme yoluna gidilmiştir. Orneklem iwin, şans (random) ornekleme tekniği kullanılmıştır. Bu teknikle orneklemin evreni temsil etmesi ve sonuwlara etki edeceği duşunulen faktorlerin mumkun olduğu kadar kontrol altında tutulması amaawlanmaktadır (Erdoğan, 1998, s.88-89). Sınavda goevli oğretim elemanlarının sayısı goz onunde bulundurularak evrenin tamamına ulaşılmıştır.

Araştırmanın orneklemini 2005-2006 yılında yapılan özel yetenek sınavına giren 524 aday oğrenci ile sınav komisyonunda goevli 22 oğretim elemanı oluşturmaktadır. Ornekleme alınan adayların 394'unu erkek, 130'unu bayan adaylar oluşturmaktadır. Özel yetenek sınav komisyonunu, 18'i erkek, 4'unu bayan olmak uzere 22 oğretim elemanı oluşturmaktadır.

4.2. Veri Toplama Araawları

Araştırmanın probleminin ve wozumunun ayrıntılı olarak ortaya konulması ve kuramsal yapının oluşturulması iwin, oncelikle kaynak taraması yapılmıştır. Literatür taraması yapılırken araştırma konusuna benzer konularda

yapılmış yerli ve yabancı araştırmalar incelenerek, problem şekillendirilmeye çalışılmıştır. İncelenen yerli ve yabancı araştırmaların büyük bir kısmı ilgili araştırmalar bölümünde verilmiştir. Bunun yanında konu ile ilgili yerli kaynaklara bizzat ve yabancı kaynaklara da internet aracılığı ile veya bizzat ulaşılarak, bu kaynaklar incelenmiş ve araştırmaya temel teşkil edecek bilgiler derlenerek kuramsal kısım oluşturulmaya çalışılmıştır.

Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelemesi veya analizi tek başına bir araştırma yöntemi olabildiği gibi, diğer nitel yöntemlerin kullanıldığı durumlarda ek bilgi kaynağı olarak da işe yarayabilir. Öte yandan nitel araştırmalarda gözlem ve görüşme gibi diğer veri toplama araçlarıyla birlikte kullanıldığında “verinin çeşitlendirilmesi” (data triangulation) amacına hizmet edecek ve araştırmanın geçerliliğini önemli lde artıracaktır (Yıldırım ve şimşek, 2006, s.187).

Araştırma, araştırmacı tarafından geliştirilen anket ve görüşme formu aracılığı ile adaylardan, sınav komisyonunda görevli ğretim elemanlarından elde edilen nicel ve nitel verilere dayalı olarak yapılmıştır. Nicel veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu ile, nitel veriler ise görüşme formunda yer alan açık uçlu sorulara verilen cevaplar aracılığı ile elde edilmiştir.

Araştırmacı, zel yetenek sınavına katılan adayların sınavlarla ilgili görüşlerini belirlemek amacı ile, adaylara uygulanmak üzere bir anket hazırlanmıştır. Araştırmanın amacına ve problemine göre belirlenen sorular, konu bütünlüğü, ğrenci seviyesi, soruların ardışıklığı gibi özellikler göz nn alınarak belirlenmiş ve taslak şekline getirilmiştir.

Aday anketini oluşturan sorular dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde adaylara ilişkin demografik bilgiler, ikinci bölümde özel yetenek sınavına giriş nedenlerine ilişkin bilgiler içeren sorular, nc bölümde sınavın niteliğine ilişkin bilgiler içeren sorular, dördüncü bölümde ise, sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin sorular yer almaktadır. Birinci bölümdeki sorularda, st kısımda soru cümlesi, altında veya yanında uygun cevaplar yer almakta ve bu cevaplardan adaylara uygun olanının işaretlenmesi istenmektedir. Diğer bölümlerde ise, her bir cümlenin karşısında bulunan “tamamen katılıyorum”,

“katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum”, “hiç katılmıyorum” seçenekleri bulunmaktadır. Adaylardan bu beş seçenekten kendisine uygun olan seçeneği işaretlemesi istenmektedir.

Hazırlanan anket soruları, öncelikle danışman öğretim üyesi ile birlikte incelenmiş, danışmanın tavsiyeleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Sonra alanla ilgili diğer öğretim üyeleri ve daha önce anket çalışması yapmış bazı araştırmacıların da görüş ve önerileri alınmıştır. Ayrıca, Türk dili uzmanı bir öğretim üyesi ile anket soruları incelenmiş; imla, anlatım ve dil yönünden eksiklikler giderilmeye çalışılmıştır. Daha sonra soruların hem adaylar tarafından anlaşılıp anlaşılmadığının kontrolü, hem de güvenilirlik-geçerlilik çalışması için özel yetenek sınavlarına öğrenci hazırlayan kurslarda özel yetenek sınavına ikinci kez girecek olan 150 aday üzerinde ön uygulama çalışması yapılmıştır. Çünkü sınava ikinci kez giren adaylar sınavların uygulama koşulları hakkında bilgiye sahiptirler. Bu ön uygulama hem öğrencilerin anlayamadıkları veya zorlandıkları soruları belirlemek hem de aday öğrencilerin görüş ve önerilerini almak için bizzat araştırmacı tarafından yapılmış ve gerekli notlar alınmıştır. Daha sonra ön uygulama çalışmaları SPSS programına yüklenmiştir.

İyi bir ölçme aracında aranan temel niteliklerden en önemli ikisi; güvenilirlik (reliability) ve geçerlilik (validity) tir (Karasar, 1991, s.148; Erdoğan, 1998, s.115; Turgut, 1990, s.27). Taslak olarak hazırlanan ankettten de, sağlıklı ve verimli sonuçların alınabilmesi için güvenilirlik ve geçerlilik çalışmasının yapılması gerekmektedir. Bu amaçla öncelikle, bilgisayara yüklenmiş olan ön uygulama sonuçlarının güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Yaygın olarak kullanılan güvenilirlik ölçütlerinden birisi olan “bir testin iki eş yarıya bölünmesi” tekniği ile güvenilirliğin test edilmesine karar verilmiştir. Bu teknikte uygulama aynı zamanda yapıldığı için şans faktörüne dayalı hatalar ve zamana bağlı olası davranış değişikliklerinden kaynaklanan hatalar asgariye indirilmektedir (Beydoğan, 1998, s.74-75).

Bu araştırmada kullanılan aday anketi için Cronbach Alpha katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur. Literatür incelendiğinde, bir testin iki eş yarıya bölünmesi tekniği ile güvenilirlik hesaplanmasında, “Sperman Brown Korelasyon Katsayısı”, “Kuder Richardson Formülü” ve “Cronbach Alpha Katsayısı”

kullanılmakta ve bunlardan Cronbach Alpha katsayısı, diğerlerine göre daha çok tercih edilmektedir (Beydoğan, 1998, s.75; Doğan, 1999, s.28; İpek, 1999, s.134). Bilim adamları arasındaki yaygın kaniya göre ölçme aracının güvenilirliği için Alpha değerinin 0.70'den fazla olması gerekli ve yeterlidir. Hazırlanan bu anketin Alpha değerinin 0,85 çıkması güvenilirliğinin yüksek olduğunu ve uygulanabileceğini göstermektedir.

Anketin geçerlilik düzeyini belirlemek içinde öncelikle konu ile ilgili yapılan araştırmalarda kullanılan anketler taranmış, danışman ve uzman görüşlerine başvurulmuştur. Ayrıca ön uygulama ile anket uygulanacak adaylardan içerik ve yapıya ilişkin görüşler alınmış ve bu görüşler doğrultusunda danışman öğretim üyesi ve uzman araştırmacılarla birlikte tekrar düzeltmeler yapılmıştır. Bunun yanında dil, imla, anlatım ve noktalama yönlerinden Türk dili uzmanlarından alınan önerilere göre düzeltmeler yapılarak ankete son şekli verilmiştir.

Ayrıca özel yetenek sınavlarının değerlendirilmesinde sınavlarda görevli öğretim elemanları için görüşme formları hazırlanmıştır. Nitel yöntemlerden en sık kullanılanı, görüşmedir. Görüşme, insanların bakış açılarını, deneyimlerini ve algılarını ortaya koymada kullanılan, oldukça güçlü bir yöntemdir (Bogdan ve Biklen akt. Yıldırım ve Şimşek, 2006). Görüşme yöntemi, uygulanırken kolay gibi görünmesine rağmen, zorlukları olan bir yöntemdir. Görüşmecinin, görüşülen kişiye güven vermesi, inandırıcı olması ve görüşme sonuçlarının kişiye zarar vermemesi önemli bir etkidir.

Görüşme formu hazırlanmadan önce, sınav komisyonunda görevli öğretim elemanları ile informal olarak görüşülerek özel yetenek sınavları hakkında bilgiler alınmıştır. Alınan bilgiler doğrultusunda, görüşme formundaki konular belirlenmiştir. Hazırlanan görüşme formu danışman öğretim üyesi ile incelenmiş tavsiyeleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Sonra alanla ilgili öğretim üyeleri ve daha önce görüşme formu hazırlamış bazı araştırmacıların görüş ve önerileri alınmıştır. Görüşme formuna sınav komisyonunda görev alabilecek öğretim elemanlarının görüşleri de dikkate alınarak son şekli verilmiştir.

Tüm bu hazırlanan veri toplama araçlarının uygulanmasında aşağıda açıklanan yol izlenmiştir. Aday anketleri özel yetenek sınavlarına girecek olan adaylara sınavlara girmeden önce dağıtılmış, gerekli açıklamalar yapılmış ve anketlerin sınavların bitişinde doldurulacağı söylenmiştir. Adaylar sınavdan önce anketi incelemiş, sınav sonrasında anketteki sorulara yönelik olarak düşüncelerini “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum” ve “hiç katılmıyorum” şeklinde belirtmişlerdir.

Sınav komisyonunda görevli öğretim elemanlarının da görüşleri alınarak hazırlanmış olan görüşme formu aracılığı ile, sınavda görevli öğretim elemanları ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde hazırlanan sorular, öğretim elemanlarına sorulmuş, verdikleri cevaplar ses kayıt cihazıyla ve notlar alınarak kayıt altına alınmıştır. Elde edilen bu kayıtlar, sistematik bir şekilde deşifre edilmiş, birbirine benzer veya yakın görüşler ve farklı görüşler fişlenerek, frekans ve % halinde bulguya dönüştürülmüştür.

4.3.Verilerin Analizi

Aday anketlerinden ve öğretim elemanları görüşme formlarından elde edilen bulgular doğrultusunda; adayların cinsiyet, yaş, mezun oldukları lise türü, spor branşı, kursa katılıp-katılmama ve sınava giriş sayısı değişkenlerine göre, özel yetenek sınavlarına giriş nedenleri özel yetenek sınavlarının niteliği ve özel yetenek sınavlarının uygulama koşullarına ilişkin görüşleri; adayların cinsiyet, yaş, lise türü, branş, kurs alıp-almama sınava giriş sayısı değişkenlerine göre özel yetenek sınavlarına ilişkin genel görüşleri t testi, tek yönlü varyans analizi uygulanarak SPSS for windows 12.00 istatistik paket programı ile karşılaştırılmıştır. Sınavda görevli öğretim elemanlarının özel yetenek sınavları ile ilgili olarak doldurdıkları görüşme formları yöneltilen sorulara verilen cevaplar her öğretim elemanının düşüncesi ortak kayıt altına alınmıştır. Değerlendirilen görüşme formları yöneltilen sorulara benzer ve farklılık gösteren görüşler olarak kayıt altına alınmıştır. Benzer ve farklı görüşler, yüzde (%), frekans (f) değerleri ile tablolar halinde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmada verilerin analizinde yüzde (%), frekans (f), t testi, tek yönlü ANOVA istatistiksel teknikleri uygulanmış olup, bu teknikler bilgisayarda SPSS for Windows 12.00 istatistiksel paket program ile düzenlenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmada toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucu elde edilen bulgular, araştırmada yer alan alt problemlere göre tablolar halinde yorumlarla sunulmuştur.

5.1. Araştırmaya Katılan Adayların Kişisel Özellikleri

Araştırmaya katılan adayların kişisel özellikleriyle ilgili veriler tablo halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Tablo 5.1. Araştırmaya Katılan Adayların Kişisel Özellikleri İle İlgili Yüzde ve Frekanslar

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER		f	%	Toplam (f)	Toplam (%)
CİNSİYET	Kız	130	24.8	524	100
	Erkek	394	75.2		
YAŞ	16-20	323	61.6	524	100
	21-23	155	29.6		
	24 ve Üzeri	46	8.8		
MEZUN OLDUĞU LİSE TÜRÜ	Normal Lise	393	75	524	100
	Meslek Lisesi	63	12		
	Anadolu Lisesi	32	6.2		
	Süper Lise	17	3.2		
	Diğer Liseler	19	3.6		
SPOR BRANŞI	Bireysel Sporlar	79	15.1	524	100
	Takım Sporları	445	84.9		
KURSA KATILMA	Evet	406	77.5	524	100
	Hayır	118	22.5		
SINAVA GİRİŞ SAYISI	1	258	49.2	524	100
	2	172	32.8		
	3	61	11.6		
	4 ve üzeri	33	6.4		

Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi Spor bölümlerine öğrenci alımı için yapılan özel yetenek sınavına katılan adayların cinsiyet durumlarına göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Bu verilere göre Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi Spor Bölümü özel yetenek sınavlarına katılan adayların % 75,2'si erkek adaylardan % 24,8'i ise kız adaylardan oluşmaktadır. Bu veriler doğrultusunda Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi Spor Bölümü özel yetenek sınavına erkek adayların bayan

adaylara göre daha ağırlıklı olarak katıldıkları görülmektedir. Erkek adayların fazla olmasının nedeni olarak, sınavlarda erkek adaylara tanınan kontenjanların fazla olmasının (3/1) yanında, kültürel faktörler kız adayların bu meslek grubunu daha az tercih ettikleri söylenebilir. Araştırmacının gözlemi, kültürel faktörler ailelerin kız öğrencileri bu meslek grubuna yönlendirmedikleri, aksine tercih etmesine engel oldukları yönündedir.

Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi Spor Bölümleri öğrenci alımı için yapılan özel yetenek sınavına katılan adayların yaşlarına göre frekans ve yüzde dağılımlarına göre, özel yetenek sınavına katılan adayların % 61.6'sını 16-20 yaş arası adaylar oluşturmakta, %29.6'sını 21-23 yaş arası adaylar oluşturmaktadır. % 8.8'lik bir kısmını da 24 ve üzeri yaş adaylar oluşturmaktadır. Bu veriler doğrultusunda Atatürk Üniversitesi BESYO ve beden eğitimi ve spor bölümü özel yetenek sınavına katılan adayların büyük çoğunluğunu liseden yeni mezun olmuş veya birkaç yıl yükseköğretime geçişi deneyen öğrencilerin oluşturduğudur. Araştırmacının gözlemi, 16 ve 20 yaş arası olan adayların bu mesleği tercih etmekte daha idealist oldukları yönündedir. 24 yaş ve üzeri adaylar, idealistlikten ziyade yükseköğretim kurumuna girme çabasında olan adaylardan ibaret olduğu düşünülmektedir. Pepe ve Arkadaşlarının (2002) yaptıkları araştırmada da özel yetenek sınavına katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun iki üç yıl ÖSS ile kesin kayıt yaptıramayan adaylardan oluştuğunu saptanmıştır.

Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri öğrenci alımı için yapılan özel yetenek sınavlarına katılan adayların mezun olduğu lise türlerine göre frekans ve yüzde dağılımları tabloda görülmektedir. Bu verilere göre Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor bölümü özel yetenek sınavına katılan adayların % 75'i normal lise, % 12'si meslek lisesi, % 6.2'si Anadolu lisesi, % 3.2'si süper lise, %3.6'sını ise diğer lise türlerinden mezun olan adaylar oluşturmaktadır. Bu veriler doğrultusunda Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü özel yetenek sınavlarına katılan adayların büyük çoğunluğunu normal lise mezunları olduğu düşünülürse, yükseköğretime öğrenci hazırlayan liseler olması nedeniyle normal lise mezunu adayların özel yetenek sınavlarına katılması doğal karşılanabilir. Pepe vd. (2002) yaptıkları araştırmada da özel yetenek sınavına katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun

düz lise mezunu olduğu saptanmıştır. Meslek lisesinden mezun olan adayların ÖSS'deki katsayı uygulamasından dolayı istenilen puanı alamaması, sınava bu liselerden katılımın azalmasına neden olmaktadır. Çünkü özel yetenek sınavlarıyla öğrenci alınırken, ortaöğretim başarı puanı, ÖSS puanı ve özel yetenek sınav puanı ile adaylar sıralanmaktadır. Bu durumun sınava giren meslek lisesi mezunu adayların katılımını azalttığı söylenebilir.

Tabloya bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi Spor ve Bölümleri öğrenci alımı için yapılan özel yetenek sınavlarına katılan adayların spor branşlarına göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Bu verilere göre, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü özel yetenek sınavlarına katılan adayların % 84.9'u takım sporlarında faaliyet göstermekte olup, % 15.1' i ise bireysel sporlarda faaliyet göstermektedir. Bu veriler doğrultusunda Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü özel yetenek sınavlarına katılan adayların çoğunluğunun takım sporlarında faaliyet gösterdiği, daha az bir kısmının da bireysel sporlarda faaliyet gösterdikleri görülmektedir.

Tablo 1'de, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerine öğrenci alımı için yapılan özel yetenek sınavlarına katılan adayların sınav öncesi sınavla ilgili olarak kursa katılıp katılmaması ile ilgili frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Bu verilere göre, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü özel yetenek sınavlarına katılan adayların % 77.5'i özel yetenek sınavlarına yönelik olarak kurs almış olduğu, % 22.5'inin ise kurs almamış olduğu görülmektedir. Bu veriler doğrultusunda, özel yetenek sınavlarına katılan adayların büyük çoğunluğu, bu sınavlara yönelik açılan kurslara katılmaktadırlar. Kurs alan öğrenciler, temel motorik özellikler yönünden (kuvvet, sürat, dayanıklılık) ve sınavlarda hazırlanan parkurlarla ilgili deneyimleri açısından kurs almayanlara göre daha avantajlı olduklarını düşündükleri için, bu kurslara katılmışlardır. Hickson (1980) tarafından yapılan araştırmada da kuvvet antrenmanı sonrasında yapılan ölçümlerde, antrenmanlara katılanlarda temel kuvvette ve çabuk kuvvette gelişmeler kaydedilmiştir.

Tabloya bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerine öğrenci alımı için yapılan özel yetenek sınavlarına katılan

adayların bu sınavlara giriş (katılım) sayılarına yönelik frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Bu verilere göre, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor ve Bölümlerine öğrenci alımı için yapılan özel yetenek sınavlarına katılan adayların % 49.2'si ilk kez, % 32.8'i ikinci kez, % 11.6'sı üçüncü kez, % 6.3'ü de dördüncü veya daha fazla sayıda bu sınavlara katıldığını belirtmişlerdir. Bu veriler doğrultusunda, özel yetenek sınavlarına katılan adayların ağırlıklı olarak bu sınava ilk kez katıldıkları görülmektedir. İkinci kez katılan adaylar da azımsanamayacak orandadır. Pepe ve Arkadaşları (2002) da yaptıkları çalışmada, özel yetenek sınavlarına giren adayların önemli bir çoğunluğunun sınavlara birden çok girdiklerini belirtmişlerdir. Bu adayların ideallerinde ısrarcı oldukları, ilk sınavlarda şanssızlıklar yaşadıkları ve bu sınavları başarabileceklerine inandıkları düşüncesinde oldukları söylenebilir.

5.2. Araştırmaya Katılan Adayların Sınavla İlgili Genel Görüşleri

Araştırmanın birinci alt probleminde farklı değişkenler açısından özel yetenek sınavına giren öğrencilerin sınava giriş nedenlerine, sınavın niteliğine ve sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

TABLO 5.2. Anket Maddelerine Verilen Cevaplara İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		X	S.S.	Sıra
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Sınava Giriş nedenleri													
Bu bölüm sınavlarına kendi isteğimle katılıyorum.	356	67,9	117	22,3	31	5,9	12	2,3	8	1,5	4,5	0,83	1
Ortaöğretim yıllarımda beden eğitimi derslerine özel ilgim vardı.	340	64,9	114	21,8	43	8,2	11	2,1	16	3,1	4,4	0,95	2
B.E.S.Y.O. özel yetenek sınavlarına idealim olduğu için giriyorum.	305	58,2	148	28,2	24	4,6	18	3,4	29	5,5	4,38	1,08	3
Bu sınava sporla ilgili özel yeteneğimin ölçüleceğine inandığım için giriyorum.	233	44,5	146	27,9	76	14,5	36	6,9	33	6,3	4,0	1,20	4
Bu bölüm sınavlarına girmemde ailem etkili olmuştur.	59	11,3	136	26,0	76	14,5	85	16,2	168	32,1	2,7	1,43	5
Bu bölüm sınavlarına girmemde arkadaş çevrem etkili olmuştur.	83	15,8	110	21,0	75	14,3	98	18,7	158	30,2	2,7	1,47	6
Bu sınavlara başka bölümü kazanamadığım için giriyorum.	38	7,3	63	12,0	55	10,5	128	24,4	240	45,8	2,1	1,30	7
Sınavın Niteliği													
Özel yetenek sınavları için ön kayıta sağlık raporu istenmesi doğrudur.	309	59,0	140	26,7	42	8,0	16	3,1	17	3,2	4,4	0,98	1
Özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılabilmesi bizlere avantaj sağlamaktadır.	260	49,6	156	29,8	68	13,0	23	4,4	17	3,2	4,2	1,03	2
Özel yetenek sınav sisteminde kuvvet, sürat, dayanıklılık gibi kondisyonel yeteneklerin ölçülmesi uygundur.	245	46,8	160	30,5	56	10,7	29	5,5	34	6,5	4,1	1,17	3
Özel yetenek sınavında görevli öğretim elemanları sınavların sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır.	171	32,6	164	31,3	103	19,7	35	6,7	51	9,7	3,7	1,26	4
Özel yetenek sınavlarında görevli yardımcı personel görevlerini yapmaktadır.	155	29,6	166	31,7	125	23,9	34	6,5	44	8,4	3,7	1,20	5
Özel yetenek sınavlarında branş puan katkısı yükseltilmelidir.	175	33,4	131	25,0	123	23,5	47	9,0	48	9,2	3,6	1,28	6
Bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum.	167	31,9	138	26,3	135	25,8	32	6,1	52	9,9	3,6	1,26	7
Takım sporları branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum.	158	30,2	142	27,1	131	25,0	39	7,4	54	10,3	3,6	1,27	8
Özel yetenek sınavlarında koordinasyon puan katkısı yükseltilmelidir.	129	24,6	123	23,5	164	31,3	51	9,7	57	10,9	3,4	1,26	9
Beceri koordinasyon parkuru, beceri ve koordinasyonu ölçmede yeterlidir.	114	21,8	145	27,7	155	29,6	48	9,2	62	11,8	3,4	1,25	10
Sınavların uygulanma süresi arttırılmalıdır.	119	22,7	134	25,6	165	31,5	54	10,3	52	9,9	3,4	1,22	11
Beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınması uygulamasını doğru bulmuyorum.	126	24,0	96	18,3	146	27,9	70	13,4	86	16,4	3,2	1,38	12
Sınavlar süresince barınma, yeme, içme ile ilgili güçlüklerle karşılaşmıyorum.	120	22,9	143	27,3	102	19,5	60	11,5	99	18,9	3,2	1,42	13
Ön kayıt için belirlenen ÖSS taban puanı arttırılmalıdır.	111	21,2	79	15,1	117	22,3	75	14,3	142	27,1	2,9	1,49	14
Özel yetenek sınavlarında ağırlıklı ortaöğretim başarı puan katkısı yükseltilmelidir.	104	19,8	86	16,4	127	24,2	65	12,4	142	27,1	2,9	1,47	15
Özel yetenek sınavlarında ÖSS puan katkısı yükseltilmelidir.	97	18,5	98	18,7	109	20,8	88	16,8	132	25,2	2,9	1,45	16
Spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulamasını destekliyorum.	87	16,6	91	17,4	126	24	63	12,0	157	30,0	2,8	1,45	17
Beden eğitimi ve spor bölümleri için belirlenen kontenjanlar yeterlidir.	57	10,9	61	11,6	113	21,6	92	17,6	201	38,4	2,4	1,38	18
Sınavın Uygulama koşulları													
Sınavlar boyunca görevliler tarafından bizimle gereken iletişim sağlanıyor.	163	31,1	175	33,4	97	18,5	41	7,8	48	9,2	3,7	1,24	1
Yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi, sınavların objektifliğini daha da arttırmaktadır.	176	33,6	135	25,8	112	21,4	48	9,2	53	10,1	3,6	1,30	2
Sınavlara hazırlık kurslarının üniversitenin organizasyonunda verilmesi daha uygundur.	151	28,8	152	29,0	115	21,9	41	7,8	65	12,4	3,5	1,31	3
Özel yetenek sınavlarının objektif ve tarafsız yapıldığını düşünüyorum.	135	25,8	136	26,0	150	28,6	39	7,4	64	12,2	3,5	1,28	4
Özel yetenek sınavının son aşamasında fiziki uygunluk sınavı (mülakat) yapılmalıdır.	134	25,6	118	22,5	127	24,2	45	8,6	100	19,1	3,3	1,42	5
Sınavların veliler tarafından izlenmesi, bizleri strese sokmaktadır.	96	18,3	97	18,5	143	27,3	66	12,6	122	23,3	3,0	1,41	6

Tablo 5.2'ye bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerine öğrenci alımı için yapılan özel yetenek sınavlarına katılan adayların görüşlerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri görülmektedir. Anket maddeleri üç bölümde incelenmiştir. Bu bölümler adayların sınava giriş nedenlerini belirten görüşleri, sınavın niteliğine ilişkin görüşleri ve sınavın uygulama koşullarına ilişkin görüşlerinin yer aldığı bölümlerdir. Bulgular incelenirken “tamamen katılıyorum, katılıyorum” seçenekleri ile “katılmıyorum, hiç katılmıyorum” seçeneklerin yüzdeleri birleştirilerek yorumlar yapılmıştır. Tablo incelendiğinde, bu bölümlerin, adayların görüşlerinin kendi içerisinde en yüksek aritmetik ortalamadan en düşük aritmetik ortalamaya doğru sıralanmış olduğu görülmektedir.

Sınava giriş nedenlerine ilişkin olarak adaylar % 90.2, ($\bar{X}=4.5$) ile “özel yetenek sınavlarına kendi isteğimle katılıyorum” cevabını vermişlerdir. Adaylar % 86.7, ($\bar{X}=4.4$) ile “beden eğitimi derslerine özel ilgim vardı” cevabını vermişlerdir. Adaylar % 86.4, ($\bar{X}=4.38$) ile “özel yetenek sınavlarına idealim olduğu için giriyorum” cevabını vermişlerdir. Pepe ve Arkadaşları (2002), bunun tersine, adayların çoğunluğunun ÖSS ile kayıt yaptıramadıkları için sınava girdiklerini belirtmişlerdir. Adaylar %72.4, ($\bar{X}=4.0$) ile “özel yetenek sınavlarına özel yeteneğimin ölçüleceğine inandığım için giriyorum” cevabını vermişlerdir. Bu görüşler doğrultusunda adayların özel yetenek sınavlarına kendi istekleri doğrultusunda, beden eğitimi derslerine özel ilgileri olduğundan ve idealleri için girdikleri görülmektedir. Sınavlara giren adayların çok az bir kısmı da özel yetenek sınavlarına özel yeteneklerinin ölçüleceğine inandıkları, ailesinin istemesi, arkadaş çevresinin etkili olması ve yükseköğretim kurumunda herhangi bir bölümü kazanamadığı için bu sınavlara girmektedir. Tekin ve Sanioğlu (2004) da özel yetenek sınavlarına giren adaylarda ailenin ve arkadaş çevresinin başarı ve başarısızlıkta etkili olduğunu vurgulamışlardır.

Sınavın niteliğine ilişkin olarak adaylar % 85.7, ($\bar{X}=4.4$) ile “özel yetenek sınavları için ön kayıta sağlık raporu istenmesinin doğru olduğu” yönünde görüş belirtmişlerdir. Adaylar % 86.6, ($\bar{X}=4.2$) ile “özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılmasının kendilerine avantaj sağladığını” belirtmişlerdir. Adaylar % 77.3, ($\bar{X}=4.1$) ile “özel yetenek sınav sisteminde

kuvvet, sürat, dayanıklılık gibi kondisyonel yeteneklerin ölçülmesini uygun bulduklarını” belirtmişlerdir. Adaylar % 63.9, ($\bar{X}=4.7$) ile “özel yetenek sınavlarında spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulamasını desteklediklerini” belirtmişlerdir. Adaylar % 61.3, ($\bar{X}=3.7$) ile “özel yetenek sınavlarının beceri-koordinasyon parkurunun beceri ve koordinasyonu ölçmede yeterli olduğu görüşünü” belirtmişlerdir. Adaylar % 58.4, ($\bar{X}=3.6$) ile “özel yetenek sınavlarında branş puan katkısının yükseltilmesinin gerektiğini” belirtmişlerdir. Adaylar % 58.2, ($\bar{X}=3.6$) ile “özel yetenek sınavlarında eleme ve sıralama sınavları için en az iki hak verilmelidir” görüşünü benimsemişlerdir. Adaylar % 57.3, ($\bar{X}=3.6$) ile “özel yetenek sınavlarında bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını” istemişlerdir. Adaylar % 48.1, ($\bar{X}=3.4$) ile “özel yetenek sınavlarında beceri koordinasyon parkuru puan katkısının yükseltilmesini” benimsemişlerdir. Adaylar % 49.5, ($\bar{X}=3.4$) ile “özel yetenek branş sınavlarında milli olan adaylara tam puan verilmesini” desteklemişlerdir. Adaylar % 48.3, ($\bar{X}=3.4$) ile “özel yetenek sınavlarının uygulama süresinin artırılmasını” istemişlerdir. Adaylar % 42.3, ($\bar{X}=3.2$) ile “özel yetenek sınavlarında beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınmasını doğru bulmadıklarını” belirtmişlerdir. Adaylar %50.2, ($\bar{X}=3.2$) ile “özel yetenek sınavlarının son aşamasında fiziki uygunluk sınavı (mülakat) yapılmalıdır” görüşünü benimsemişlerdir. Adaylar %36.2, ($\bar{X}=3.9$) ile “özel yetenek sınavında ön kayıt için belirlenen ÖSS taban puanının artırılmasını” benimsemişlerdir. Adaylar % 36.2, ($\bar{X}=3.9$) ile “özel yetenek sınavlarında ağırlıklı ortaöğretim başarı puanının katkısının yükseltilmesini” istemişlerdir. Adaylar % 37.2, ($\bar{X}=2.9$) ile “özel yetenek sınavlarında ÖSS puan katkısının yükseltilmesi düşüncesini” desteklemişlerdir.

Bu veriler doğrultusunda, adayların üç tercihte bulunmasının adayların lehine olduğu ve bu uygulamanın aday müracaat sayısını da pozitif yönde etkilediği söylenebilir. Sınavlarda uygulanan beceri koordinasyon parkurunun adayların temel motorik özelliklerini ölçmede yeterli olduğu söylenebilir. Branş sınavlarının puan katkısının artırılması düşünülebilir. Sınavlarda her adaya iki hak verilmesinin adaylar açısından olumlu olacağı söylenebilir. Branş sayılarının

artırılması, milli olanlara ek puan verilmesi düşünülebilir. Antrenörlük, spor yöneticiliği ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerine ayrı ayrı sınavlarla öğrenci alınmasının uygun olacağı söylenebilir. Akademik başarının yükseltilmesi için ÖSS puan katkısının artırılması düşünülebilir. Kalkavan ve Kerkez (1996), Kayrı (2006), Erdoğan ve Arkadaşları (1996) yaptıkları çalışmalarda, ÖSS puanının akademik başarıyı etkilediğini saptamışlardır. Ancak Saracaloğlu (1998), Algül (1997) ve Kaya (1997)'nin yaptıkları çalışmalarda ÖSS puanının akademik başarıyı etkilemediğini belirtmişlerdir.

Sınavın uygulama koşullarına ilişkin olarak adaylar % 64.5, ($\bar{X}=3.7$) ile “özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının sınavların sağlıklı yürütülmesini sağladıkları” görüşüne katılmışlardır. Adaylar %59.4, ($\bar{X}=3.6$) ile “özel yetenek sınavlarının yapıldığı ortamın fiziki açıdan yeterli olduğu” görüşünü belirtmişlerdir. Adaylar % 57.8, ($\bar{X}=3.5$) ile “özel yetenek sınav süresince barınma, yeme, içme ile ilgili güçlüklerle karşılaşmadıkları” görüşünü savunmuşlardır.

Bu veriler doğrultusunda, öğretim elemanlarının sınavları sağlıklı bir şekilde yürüttükleri ve bu konuda adaylara güven verdikleri söylenebilir. Tekin ve Sanioğlu (2004), Pepe ve Arkadaşları (2002) tarafından yapılan araştırmalarda da sınavların objektif yapıldığı sonucuna varılmıştır. Özel yetenek sınavlarının fiziki açıdan yeterli bir şekilde yapıldığı düşünülebilir. Sınavların veliler tarafından izlenmesinin hem objektifliği hem de adayların motivasyonunu artırdığı söylenebilir.

5.3. Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Görüşlerinin İncelenmesi

Özel yetenek sınavına giren aday öğrencilerin cinsiyet, branş, kurs alma, mezun oldukları lise türü, sınava giriş sayısı değişkenlerine göre; sınava giriş nedenleri, sınavın niteliğine ilişkin görüşleri, sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin görüşleri ile, özel yetenek sınavına ilişkin genel görüşleri arasında bir farklılık olup olmadığı belirlenmek istenmiştir. Aşağıda bununla ilgili bulgular ve yorumlara tablolar halinde yer verilmiştir.

5.3.1. Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Cinsiyete Göre Sınava Giriş Nedenleri Sınavın Niteliği ve Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Özel yetenek sınavına giren adayların cinsiyete göre, sınava giriş nedenleri, sınavın niteliği, uygulama koşullarına ve özel yetenek sınavlarına ilişkin genel görüşlerine, tablolar halinde yer verilerek bu tablolardaki bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 5.3. Adayların Cinsiyetlerine Göre Sınava Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka İlişkin t Testi Sonuçları

Sınava Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşler	Kız N=130			erkek N=394			p
	x	s.s.	sıra	sıra	X	s.s.	
(5) Bu Bölüm Sınavlarına Kendi İsteğim İle Katılıyorum	4,48	0,91	1	1	4,54	0,80	0,486
(6)Ortaöğretim Yıllarında Beden Eğitimi Derslerine Özel İlğim Vardı	4,34	1,03	2	2	4,46	0,92	0,229
(1)BESYO Özel Yetenek Sınavlarına İdealim Olduğu İçin Giriyorum	4,12	1,30	3	3	4,36	0,99	0,030*
(8)Bu Sınava Sporla İlgili Özel Yeteneğimin Ölçüleceğine İnanmışım İçin Giriyorum	3,95	1,29	4	4	3,97	1,16	0,831
(4)Bu Bölüm Sınavlarına Girmemde Arkadaş Çevrem Etkili Olmuştur	2,53	1,44	6	5	2,80	1,47	0,066
(3)Bu Bölüm Sınavlarına Girmemde Ailem Etkili Olmuştur	2,70	1,33	5	6	2,67	1,46	0,809
(2)Bu Sınavlara Başka Bölümü Kazanamadığım İçin Giriyorum	1,97	1,17	7	7	2,14	1,33	1,170

Cinsiyete göre, özel yetenek sınavına giren adayların sınava giriş nedenlerine ilişkin tablodaki bulgular incelendiğinde, “BESYO sınavlarına idealim olduğu için giriyorum” maddesinin ortalama değerlerinin ise kız adaylarda $\bar{X}=4,12$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=4,36$ olduğu görülmektedir. Bu bulguların, t testi sonuçları istatistiksel açıdan da anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuca göre, erkek adayların kız adaylara göre sınavlara daha çok idealleri olduğu için girdikleri görülmektedir. Buna göre, erkek adayların daha bilinçli olarak bu sınavlara katıldıkları söylenebilir.

“Bölüm sınavlarına kendi isteğim ile katılıyorum” maddesinin ortalama değeri kızlarda $\bar{X}=4,48$, erkek adaylarda ise $\bar{X}=4,54$ olduğu görülmektedir. “Ortaöğretim yıllarında beden eğitimi derslerine özel ilgim vardı” maddesine ilişkin değerlerde ise kız adayların bu maddeye verdikleri tepkilerin ortalaması $\bar{X}=4,34$; erkek adayların ise $\bar{X}=4,46$ olarak hesaplanmıştır. Kız ve erkeklerin bu

maddelere ilişkin görüşleri arasında t testi sonucunda istatistiksel anlamda bir farklılık ($p>0,05$) bulunamamıştır. Kız ve erkek adayların bu maddelere ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir. “Bu sınavlara sporla ilgili sporla ilgili özel yeteneğimin ölçüleceğine inandığım için giriyorum” maddesinin ortalama değeri kızlarda $\bar{X}=3,95$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=3,97$ olduğu görülmektedir. Kız ve erkek adayların bu maddeye ilişkin görüşlerinin arasında yapılan t testi sonucunda istatistiksel anlamda bir farklılık ($p>0,05$) bulunmamıştır. Kız ve erkek adayların bu maddeye ilişkin görüşlerini benzer yönde olduğu söylenebilir. “Bu bölüm sınavlarına girmemde arkadaş çevrem etkili olmuştur” maddesinin ortalama değeri kızlarda $\bar{X}=2,53$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=2,80$ olduğu görülmektedir. “Bu bölüm sınavlarına girmemde ailem etkili olmuştur” maddesinin ortalama değeri kızlarda $\bar{X}=2,70$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=2,67$ olduğu görülmektedir. “Bu sınavlara başka bölümü kazanamadığım için giriyorum” maddesinin ortalama değeri kızlarda $\bar{X}=1,97$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=2,14$ olduğu görülmektedir. Kız ve erkek adayların bu maddelere ilişkin görüşleri arasında yapılan t testi sonucunda istatistiksel anlamda bir farklılık ($p>0,05$) bulunamamıştır. Kız ve erkek adayların bu maddelere ilişkin görüşlerinin benzer yönde olduğu söylenebilir.

Cinsiyete göre erkek ve kız adayların sınava giriş nedenlerinin en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya doğru sıralanmasına ilişkin bulgular incelendiğinde; “bu bölüm sınavlarına kendi isteğim ile katılıyorum” maddesinin hem kızlarda hem de erkeklerde sınava giriş nedeni olarak ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra “ortaöğretim yıllarında beden eğitimi derslerine özel ilgim vardı”; “BESYO özel yetenek sınavlarına idealim olduğu için giriyorum” maddelerinin sınava giriş nedeni olarak sıralandığı görülmektedir. “Bu bölüm sınavlarına girmemde arkadaş çevrem etkili olmuştur” maddesi ile “bu bölüm sınavlarına girmemde ailem etkili olmuştur” maddelerinin ortalama değerlerine ilişkin bulgulara bakıldığında arkadaş çevresinin erkeklerde kız adaylara göre sınavlara girmede daha öncelikli etkili olduğu; ailenin ise kız adaylarda erkek adaylara göre daha öncelikli olarak etkili olduğu söylenebilir. “Bu sınavlara başka bölümü kazanamadığım için giriyorum” maddesinin ortalama değerine ilişkin

bulgulara bakıldığında hem erkek adaylarda hem de kız adaylarda sınavlara girmede en son sırada etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 5.4. Adayların Cinsiyetlerine Göre Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

Sınavın niteliğine İlişkin Görüşler	Kız n=130			erkek n=394			P
	X	s.s.	sıra	sıra	\bar{X}	s.s.	
(13)Özel Yetenek Sınavları İçin Ön Kayıtta Sağlık Raporu İstenmesi Doğrudur	4,23	1,09	2	1	4,38	0,93	0,131
(11)Özel Yetenek Sınavlarında Üç Tercih Yapılabilmesi Bizlere Avantaj Sağlamaktadır	4,30	0,98	1	2	4,13	1,04	0,107
(10)Özel Yetenek Sınav Sisteminde Kuvvet Sürat Dayanıklılık Gibi Kondisyonel Yeteneklerin Ölçülmesi Uygundur	3,97	1,22	3	3	4,08	1,15	0,380
(28)Özel yetenek sınavında görevli öğretim elemanları sınavların sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır	3,80	1,20	5	4	3,67	1,27	0,280
(17)Özel yetenek sınavlarında sınavların da branş puan katkısı yükseltilmelidir	3,61	1,20	8	5	3,65	1,30	0,760
(29)Özel yetenek sınavlarında görevli yardımcı personel görevlerini yapmaktadır	3,75	1,15	6	6	3,64	1,21	0,393
(22)Bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum	3,83	1,16	4	7	3,57	1,28	0,048*
(24)Takım sporları branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum	3,70	1,24	7	8	3,55	1,27	0,271
(18) Özel yetenek sınavlarında koordinasyon puan katkısı yükseltilmelidir	3,34	1,22	11	9	3,43	1,27	0,491
(39)Sınavların uygulanma süresi artırılmalıdır	3,40	1,17	10	10	3,40	1,24	0,994
(27)Beceri koordinasyon parkuru, beceri ve koordinasyonu ölçmede yeterlidir	3,43	1,18	9	11	3,36	1,27	0,565
(32)Sınavlar süresince barınma, yeme, içme ile ilgili güçlüklerle karşılaşmıyorum	3,17	1,44	12	12	3,25	1,40	0,568
(9)Beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınması uygulamasını doğru bulmuyorum	3,09	1,37	13	13	3,23	1,37	0,294
(14)Ön kayıt için belirlenen ÖSS taban puanı artırılmalıdır	2,69	1,42	17	14	2,95	1,50	0,082
(16)Özel yetenek sınavlarında ÖSS puan katkısı yükseltilmelidir	2,82	1,40	15	15	2,90	1,46	0,571
(15)Özel yetenek sınavlarında ağırlıklı ortaöğretim başarı puan katkısı yükseltilmelidir	3,00	1,47	14	16	2,85	1,46	0,314
(26)Spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulamasını destekliyorum	2,71	1,39	16	17	2,80	1,47	0,522
(19)Beden eğitimi ve spor bölümleri için belirlenen kontenjanlar yeterlidir	2,27	1,32	18	18	2,42	1,39	0,275

Cinsiyete göre, özel yetenek sınavlarına giren adayların sınavın niteliğine ilişkin görüşleri incelendiğinde; “Bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum” maddesinin ortalama değerinin kız adaylarda $\bar{X}=3,83$; erkek

adaylarda ise $\bar{X}=3,57$ olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre, erkek adaylar ve kız adayların görüşleri arasında t testi sonucunda anlamlı ($p<0,05$) bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre, kız adayların erkek adaylara göre bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını daha fazla istedikleri söylenebilir. Bu bulgu, kız adayların bireysel sporlarla daha çok ilgilendikleri ve farklı bireysel sporlarda yeteneklerini daha iyi gösterebileceklerini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Cinsiyete göre özel yetenek sınavına giren adayların sınavın niteliğine ilişkin görüşleri incelendiğinde “özel yetenek sınavları için ön kayıta sağlık raporu istenmesi doğrudur” maddesinin ortalama değeri kızlarda $\bar{X}=4,23$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=4,38$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılabilmesi bizlere avantaj sağlamaktadır” maddesinin ortalama değeri kızlarda $\bar{X}=4,30$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=4,13$ olduğu görülmektedir. İstatistiksel anlamda kız ve erkek adaylar arasında t testi sonucunda anlamlı bir farklılık ($p>0,05$) bulunamamıştır. Kız ve erkek adayların bu maddeye ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir. Cinsiyete göre erkek ve kız adayların sınavın niteliğine ilişkin maddelerin en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya doğru sıralanmasına ilişkin bulgular incelendiğinde “özel yetenek sınavları için ön kayıta sağlık raporu istenmesi doğrudur” maddesinin erkek adaylarda kız adaylara göre daha öncelikli olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılabilmesi bizlere avantaj sağlamaktadır” maddesinin kız adaylarda erkek adaylara göre daha öncelikli olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınav sisteminde kuvvet, sürat, dayanıklılık gibi kondisyonel yeteneklerin ölçülmesi uygundur” maddesinin ortalama değerinin kızlarda $\bar{X}=3,97$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=4,08$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavında görevli öğretim elemanları sınavların sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır” maddesinin ortalama değerinin kızlarda $\bar{X}=3,80$ erkeklerde ise $\bar{X}=3,67$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında sınavların branş puan katkısı yükseltilmelidir” maddesinin ortalama değerinin kızlarda $\bar{X}=3,61$; erkeklerde ise $\bar{X}=3,65$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında görevli yardımcı personel görevlerini yapmaktadır” maddesinin ortalama değerinin kızlarda $\bar{X}=3,75$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=3,64$ olduğu görülmektedir. Bu bulgular incelendiğinde, istatistiksel açıdan

erkek adaylar ve kız adayların görüşleri arasında t testi sonucunda anlamlı ($p>0,05$) bir farklılık bulunamamıştır. Bu durum, kız ve erkek adayların bu maddelere ilişkin görüşlerinin birbirine benzer yönde olduğunu göstermektedir. Takım sporları branş alternatiflerinin artırılması, özel yetenek sınavlarında koordinasyon puan katkısı yükseltilmesi, sınavların uygulama süresinin artırılması, beceri koordinasyon parkurunun yeterliliği, sınavlar süresince barınma, yeme, içme ile ilgili güçlükler, beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınması, ön kayıta belirlenen ÖSS taban puanının artırılması, özel yetenek sınavlarında ÖSS puan katkısının yükseltilmesi, özel yetenek sınavlarında ağırlıklı ortaöğretim başarı puanı katkısının yükseltilmesi, spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi, beden eğitimi ve spor bölümleri için belirlenen kontenjanların artırılması konularında kız ve erkek adayların görüşlerinin birbirlerine benzer olduğu görülmektedir. Bu anlamda, kız ve erkek adayların bu maddelere ilişkin görüşleri arasında t testi sonucunda istatistiksel anlamda bir farklılık ($p>0,05$) bulunamamıştır. Kız ve erkek adayların bu maddelere ilişkin görüşlerinin paralellik gösterdiği söylenebilir.

Cinsiyete göre erkek ve kız adayların sınavın niteliğine ilişkin maddelerin en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya doğru sıralanmasına ilişkin bulgular incelendiğinde, “özel yetenek sınavları için ön kayıta sağlık raporu istenmesi” maddesi ile “özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılabilmesi bizlere avantaj sağlamaktadır” maddelerinin ilk iki sırada yer aldığı görülmektedir. Fakat “özel yetenek sınavlarında ön kayıta sağlık raporu istenmesi doğrudur” maddesinin erkek adaylarda ilk sırada yer aldığı, kız adaylarda ise ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılabilmesi bizlere avantaj sağlamaktadır” maddesinin kız adaylarda ilk sırada yer aldığı, erkek adaylarda ise ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. Sınavların niteliğine ilişkin bulgulara bakıldığında, erkek adayların sağlık raporu istenmesi maddesine daha çok katılım gösterdiği, kız adayların ise üç tercih yapılabilmesinin avantaj sağladığı yönündeki maddeye daha çok katılım gösterdiği söylenebilir. Yine erkek adayların “özel yetenek sınavında görevli öğretim elemanları sınavları sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır”, “özel yetenek

sınavlarında branş puan katkısı yükseltilmelidir” ve “özel yetenek sınavlarında koordinasyon katkısı yükseltilmelidir” maddelerine kız adaylara göre daha fazla katıldıkları söylenebilir. Kız adayların da “bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum”, “beceri koordinasyon parkuru beceri ve koordinasyonu ölçmede yeterlidir” ve “özel yetenek sınavlarında ağırlıklı ortaöğretim başarı puan katkısı yükseltilmelidir” maddelerine erkek adaylara göre daha fazla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 5.5. Adayların Cinsiyetlerine Göre Sınavın Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

Sınavın Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşler	Kız N=130			erkek N=394			p
	x	s.s.	sıra	sıra	x	s.s.	
(35) Yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi, sınavların objektifliğini daha da arttırmaktadır	3,27	1,40	4	1	3,75	1,24	0,000*
(30) Sınavlar boyunca görevliler tarafından bizlerle gereken iletişim sağlanıyor	3,75	1,26	1	2	3,67	1,23	0,532
(33) Sınavlara hazırlık kurslarının üniversitenin organizasyonunda verilmesi daha uygundur	3,53	1,25	2	3	3,54	1,33	0,987
(38) Özel yetenek sınavların objektif ve tarafsız yapıldığını düşünüyorum	3,36	1,23	3	4	3,48	1,29	0,333
(31) Özel yetenek sınavlarının son aşamasında fiziki uygunluk (mülakat) sınavı yapılmalıdır.	3,03	1,44	6	5	3,34	1,41	0,028*
(36) Özel yetenek sınavlarının veliler tarafından izlenmesi bizleri strese sokmaktadır.	3,19	1,47	5	6	2,88	1,37	0,030

Cinsiyete göre, özel yetenek sınavlarına giren adayların sınavın uygulama koşullarına ilişkin tablodaki bulgular incelendiğinde, “yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi sınavların objektifliğini daha da arttırmaktadır” maddesinin ortalama değerlerinin kız adaylarda $\bar{X}=3,27$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=3,75$ olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre, erkek öğrencilerle kız öğrencilerin görüşleri arasında t testi sonucunda anlamlı ($p<0,05$) bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre, erkek adayların kız adaylara göre yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesini daha çok istedikleri söylenebilir. Bu durum, her ortamda olduğu gibi, bu sınavlarda da ailelerinin arkalarında manevi bir destek olmalarını daha çok istemelerinden kaynaklanabilir. “Özel yetenek sınavlarının son aşamasında fiziki uygunluk (mülakat) sınavı yapılmalıdır” maddesinin ortalama değerlerinin kız adaylarda $\bar{X}=3,03$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=3,34$ olduğu görülmektedir. Bu bulgu, t testi sonucunda

istatistiksel açıdan anlamlı ($p<0,05$) bulunmuştur. Bu sonuca göre, erkek adaylar, kız adaylara göre özel yetenek sınavlarının son aşamasında fiziki uygunluk sınavı yapılmasını daha çok istemektedirler. Bu durum, erkek öğrencilerin kendilerine daha çok güvendikleri ve bu anlamda fiziki uygunluk sınavının kendilerine bir avantaj sağlayacağını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

“Sınavlar boyunca görevliler tarafından bizlerle gereken iletişim sağlanıyor” maddesinin ortalama değerlerinin kız adaylarda $\bar{X}=3,75$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=3,67$ olduğu görülmektedir. “Sınavlara hazırlık kurslarının üniversitenin organizasyonunda verilmesi daha uygundur” maddesinin ortalama değerlerinin kız adaylarda $\bar{X}=3,53$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=3,54$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarının objektif ve tarafsız yapıldığını düşünüyorum” maddesinin ortalama değerlerinin kız adaylarda $\bar{X}=3,36$; erkek adaylarda ise $\bar{X}=3,48$ olduğu görülmektedir. Bu maddelere ilişkin bulgulara göre, istatistiksel açıdan kız ve erkek adayların görüşleri arasında t testi sonucunda anlamlı ($p>0,05$) farklılık bulunamamıştır. Kız ve erkek adayların bu maddelere ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

Cinsiyete göre, kız ve erkek adayların sınavın uygulama koşulları ile ilgili maddelerin en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya doğru sıralanmasına ilişkin bulgular incelendiğinde; “yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi sınavın objektifliğini daha da artırmaktadır” maddesine erkek adaylar kız adaylara göre daha çok katılım göstermişlerdir. Yine “son aşamada fiziki mülakat sınavı yapılmalıdır” maddesine, erkek adayların kız adaylara göre daha fazla katıldıkları söylenebilir. Sınavlar boyunca görevlilerle iletişim sağlanması, sınavlara hazırlık kurslarını üniversitenin organize etmesi ve özel yetenek sınavlarının veliler tarafından izlenmesinin adayları strese sokması konularında kız adayların erkek adaylara göre daha olumlu düşündükleri söylenebilir.

Tablo 5.6. Adayların Cinsiyetlerine Göre Özel Yetenek Sınavına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

	n	x	s.s.	t	p
Kız	130	139,13	17,41	-1,01	0,31
Erkek	394	140,98	18,15		

$P<0,05$ anlamsız

Tablo'ya bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü için yapılan özel yetenek sınavına ilişkin genel görüşleri arasında kız ve erkeklere göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için bağımsız t testi yapılmış ($t = -1,01$, $p > 0,05$ Anlamsız) ve istatistiksel yönden anlamsız bulunmuştur. Bu sonuca göre kız ve erkek öğrencilerin sınava ilişkin görüşlerinin benzer yönde olduğu söylenebilir.

Bu veriler doğrultusunda, sınava giren adayların özel yetenek sınavlarına ilişkin görüşlerinin, cinsiyetlerine göre değişmediği ve her iki cinsiyetin de birbirine yakın görüşler öne sürdüğü görülmektedir. Buna göre, sınava giren adayların cinsiyetlerinin özel yetenek sınavlarına ilişkin görüşlerini etkilemediği söylenebilir.

5.3.2. Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Spor Branşlarına Göre Sınava Giriş Nedenleri Sınavın Niteliği ve Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Özel yetenek sınavına giren adayların branşlarına göre, sınava giriş nedenleri, sınavın niteliği, uygulama koşullarına ve özel yetenek sınavlarına ilişkin genel görüşlerine, tablolar halinde yer verilerek bu tablolardaki bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 5.7. Adayların Branşa Göre Sınava Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

Sınava Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşler	Bireysel Sporlar n=79			Takım Sporları n=445			p
	x	s.s.	sıra	sıra	x	s.s.	
(5) Bu bölüm sınavlarına kendi isteğim ile katılıyorum	4,56	0,71	1	1	4,52	0,85	0,634
(6)Ortaöğretim Yıllarında Beden Eğitimi Derslerine Özel İlgim Vardı	4,34	1,03	2	2	4,44	0,93	0,354
(1)BESYO Özel Yetenek Sınavlarına İdealim Olduğu İçin Giriyorum	4,26	1,07	3	3	4,30	1,08	0,751
(8)Bu Sınava Sporla İlgili Özel Yeteneğimin Ölçüleceğine İnanıyorum İçin Giriyorum	4,02	1,18	4	4	3,96	1,20	0,675
(4)Bu Bölüm Sınavlarına Girmemde Arkadaş Çevrem Etkili Olmuştur	2,64	1,39	6	5	2,75	1,48	0,552
(3)Bu Bölüm Sınavlarına Girmemde Ailem Etkili Olmuştur	2,74	1,43	5	6	2,66	1,43	0,660
(2)Bu Sınavlara Başka Bölümü Kazanamadığım İçin Giriyorum	2,16	1,29	7	7	2,09	1,30	0,659

Branşa göre, özel yetenek sınavına giren adayların sınava giriş nedenlerine ilişkin tablodaki bulgular incelendiğinde “bu bölüm sınavlarına kendi isteğim ile katılıyorum” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=4,56$; takım sporlarında ise $\bar{X}=4,52$ olduğu görülmektedir. “Ortaöğretim yıllarında beden eğitimi derslerine özel ilgim vardı” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=4,34$; takım sporlarında ise $\bar{X}=4,44$ olduğu görülmektedir. “BESYO özel yetenek sınavlarına idealim olduğu için giriyorum” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=4,26$; takım sporlarında ise $\bar{X}=4,30$ olduğu görülmektedir. “Bu sınavlara sporla ilgili özel yeteneğimin ölçüleceğine inandığım için giriyorum” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=4,02$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,96$ olduğu görülmektedir. “Bu bölüm sınavlarına girmemde arkadaş çevrem etkili olmuştur” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=2,64$; takım sporlarında ise $\bar{X}=2,75$ olduğu görülmektedir. “Bu bölüm sınavlarına girmemde ailem etkili olmuştur” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=2,74$; takım sporlarında ise $\bar{X}=2,66$ olduğu görülmektedir. “Bu bölüm sınavlarına başka bölümü kazanamadığım için giriyorum” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=2,16$; takım sporlarında ise $\bar{X}=2,09$ olduğu görülmektedir. Tüm bu maddelere ilişkin olarak bireysel ve takım sporlarından sınava giren adayların görüşleri arasında t testi sonucunda istatistiksel anlamda bir farklılık ($p>0,05$) bulunamamıştır. Buna göre, bireysel ve takım sporlarından sınava giren adayların görüşlerinin benzer yönde olduğu söylenebilir.

Branşa göre, takım sporlarından ve bireysel sporlardan sınava giren adayların sınava giriş nedenlerinin en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya doğru sıralanmasına ilişkin bulgular incelendiğinde “bu bölüm sınavlarına kendi isteğimle katılıyorum” maddesinin hem bireysel sporlardan hem de takım sporlarından sınava giren adaylarda sınava giriş nedeni olarak ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra “ortaöğretim yıllarında beden eğitimi derslerine özel ilgim vardı”; “BESYO özel yetenek sınavlarına idealim olduğu için giriyorum” maddelerinin sınava giriş nedeni olarak sıralandığı söylenebilir. “Bu bölüm sınavlarına girmemde arkadaş çevrem etkili olmuştur” maddesi hem takım sporlarında hem de bireysel sporlarda sınava giren adaylarda öncelikli tercih

olarak görülmektedir. “Bu bölüm sınavlarına girmemde ailem etkili olmuştur” maddesi, bireysel sporlarda sınava giren adaylarda, takım sporlarında sınava giren adaylara nazaran daha öncelikli tercih olarak görülmektedir. “Bu sınavlara başka bölümü kazanamadığım için giriyorum” maddesinin ortalama değerine ilişkin bulgulara bakıldığında, hem takım sporlarından sınava giren adaylarda hem de bireysel sporlardan sınava giren adaylarda öncelikli tercih olmadığı görülmektedir.

Sınavların giriş koşulları açısından bireysel ve takım sporları branşlarında sınava giren adayların görüşleri arasında anlamlı farklılığın bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 5.8. Adayların Branşa Göre Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

Sınavın niteliğine İlişkin Görüşler	Bireysel Sporlar n=79			Takım Sporları n=445			P
	x	s.s.	sıra	sıra	x	s.s	
(13)Özel Yetenek Sınavları İçin Ön Kayıta Sağlık Raporu İstenmesi Doğrudur	4,36	0,86	1	1	4,34	1,00	0,876
(11)Özel Yetenek Sınavlarında Üç Tercih Yapılabilmesi Bizlere Avantaj Sağlamaktadır	4,32	0,94	2	2	4,15	1,04	0,167
(10)Özel Yetenek Sınav Sisteminde Kuvvet Sürat Dayanıklılık Gibi Kondisyonel Yeteneklerin Ölçülmesi Uygunudur	4,01	1,22	3	3	4,06	1,16	0,726
(28)Özel yetenek sınavında görevli öğretim elemanları sınavların sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır	3,87	1,23	6	4	3,67	1,26	0,195
(29)Özel yetenek sınavlarında görevli yardımcı personel görevlerini yapmaktadır	3,89	1,18	5	5	3,63	1,20	0,074
(17)Özel yetenek sınavlarında sınavların da branş puan katkısı yükseltilmelidir	3,77	1,15	7	6	3,62	1,29	0,333
(22)Bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum	3,91	1,26	4	7	3,59	1,25	0,039
(24)Takım sporları branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum	3,63	1,24	8	8	3,58	1,27	0,765
(39)Sınavların uygulanma süresi artırılmalıdır	3,32	1,27	12	9	3,42	1,21	0,533
(18) Özel yetenek sınavlarında koordinasyon puan katkısı yükseltilmelidir	3,53	1,17	9	10	3,39	1,27	0,361
(27)Beceri koordinasyon parkuru, beceri ve koordinasyonu ölçmede yeterlidir	3,41	1,15	11	11	3,37	1,27	0,793
(9)Beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınması uygulamasını doğru bulmuyorum	2,97	1,38	13	12	3,24	1,37	0,111
(32)Sınavlar süresince barınma, yeme, içme ile ilgili güçlüklerle karşılaşmıyorum	3,44	1,40	10	13	3,20	1,41	0,164
(15)Özel yetenek sınavlarında ağırlıklı ortaöğretim başarı puan katkısı yükseltilmelidir	2,91	1,43	15	14	2,89	1,47	0,915
(16)Özel yetenek sınavlarında ÖSS puan katkısı yükseltilmelidir	2,82	1,44	17	15	2,89	1,44	0,676
(14)Ön kayıt için belirlenen ÖSS taban puanı artırılmalıdır	2,94	1,43	14	16	2,87	1,50	0,698
(26)Spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulamasını destekliyorum	2,86	1,49	16	17	2,77	1,44	0,622
(19)Beden eğitimi ve spor bölümleri için belirlenen kontenjanlar yeterlidir	2,40	1,39	18	18	2,38	1,37	0,923

Branşa göre, özel yetenek sınavlarına giren adayların sınavın niteliğine ilişkin görüşleri incelendiğinde, “özel yetenek sınavları için ön kayıta sağlık raporu istenmesi doğrudur” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=4,36$; takım sporlarında ise $\bar{X}=4,34$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılabilmesi bizlere avantaj sağlamaktadır” maddesinin

ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=4,32$; takım sporlarında ise $\bar{X}=4,15$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınav sisteminde kuvvet, sürat, dayanıklılık gibi kondisyonel yeteneklerin ölçülmesi uygundur” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=4,01$; takım sporlarında ise $\bar{X}=4,06$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanları sınavların sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,87$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,67$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında görevli yardımcı personel görevlerini yapmaktadır” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,89$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,63$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında branş puan katkısı yükseltilmelidir. maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,77$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,62$ olduğu görülmektedir. Bu maddelerin ortalama değerlerine bakıldığında, istatistiksel anlamda bireysel ve takım sporlarından sınava giren adayların görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ($p>0,05$) bulunamamıştır. Bireysel ve takım sporlarından sınava giren adayların görüşlerinin benzer yönde olduğu söylenebilir. “Bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,91$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,59$ olduğu görülmektedir. Bireysel ve takım sporlarından sınava giren adayların görüşleri arasında t testi sonucunda anlamlı ($p<0,05$) bir farklılık bulunmuştur. Bireysel sporlardan sınava giren adayların bireysel branş alternatiflerinin artırılmasına daha çok katıldıkları bulunmuştur. Bireysel sporlardan sınava giren adayları, bu durum daha çok ilgilendirdiği için, görüşlerinde farklılığın olması normaldir. “Takım sporları branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,63$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,58$ olduğu görülmektedir. “Sınavların uygulama süresi artırılmalıdır” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,32$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,42$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında koordinasyon puan katkısı yükseltilmelidir” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,53$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,39$ olduğu görülmektedir. “Beceri koordinasyon, parkuru beceri ve koordinasyonu ölçmede yeterlidir” maddesinin ortalama değerinin bireysel

sporlarda $\bar{X}=3,41$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,37$ olduğu görülmektedir. “Beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük, yöneticilik bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınması uygulamasını doğru bulmuyorum” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=2,97$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,24$ olduğu görülmektedir. “Sınavlar süresince barınma, yeme, içme ile ilgili güçlüklerle karşılaşmıyorum” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,44$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,20$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında AOÖBP katkısı yükseltilmelidir” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=2,91$; takım sporlarında ise $\bar{X}=2,89$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında ÖSS puan katkısı yükseltilmelidir” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=2,82$; takım sporlarında ise $x=2,89$ olduğu görülmektedir. “Ön kayıt için belirlenen ÖSS taban puanı artırılmalıdır” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=2,94$; takım sporlarında ise $\bar{X}=2,87$ olduğu görülmektedir. “Spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulamasını destekliyorum” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=2,86$; takım sporlarında ise $\bar{X}=2,77$ olduğu görülmektedir. “Beden eğitimi ve spor bölümleri için belirlenen kontenjanlar yeterlidir” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=2,40$; takım sporlarında ise $\bar{X}=2,38$ olduğu görülmektedir. Tüm maddelere ilişkin bireysel ve takım sporlarından sınava giren adayların görüşleri arasında t testi sonucunda anlamlı bir farklılık ($p>0,05$) bulunamamıştır. Bireysel ve takım sporlarından sınava giren adayların bu maddelere ilişkin görüşlerinin benzer yönde olduğu söylenebilir.

Branşa göre, bireysel ve takım sporlarından sınava giren adayların sınavın niteliğine ilişkin görüşlerinin en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya doğru sıralanmasına ilişkin bulgular incelendiğinde; “özel yetenek sınavları için ön kayıta sağlık raporu istenmesi doğrudur” maddesi bireysel ve takım sporlarından sınava giren adaylarda sınavın niteliğine ilişkin olarak ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırası ile “özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılması bizlere avantaj sağlamaktadır”; “özel yetenek sınav sisteminde kuvvet, sürat, dayanıklılık gibi kondisyonel yeteneklerin ölçülmesi uygundur” maddelerinin sınavın niteliğine yönelik öncelikli maddeler olarak sıralandığı

görülmektedir. Sınavın niteliğine ilişkin olarak tablo incelendiğinde; “özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanları sınavların sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır”; “özel yetenek sınavlarında branş puan katkısı yükseltilmelidir”; “sınavların uygulama süresi artırılmalıdır”; “beden eğitimi öğretmenliği, yöneticilik ve antrenörlük bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınması uygulamasını doğru bulmuyorum”; “özel yetenek sınavlarında AOÖBP katkısı yükseltilmelidir” maddelerinin ortalama değerlerine ilişkin bulgulara bakıldığında, takım sporlarından sınava giren adayların bireysel sporlardan sınava giren adaylara göre daha yüksek oranda katıldıkları görülmektedir. Bireysel sporlardan sınava giren adaylar ise; “bireysel branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum”; “özel yetenek sınavlarında koordinasyon puan katkısı yükseltilmelidir”; “sınavlar süresince barınma, yeme içme ile ilgili güçlüklerle karşılaşmıyorum”; “ön kayıt için belirlenen ÖSS taban puanı artırılmalıdır”; “spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulamasını destekliyorum” maddelerine daha yüksek oranda katılmışlardır. “Beden eğitimi ve spor bölümleri için belirlenen kontenjanlar yeterlidir” maddesinin ortalama değerine ilişkin bulguya bakıldığında, hem bireysel sporlardan sınava giren adaylarda hem de takım sporlarından sınava giren adaylarda öncelikli olmadığı söylenebilir.

Bu veriler doğrultusunda, özel yetenek sınavlarına katılan bireysel ve takım sporları branşlarında faaliyet gösteren adayların, sınavların niteliğine yönelik olarak verdikleri cevapların birbirlerine yakın olduğu görülmektedir. Sınavların niteliğine ilişkin olarak bireysel ve takım sporları branşlarında faaliyet gösteren adaylar arasında anlamlı görüş farklılığının bulunmadığı söylenebilir.

Tablo 5.9. Adayların Branşa Göre Sınavın Uygulama Anındaki Koşullarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

Sınavın Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşler	Bireysel Sporlar n=79			Takım Sporları n=445			P
	x	s.s.	sıra	sıra	x	s.s.	
(30) Sınavlar boyunca görevliler tarafından bizlerle gereken iletişim sağlanıyor	4,02	1,12	1	1	3,63	1,25	0,010*
(35) Yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi, sınavların objektifliğini daha da arttırmaktadır	3,78	1,24	2	2	3,60	1,31	0,269
(33) Sınavlara hazırlık kurslarının üniversitenin organizasyonunda verilmesi daha uygundur	3,63	1,35	4	3	3,52	1,30	0,496
(38) Özel yetenek sınavlarının objektif ve tarafsız yapıldığını düşünüyorum	3,70	1,24	3	4	3,41	1,28	0,058
(31) Özel yetenek sınavlarının son aşamasında fiziki uygunluk (mülakat) sınavı yapılmalıdır	3,46	1,36	5	5	3,23	1,43	0,177
(36) Özel yetenek sınavlarının veliler tarafından izlenmesi bizleri strese sokmaktadır	2,96	1,47	6	6	2,95	1,39	0,989

Branşa göre, özel yetenek sınavına giren adayların sınavın uygulama koşullarına ilişkin görüşleri incelendiğinde; “sınavlar boyunca görevliler tarafından bizlerle gereken iletişim sağlanıyor” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=4,02$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,63$ olduğu görülmektedir. “Bu bulgu, t testi sonucunda istatistiksel açıdan da anlamlı ($p<0,05$) bulunmuştur. Bu sonuca göre, bireysel sporlarda sınava giren adayların, takım sporlarında sınava giren adaylara göre görevlilerin tutumlarını daha olumlu buldukları söylenebilir.

“Yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi sınavların objektifliğini daha da arttırmaktadır” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,78$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,60$ olduğu görülmektedir. “Sınavlara hazırlık kurslarının üniversitenin organizasyonunda verilmesi daha uygundur” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,63$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,52$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarının objektif ve tarafsız yapıldığını düşünüyorum” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,70$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,41$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarının son aşamasında fiziki uygunluk (mülakat) sınavı yapılmalıdır” maddesinin ortalama değerinin bireysel sporlarda $\bar{X}=3,46$; takım sporlarında ise $\bar{X}=3,23$ olduğu görülmektedir.

Branşa göre bireysel ve takım sporlarından sınava giren adayların sınavların uygulama koşullarına ilişkin görüşleri en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya göre sıralandığında, “sınavlar boyunca görevliler tarafından bizlerle gereken iletişim sağlanıyor” maddesinin hem bireysel sporlarda hem de takım sporlarında sınava giren adaylarda sınavın uygulama koşullarına ilişkin olarak ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra “yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi sınavların objektifliğini daha da artırmaktadır” maddesinin geldiği görülmektedir. “Sınavlara hazırlık kurslarının üniversitenin organizasyonunda verilmesi daha uygundur” maddesi ile “özel yetenek sınavlarının son aşamasında fiziki uygunluk (mülakat) sınavı yapılmalıdır” maddesinin ortalama değerlerine ilişkin bulgulara bakıldığında, kursların üniversitenin organizasyonunda verilmesi takım sporlarından sınava giren adaylarda daha öncelikli, fiziki uygunluk (mülakat) sınavı yapılması bireysel sporlardan sınava giren adaylarda daha öncelikli olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarının veliler tarafından izlenmesi bizleri strese sokmaktadır” maddesiyle ilgili görüşlere göre, hem bireysel hem de takım sporlarından sınava giren adaylarda öncelikli olmadığı görülmektedir.

Tablo 5.10. Adayların Branşlarına Göre Özel Yetenek Sınavına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

	n	x	s.s.	t	p
Bireysel Sporlar	76	143,41	16,72	1,55	0,12
Takım Sporları	443	140,01	18,15		

P<0,05 anlamsız

Tablo’ya bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü için yapılan özel yetenek sınavına ilişkin genel görüşlerinin branşlara göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız t testi ($t= 1,55$, $p>0,05$ anlamsız) istatistiksel yönden anlamsız bulunmuştur. Bu sonuca göre, bireysel ve takım sporları branşlarına ait kişilerin sınava ilişkin görüşlerinin benzer yönde olduğu söylenebilir. Bu veriler, sınava giren adayların branşlarının özel yetenek sınavlarına ilişkin görüşleri arasında farklılık oluşturmadığını

göstermektedir. Sınava giren adayların branşlarının özel yetenek sınavlarına ilişkin görüşlere etkisinin olmadığı söylenebilir.

5.3.3. Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Kurs Alıp-Almama Durumlarına Göre Sınava Giriş Nedenleri Sınavın Niteliği ve Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Özel yetenek sınavına giren adayların kurs alıp-almama durumlarına göre, sınava giriş nedenleri, sınavın niteliği, uygulama koşullarına ve özel yetenek sınavlarına ilişkin genel görüşlerine, tablolar halinde yer verilerek bu tablolardaki bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 5.11. Adayların Kurs Alıp-Almama Durumlarına Göre Sınava Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşler	Kurs Alanlar n=406			Kurs Almayanlar n=118			P
	x	s.s.	sıra	sıra	x	s.s.	
(5) Bu bölüm sınavlarına kendi isteğimle katılıyorum	4,47	0,87	1	1	4,71	0,62	0,006*
(6)Ortaöğretim Yıllarında Beden Eğitimi Derslerine Özel İlğim Vardı	4,38	0,98	2	2	4,58	0,81	0,049*
(1)BESYO Özel Yetenek Sınavlarına İdealim Olduğu İçin Giriyorum	4,29	1,10	3	3	4,33	1,00	0,742
(8)Bu Sınava Sporla İlgili Özel Yeteneğimin Ölçüleceğine İnandığım İçin Giriyorum	3,91	1,23	4	4	4,16	1,05	0,043*
(4)Bu Bölüm Sınavlarına Girmemde Arkadaş Çevrem Etkili Olmuştur	2,71	1,43	5	5	2,79	1,59	0,616
(3)Bu Bölüm Sınavlarına Girmemde Ailem Etkili Olmuştur	2,66	1,42	6	6	2,75	1,46	0,531
(2)Bu Sınavlara Başka Bölümü Kazanamadığım İçin Giriyorum	2,11	1,30	7	7	2,05	1,28	0,665

Kurs alıp almama durumuna göre, özel yetenek sınavına giren adayların sınava giriş nedenlerine ilişkin bulgular incelendiğinde; “bölüm sınavlarına kendi isteğim ile katılıyorum” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=4,47$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=4,71$ olduğu görülmektedir. Kurs alan ve kurs almayan adayların bu maddeye ilişkin görüşleri arasında t testi sonucunda istatistiksel anlamda ($p<0,05$) bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre, kurs almayan adaylar, kurs alan adaylara göre bu bölüm sınavlarına daha istekli olarak

katılmışlardır. Bu durum, kurs alanlarda beklentinin daha yüksek olduğu ve buna bağlı olarak fazla stresli oldukları şeklinde yorumlanabilir.

“Ortaöğretim yıllarında beden eğitimi derslerine özel ilgim vardı” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=4,38$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=4,58$ olduğu görülmektedir. Kurs alan ve kurs almayan adayların bu maddeye ilişkin görüşleri arasında t testi sonucunda istatistiksel açıdan farklılık anlamlı ($p<0,05$) bulunmuştur. Kurs almayan adaylar, kurs alan adaylara göre bu maddeye daha fazla katıldıkları söylenebilir. Bu durum, kurs almayan adayların, beden eğitimine olan özel ilgilerinden dolayı kendilerini sınavlara hazır hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

“Bu sınava sporla ilgili özel yeteneğimin ölçüleceğine inandığım için giriyorum” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=3,91$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=4,16$ olduğu görülmektedir. Kurs alan ve kurs almayan adayların bu maddeye ilişkin görüşleri arasındaki farklılık, t testi sonucunda istatistiksel açıdan anlamlı ($p<0,05$) bulunmuştur. Bu sonuca göre, kurs almayan adaylar kurs alan adaylara göre sınavın objektifliğine daha fazla güvendiklerini göstermektedir.

Kurs alıp almama durumuna göre kurs almayan ve kurs alan adayların sınava giriş nedenlerinin en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya göre sıralanmasına ilişkin bulgular incelendiğinde, sırası ile “bu bölüm sınavlarına kendi isteğim ile katılıyorum” maddesinin hem kurs alanlarda hem de kurs almayan adaylarda sınava giriş nedeni olarak ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra “ortaöğretim yıllarında beden eğitimi derslerine özel ilgim vardı” maddesinin sınava giriş nedeni olarak sıralandığı görülmektedir. Daha sonra “BESYO özel yetenek sınavlarına idealim olduğu için giriyorum”; “bu sınavlara sporla ilgili özel yeteneğimin ölçüleceğine inandığım için giriyorum”; “bu bölüm sınavlarına girmemde arkadaş çevrem etkili olmuştur”; “bu bölüm sınavlarına girmemde ailem etkili olmuştur”; “bu sınavlara başka bölümü kazanamadığım için giriyorum” şeklinde sıralanmaktadır. Bu maddelerin ortalama değerlerine ilişkin bulgulara bakıldığında hem kurs almayanlarda hem de kurs alan adaylarda sınavlara girmede “başka bölümü kazanamadığım için giriyorum” maddesinin öncelikli olmadığı görülmektedir.

Bu veriler doğrultusunda, özel yetenek sınavlarına kurs almadan katılan adayların, kurs alarak katılan adaya göre sınavlara giriş nedenlerine ilişkin görüşlerinin daha iyimser olduğu söylenebilir.

Tablo 5.12. Adayların Kurs Alıp-Almama Durumlarına Göre Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

Sınavın niteliğine ilişkin Görüşler	Kurs Alanlar n=406			Kurs Almayanlar n=118			P
	x	s.s.	sıra	sıra	x	s.s	
(13)Özel Yetenek Sınavları İçin Ön Kayıtta Sağlık Raporu İstenmesi Doğrudur	4,34	0,95	1	1	4,38	1,06	0,704
(11)Özel Yetenek Sınavlarında Üç Tercih Yapılabilmesi Bizlere Avantaj Sağlamaktadır	4,16	1,05	2	2	4,25	0,93	0,383
(28)Özel yetenek sınavında görevli öğretim elemanları sınavların sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır	3,59	1,29	6	3	4,09	1,02	0,000*
(10)Özel Yetenek Sınav Sisteminde Kuvvet Sürat Dayanıklılık Gibi Kondisyonel Yeteneklerin Ölçülmesi Uygunudur	4,06	1,15	3	4	4,03	1,23	0,822
(29)Özel yetenek sınavlarında görevli yardımcı personel görevlerini yapmaktadır	3,62	1,21	4	5	3,85	1,13	0,064
(22)Bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum	3,58	1,26	7	6	3,83	1,22	0,064
(17)Özel yetenek sınavlarında sınavların da branş puan katkısı yükseltilmelidir	3,60	1,29	5	7	3,78	1,21	0,167
(24)Takım sporları branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum	3,57	1,27	8	8	3,66	1,27	0,461
(27)Beceri koordinasyon parkuru, beceri ve koordinasyonu ölçmede yeterlidir	3,32	1,26	11	9	3,60	1,19	0,031*
(39)Sınavların uygulanma süresi artırılmalıdır	3,40	1,23	10	10	3,42	1,20	0,877
(32)Sınavlar süresince barınma, yeme, içme ile ilgili güçlüklerle karşılaşmıyorum	3,20	1,43	13	11	3,34	1,35	0,343
(18) Özel yetenek sınavlarında koordinasyon puan katkısı yükseltilmelidir	3,43	1,23	9	12	3,33	1,32	0,473
(9)Beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınması uygulamasını doğru bulmuyorum	3,20	1,39	12	13	3,20	1,33	0,992
(15)Özel yetenek sınavlarında ağırlıklı ortaöğretim başarı puan katkısı yükseltilmelidir	2,87	1,48	15	14	2,95	1,42	0,600
(16)Özel yetenek sınavlarında ÖSS puan katkısı yükseltilmelidir	2,87	1,44	16	15	2,92	1,45	0,745
(26)Spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulamasını destekliyorum	2,75	1,46	17	16	2,89	1,41	0,342
(14)Ön kayıt için belirlenen ÖSS taban puanı artırılmalıdır	2,90	1,48	14	17	2,84	1,50	0,729
(19)Beden eğitimi ve spor bölümleri için belirlenen kontenjanlar yeterlidir	2,36	1,35	18	18	2,46	1,43	0,502

Kurs alıp almama durumuna göre, özel yetenek sınavlarına giren adayların sınavların niteliğine ilişkin görüşleri incelendiğinde; “özel yetenek sınavları için ön kayıtta sağlık raporu istenmesi doğrudur” maddesinin ortalama

değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=4,34$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=4,38$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılabilmesi bizlere avantaj sağlamaktadır” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=4,16$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=4,25$ olduğu görülmektedir. Kurs alan ve almayan adayların görüşleri arasında t testi sonucunda istatistiksel anlamda ($p>0,05$) bir farklılık bulunamamıştır. Bu da kurs alan ve kurs almayan adayların bu maddelere ilişkin görüşlerinin benzer yönde olduğunu göstermektedir. “Özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanları sınavların sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=3,59$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=4,09$ olduğu görülmektedir. Kurs alan ve kurs almayan adayların bu maddeye ilişkin görüşleri, t testi sonucunda istatistiksel açıdan anlamlı ($p<0,05$) bulunmuştur. Bu sonuç kurs almayan adayların kurs alan adaylara göre sınavda görevli personele daha fazla güvendiklerini göstermektedir. “Beceri koordinasyon parkuru beceri ve koordinasyonu ölçmede yeterlidir” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=3,32$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=3,60$ olduğu görülmektedir. Kurs alan ve kurs almayan adayların bu maddeye ilişkin görüşleri t testi sonucunda istatistiksel açıdan anlamlı ($p<0,05$) bulunmuştur. Kurs almayan adayların kurs alan adaylara göre koordinasyon parkuruyla ilgili görüşlerinin daha olumlu olduğunu göstermektedir.

“Özel yetenek sınav sisteminde kuvvet, sürat, dayanıklılık gibi kondisyonel yeteneklerin ölçülmesi uygundur” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=4,06$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=4,03$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında görevli yardımcı personel görevlerini yapmaktadır” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=3,62$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=3,85$ olduğu görülmektedir. “Bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $x=3,58$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=3,83$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarında branş puan katkısı yükseltilmelidir” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $x=3,60$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=3,78$ olduğu görülmektedir. “ Takım sporları branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=3,57$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=3,66$ olduğu görülmektedir. Bu

maddelere bakıldığında kurs alan ve kurs almayan adayların görüşleri arasında t testi sonucunda istatistiksel anlamda ($p>0,05$) bir farklılık bulunamamıştır. Kurs alan ve kurs almayan adayların bu maddelere ilişkin görüşlerinin benzer yönde olduğu söylenebilir.

Sınavların uygulama süresi artırılması, sınavlar süresince barınma, yeme içme ile ilgili güçlüklerin yaşanması, özel yetenek sınavlarında koordinasyon puan katkısının yükseltilmesi, beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınması, özel yetenek sınavlarında AOÖBP katkısının yükseltilmesi, özel yetenek sınavlarında ÖSS puan katkısının yükseltilmesi, spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi, ön kayıt için belirlenen ÖSS taban puanının artırılması, beden eğitimi ve spor bölümleri için belirlenen kontenjanların artırılması hususlarında, kurs alan ve almayan adaylar ortalamaya yakın görüşler belirtmişlerdir. Bu durum, özel yetenek sınavına giren adayların bu hususlarda kararsız olduklarını göstermektedir.

Kurs alıp almama durumuna göre kurs alan ve kurs almayan adayların sınavın niteliğine ilişkin görüşleri en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya doğru sıralandığında, “özel yetenek sınavları için ön kayıta sağlık raporu istenmesi”; “özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılabilmesi bizleri avantaj sağlamaktadır” maddeleri, hem kurs alanlarda hem de kurs almayan adaylarda ilk sırada tercih edilmektedir. “Özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanları sınavların sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır” maddesi kurs almayan adaylarda, kurs alan adaylara göre daha önceliklidir. “Özel yetenek sınavlarında koordinasyon puan katkısı yükseltilmelidir” maddesinin, kurs alan adaylarda kurs almayan adaylara göre daha öncelikli olduğu görülmektedir.

Bu veriler doğrultusunda özel yetenek sınavlarına kurs alarak katılan adaylar ile kurs almadan katılan adayların sınavların niteliğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Kurs alan adaylar ile kurs almayan adayların sınavların niteliğine yönelik görüşlerinin birbirlerine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 5.13. Adayların Kurs Alıp-Almama Durumlarına Göre Sınavın Uygulama Anındaki Koşullarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşler	Kurs Alanlar n=406			Kurs Almayanlar n=118			P
	x	s.s.	sıra	sıra	x	s.s.	
(30) Sınavlar boyunca görevliler tarafından bizlerle gereken iletişim sağlanıyor	3,59	1,28	2	1	4,05	0,99	0,000*
(33) Sınavlara hazırlık kurslarının üniversitenin organizasyonunda verilmesi daha uygundur	3,45	1,32	3	2	3,82	1,23	0,008*
(38) Özel yetenek sınavların objektif ve tarafsız yapıldığını düşünüyorum	3,36	1,29	4	3	3,75	1,21	0,004*
(35) Yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi, sınavların objektifliğini daha da arttırmaktadır	3,61	1,30	1	4	3,69	1,30	0,574
(31) Özel yetenek sınavların objektif ve tarafsız yapıldığını düşünüyorum	3,23	1,41	5	5	3,38	1,46	0,331
(36) Özel yetenek sınavların objektif ve tarafsız yapıldığını düşünüyorum	2,93	1,38	6	6	3,05	1,46	0,425

Kurs alıp almama durumuna göre, sınavın uygulama koşullarına ilişkin sınava giren adayların görüşleri incelendiğinde; “sınavlar boyunca görevliler tarafından bizlerle gereken iletişim sağlanıyor” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=3,59$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=4,05$ olduğu görülmektedir. Bu bulgu, t testi sonucunda istatistiksel açıdan da anlamlı ($p<0,05$) bulunmuştur. Bu sonuca göre, kurs almayan adayların kurs alan adaylara göre sınav görevlilerine güvendiklerini göstermektedir.

“Sınavlara hazırlık kurslarının üniversitenin organizasyonunda verilmesi daha uygundur” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=3,45$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=3,82$ olduğu görülmektedir. Bu bulgu, istatistiksel açıdan da anlamlı ($p<0,05$) bulunmuştur. Buna göre, kursa katılmayan adayların da kursa ihtiyaçlarının olduğunu, bunun üniversite tarafından yapılması gerektiğini düşünmektedirler.

“Özel yetenek sınavlarının objektif ve tarafsız yapıldığını düşünüyorum” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=3,36$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=3,75$ olduğu görülmektedir. Bu bulgular, t testi sonucunda istatistiksel açıdan da anlamlı ($p<0,05$) bulunmuştur. Kurs almayan adaylar kurs alan adaylara göre sınavların daha objektif yapıldığını savunmaktadırlar. Ancak, hem kurs alan hem

de kurs almayan adayların ortalama puanlarının düşük olması, özel yetenek sınavlarına adayların kuşkuyla baktıklarını göstermektedir.

“Yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi sınavların objektifliğini daha da artırmaktadır” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=3,61$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=3,69$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarının son aşamasında fiziki uygunluk (mülakat) sınavı yapılmalıdır” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=3,23$, kurs almayanlarda ise $x=3,38$ olduğu görülmektedir. “Özel yetenek sınavlarının veliler tarafından izlenmesi bizleri strese sokmaktadır” maddesinin ortalama değerinin kurs alanlarda $\bar{X}=2,93$, kurs almayanlarda ise $\bar{X}=3,05$ olduğu görülmektedir. Maddelere ilişkin olarak kurs alan ve kurs almayan adayların görüşleri arasında t testi sonucunda farklılık ($p>0,05$) bulunamamıştır. Kurs alan ve kurs almayan adayların görüşlerinin benzer yönde olduğu söylenebilir.

Kurs alıp almama durumlarına göre, kurs alan ve kurs almayan adayların sınavın uygulama koşullarına ilişkin en yüksek ortalamadan en düşük ortalamaya doğru sıralandığında, “sınavlar boyunca görevliler tarafından bizlerle gereken iletişim sağlanıyor” maddesi kurs almayan adaylarda ilk sırada yer alırken, kurs alan adaylarda, “yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi sınavın objektifliğini daha da artırmaktadır” maddesinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Bu veriler doğrultusunda özel yetenek sınavlarına kurs alarak katılan adaylar ile kurs almadan katılan adayların sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin olarak verdikleri cevaplar arasında kurs almayanlar lehinde anlamlı sonuç elde edilmiştir. Bu durum, kurs almayan adayların bekledikleri sınav koşullarından daha olumlu bir ortamla karşılaşmaları olarak yorumlanabilir.

Tablo 5.14. Adayların Kurs Alıp-Almama Durumlarına Göre Özel Yetenek Sınavına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farka Ait t Testi Sonuçları

	n	x	s.s.	t	p
Evet	406	139,32	17,86	-2,87	0,004*
Hayır	118	144,68	17,80		

* $P<0,05$ anlamlı

Tablo'ya bakıldığında, kurs alıp almama durumlarına göre Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü için yapılan özel yetenek sınavına ilişkin genel görüşler arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız t testi ($t = -2,87$, $p < 0,05$ Anlamlı) ile istatistiksel yönden kurs almayanların ($x = 144,68$) lehine anlamlı bir sonuç elde edilmiştir. Bu sonuç, kurs almayan öğrencilerin görüşlerinin kurs alan öğrencilere göre daha olumlu olduğunu, yani kurs almayan adayların sınav hakkında daha olumlu görüş belirttiklerini göstermektedir.

Bu veriler, sınava giren adayların kurs alıp-almama durumuna göre, özel yetenek sınavlarına ilişkin görüşleri arasında kurs almayan öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Bu durumun, kurs almayan adayların sınavlar hakkında detaylı bilgiye sahip olmadıklarından kaynaklandığı düşünülebilir.

5.3.4. Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Sınava Giriş Nedenleri Sınavın Niteliği ve Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Özel yetenek sınavına giren adayların lise türüne göre, sınava giriş nedenleri, sınavın niteliği, uygulama koşullarına ve özel yetenek sınavlarına ilişkin genel görüşlerine, tablolar halinde yer verilerek bu tablolardaki bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 5.15. Adayların Lise Türüne Göre Sınava Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşler Arasındaki Farka Ait Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	n	x	s.s.
Normal Lise	393	24,75	3,88
Meslek Lisesi	63	25,17	4,55
Anadolu Lisesi	32	24,03	4,72
Süper Lise	17	24,41	6,05
Diğer	19	24,94	3,77
Toplam	524	24,75	4,09

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F değeri	p
Gruplar arası	30,55	4	7,63	0,45	0,77
Gruplar içi	8741,14	519	16,84		
Toplam kareler	8771,70	523			

P>0,05 Anlamsız

Tablo 5.15'e bakıldığında, lise türlerine göre Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü için yapılan özel yetenek sınavına giren adayların sınava giriş nedenlerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığına yönelik yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda (F=0,45, P>0,05 Anlamsız) istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç, lise türleri farklı olan öğrencilerin, sınava giriş nedenlerine yönelik maddelere benzer yönde cevaplar verdiklerini göstermektedir.

Bu veriler doğrultusunda, mezun oldukları lise türlerine göre adayların sınavın giriş nedenlerine yönelik olarak birbirlerinden farklılık gösteren cevaplar vermedikleri söylenebilir. Bu durum, adayların sınava giriş nedenlerinin benzer yönde olduğunu göstermektedir.

Tablo 5.16. Adayların Lise Türüne Göre Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşler Arasındaki Farka Ait Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	n	x	s.s.
Normal Lise	393	56,16	6,52
Meslek Lisesi	63	57,47	6,79
Anadolu Lisesi	32	55,09	8,95
Süper Lise	17	54,29	7,28
Diğer	19	54,84	6,75
Toplam	524	56,14	6,76

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F değeri	p
Gruplar arası	237,58	4	59,39	1,301	0,26
Gruplar içi	23691,39	519	45,64		
Toplam kareler	23928,97	523			

P>0,05 Anlamsız

Tablo 5.16'ya bakıldığında, lise türlerine göre Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü özel yetenek sınavına giren adayların

sınavın niteliğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığına yönelik yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda ($F=1,301$, $P>0,05$ Anlamsız) istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç, lise türleri farklı olan öğrencilerin sınavın niteliğine yönelik maddelere benzer yönde cevaplar verdiklerini göstermektedir.

Bu veriler doğrultusunda, mezun oldukları lise türlerine göre adayların sınavın niteliğine ilişkin olarak birbirinden farklılık göstermeyen cevaplar verdiği söylenebilir. Bu durum, sınavın niteliğine yönelik olarak verilen cevapların benzer yönde olduğunu göstermektedir.

Tablo 5.17. Adayların Lise Türüne Göre Sınavın Uygulama Anındaki Koşullarına İlişkin Görüşler Arasındaki Farka Ait Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	n	x	s.s.
Normal Lise	393	20,73	3,75
Meslek Lisesi	63	19,63	4,31
Anadolu Lisesi	32	20,09	4,19
Süper Lise	17	20,70	4,75
Diğer	19	20,47	2,48
Toplam	524	20,55	3,85

	Kareler toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F değeri	p
Gruplar arası	73,80	4	18,45	1,24	0,29
Gruplar içi	7699,59	519	14,83		
Toplam kareler	7773,39	523			

$P>0,05$ Anlamsız

Tablo 5.17'ye bakıldığında, lise türlerine göre Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü özel yetenek sınavına giren adayların sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına yönelik yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda ($F=1,24$, $P>0,05$ Anlamsız) istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç, lise türleri farklı olan öğrencilerin sınavın uygulama anındaki koşullarına yönelik maddelere benzer yönde cevaplar verdiklerini göstermektedir.

Bu veriler doğrultusunda, mezun oldukları lise türlerine göre adayların sınavın uygulama anındaki koşullarına yönelik olarak birbirlerine yakın cevaplar

verdiğini göstermektedir. Adayların sınavın uygulama anına yönelik olarak verdikleri cevapların benzer yönde olduğu söylenebilir.

Tablo 5.18. Adayların Lise Türüne Göre Özel Yetenek Sınavına İlişkin Görüşler Arasındaki Farka Ait Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	n	x	s.s.
Normal Lise	393	141,04	17,55
Meslek Lisesi	63	136,50	19,00
Anadolu Lisesi	32	138,06	18,88
Süper Lise	17	143,29	25,71
Diğer	19	144,84	11,31
Toplam	524	140,52	17,97

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F değeri	p
Gruplar arası	1801,71	4	450,43	1,39	0,23
Gruplar içi	167186,85	519	322,13		
Toplam kareler	168988,56	523			

P<0,05 anlamsız

Tablo'ya bakıldığında, lise türlerine göre öğrencilerin sınav hakkındaki genel görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına ilişkin yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda (F=1,39, P>0,05 Anlamsız) istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunamamıştır. Lise türleri farklı olan öğrencilerin sınava ilişkin genel görüşlerinin benzer yönde olduğunu göstermektedir.

Bu veriler doğrultusunda, sınava giren adayların lise türlerine göre özel yetenek sınavlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir. Sınava giren adayların lise türlerinin sınava ilişkin görüşlere etkisinin olmadığı düşünülmektedir.

5.3.5. Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Sınava Giriş Sayısına Göre Sınava Giriş Nedenleri Sınavın Niteliği ve Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Özel yetenek sınavına giren adayların sınava giriş sayısına göre, sınava giriş nedenleri, sınavın niteliği, uygulama koşullarına ve özel yetenek sınavlarına ilişkin genel görüşlerine, tablolar halinde yer verilerek bu tablolardaki bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 5.19. Adayların Sınava Giriş Sayısına Göre Sınava Giriş Nedenleri Arasında Bir Fark Olup Olmadığına Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	n	x	s.s.
1 Kez	258	24,68	3,56
2 Kez	172	24,75	4,76
3 Kez	61	25,19	3,62
4 Kez ve Üzeri	33	24,57	5,06
Toplam	524	24,75	4,09

	Kareler toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F değeri	p
Gruplar arası	14,32	3	4,77	0,28	0,83
Gruplar içi	8757,38	520	16,84		
Toplam kareler	8771,70	523			

P>0,05 anlamsız

Tablo 5.19'a bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü özel yetenek sınavına giren adayların sınava giriş sayısına göre sınava giriş nedenlerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına yönelik yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda (F=0,28 P>0,05 Anlamsız) istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç, sınava giriş sayısı farklı olan öğrencilerin sınava giriş nedenlerine yönelik maddelere benzer yönde cevaplar verdiklerini göstermektedir.

Bu veriler doğrultusunda, sınava giren adayların sınava giriş sayısının adayların giriş nedenlerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir. Sınava giriş sayısının giriş nedenleri üzerinde etkisinin olmadığı düşünülmektedir.

Tablo 5.20. Adayların Sınava Giriş Sayısına Göre Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşler Arasında Bir Fark Olup Olmadığına Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	n	x	s.s.
1 Kez	258	56,38	6,38
2 Kez	172	55,98	6,99
3 Kez	61	55,72	7,26
4 Kez ve Üzeri	33	55,87	7,70
Toplam	524	56,14	6,76

	Kareler toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F değeri	p
Gruplar arası	33,01	3	11,00	0,23	0,86
Gruplar içi	23895,96	520	45,95		
Toplam kareler	23928,97	523			

P>0,05 Anlamsız

Tablo 5.20'ye bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü özel yetenek sınavına giren adayların sınava giriş sayısına göre sınavın niteliğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına yönelik yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda (F=0,23, P>0,05 Anlamsız) istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç, sınava giriş sayısı farklı olan öğrencilerin sınavın niteliğine yönelik maddelere benzer yönde cevaplar verdiklerini göstermektedir.

Bu veriler doğrultusunda, sınava giren adayların sınava giriş sayısının adayların sınavın niteliğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir. Sınava giriş sayısının sınavın niteliğine ilişkin görüşlere etkisinin olmadığını göstermektedir.

Tablo 5.21. Adayların Sınava Giriş Sayısına Göre Sınavın Uygulama Anındaki Koşullarına İlişkin Görüşleri Arasında Bir Fark Olup Olmadığına Yönelik Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	n	x	s.s.
1 Kez	258	20,86	3,46
2 Kez	172	20,27	4,12
3 Kez	61	20,21	4,00
4 Kez ve Üzeri	33	20,24	4,88
Toplam	524	20,55	3,85

	Kareler toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F değeri	p
Gruplar arası	47,52	3	15,84	1,06	0,36
Gruplar içi	7725,87	520	14,85		
Toplam kareler	7773,39	523			

P>0,05 Anlamsız

Tablo 5.21'e bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü özel yetenek sınavına giren adayların sınava giriş

sayısına göre sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına yönelik yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda ($F=1,06$, $P>0,05$ Anlamsız) istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç, sınava giriş sayısı farklı olan öğrencilerin sınavın uygulama anındaki koşullara yönelik maddelere benzer yönde cevaplar verdiklerini göstermektedir.

Bu veriler doğrultusunda, sınava giren adayların sınava giriş sayısının adayların sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir. Sınava giriş sayısının sınavın uygulama anındaki koşullara ilişkin görüşlere etkisinin olmadığını göstermektedir.

Tablo 5.22. Adayların Sınava Giriş Sayısına Göre Özel Yetenek Sınavına İlişkin Görüşler Arasındaki Farka Ait Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

	n	x	s.s.
1 Kez	258	140,86	15,81
2 Kez	172	140,15	21,03
3 Kez	61	140,03	15,57
4 Kez ve Üzeri	33	140,81	21,19
Toplam	524	140,52	17,97

	Kareler toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F değeri	p
Gruplar arası	70,68	3	23,56	0,07	0,97
Gruplar içi	168917,89	520	324,84		
Toplam kareler	168988,57	523			

$P<0,05$ anlamsız

Tablo'ya bakıldığında, öğrencilerin sınava giriş sayısına göre sınav hakkındaki genel görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına yönelik yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda ($F=0,07$, $P>0,05$ Anlamsız) istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç, sınava giriş sayısı farklı olan öğrencilerin, özel yetenek sınavı hakkındaki görüşlerinin benzer yönde olduğunu göstermektedir.

Bu veriler doğrultusunda, sınava giren adayların sınava giriş sayısının özel yetenek sınavlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı söylenebilir. Sınava giren adayların sınava giriş sayısının sınava ilişkin görüşlere önemli bir etkisinin olmadığını düşünülmektedir.

5.4. İkinci Alt Problemlle İlgili Bulgular ve Yorum

İkinci alt problemde, özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının görüşleri ele alınmış, bu görüşler frekans ve yüzde değerleri ile tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

5.4.1. Özel Yetenek Sınavında Görevli Öğretim Elemanlarının Görüşlerinin İncelenmesi

Araştırmanın ikinci alt problemine cevaplar bulmak amacıyla, sınavda görevli öğretim elemanlarına açık uçlu sorularla görüşme formu hazırlanmıştır. Sınavda görevli öğretim elemanlarından açık uçlu sorularla görüşler alındığından, farklı ve benzer görüşler veya birbirine yakın görüşler gruplandırılarak frekans ve yüzde değerleri ile her bir madde ayrı ayrı tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 5.23. Sınav Komisyonunun Sınavların İstenilen Düzeyde Öğrenci Alınmasında Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Görüşleri

Görüşler	f	%
Bir ölçüt ama yeterli görmüyorum (Kısmen Yeterli)	8	28,57
Kısa zaman dilimi içinde yetenekleri ölçmenin zor olduğu kanaatindeyim.	2	7,15
Her sınav döneminden sonra bir sonraki sınav için dönüt sağlanırsa mükemmellik sağlanır.	1	3,57
Daha çok öğrenci müracaatı ile yeterlilik artacaktır.	1	3,57
Sınava başvuran öğrenci kalitesine göre yeterli görüyorum.	1	3,57
Kesinlikle yeterli görmüyorum. Jüri değerlendirmesinin kaldırılması, sınavın zaman merkezli yapılması objektifliğin yanı sıra kaliteyi de düşürmektedir.	4	14,29
Yeterli olduğunu düşünmüyorum. Sınav sistemi daha da geliştirilebilir	7	25,00
Yeterli olduğunu düşünmüyorum. Spor kültürü ve mülakat sınavı yapılmalı	3	10,71
Evet Yeterli görüyorum.	1	3,57

Tablo 5.23'e bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü için yapılan özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının sınavın istenilen düzeyde öğrenci alınmasında yeterli olup olmadığına ilişkin görüşlerin frekans ve yüzde değerleri görülmektedir.

Belirtilen görüşler incelendiğinde, öğretim elemanlarının % 28.57'si sınavların istenilen düzeyde öğrenci alınmasında kısmen de olsa yeterli olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Bu da yeterli görülmesine rağmen geliştirilebileceği düşüncesini ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca öğretim elemanlarının % 14.29'u özel yetenek sınavlarının kesinlikle yeterli olmadığı, jüri değerlendirilmesinin kaldırılması ve sınavların zaman merkezli olarak yapılmasının, objektifliğin yanı sıra kaliteyi de düşürdüğü görüşünü savunmaktadırlar. Özel yetenek sınavlarında, özel yeteneğin değerlendirilmesinin zaman merkezli sınavlarla değil, uzman jüri değerlendirilmesi ile yapılmasının özel yetenekli öğrencileri almada daha uygun olacağı sonucu çıkarılabilir. Azımsanamayacak oranda (% 10.71) öğretim elemanları yapılan bu sınavları istenilen düzeyde öğrenci almada yeterli görmemektedir. Sınav komisyonunda görevli öğretim elemanlarının yarısı (% 50), özel yetenek sınavının kaliteli öğrenci seçmede yeterli olmadığını düşünmektedir.

Bu görüşler doğrultusunda, sınavların bu şekilde daha da geliştirilerek yapılabileceği görüşü ağır basmaktadır. Bu durum, uygulanan özel yetenek sınavlarının eksiklerinin olduğunu, eksikliklerinin giderilerek istenilen düzeyde öğrenci alınmasına hizmet edebileceğini göstermektedir.

Tablo 5.24. Sınav Komisyonunun Sınavların Uygulama Yönergesi Hakkında Görüşleri

Görüşler	f	%
Sınav yönergesi iyi hazırlanmıştır.	17	73,91
Sınav yönergesinin parayla satılmasını yanlış buluyorum.	2	8,70
Uygulama yönergesi biraz daha detaylı hazırlanabilir. (Sınav yeri, saati, süresi, ihlal, hata vb.)	4	17,39

Tablo 5.24'e bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri için yapılan özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının sınavların uygulama yönergesi hakkındaki görüşlerinin frekans ve yüzde değerleri görülmektedir.

Bu görüşler incelendiğinde, öğretim elemanlarının % 73.91'i sınavların uygulama yönergesinin iyi hazırlandığı yönünde görüş belirtmişlerdir. %17.39'u uygulama yönergesinin biraz daha detaylı hazırlanabileceği görüşünü belirtmişlerdir. Bu detayları sınav yeri, saati, süresi, ihlal, hata ve benzeri olarak belirlemişlerdir. % 8.70'i sınav yönergelerinin parayla satılmasının yanlış olduğu

görüşündedir. Bu görüşler doğrultusunda sınav yönergesinin iyi hazırlandığı, biraz daha detaylandırılması gerektiği görüşü ortaya çıkmıştır.

Tablo 5.25. Sınav Komisyonunun Sınavların Uygulanması Esnasındaki Güçlükler Hakkında Görüşleri

Görüşler	f	%
Açık alanda yapılan sınavlar hava koşullarından etkilenmektedir.	2	10
Bazı branş sınavlarına müracaatın fazla olmasından sınavlar belirlenen sürelerde tamamlanamamaktadır. Bir sonraki güne sarkmaktadır.	3	15
Adayların sınava alınışları daha iyi organize edilmelidir.	1	5
Sınavın uygulama alanlarının önceden düzenlenmemiş olması zaman açısından sıkıntı yaratmaktadır.	1	5
Görev dağılımının iyi organize edilmediği kanaatindeyim.	5	25
Zaman merkezli sınav yapılmasına rağmen bazı istasyonlara puanlama konulması sınav sistematüğini bozmuştur.	1	5
İstasyonlarda görevli komisyon üyeleri yeterince takdir edilmiyor. Hatta acımasızca eleştiriliyor.	3	15
Teknik donanım eksikliği sınavın akışını bozuyor. (Jeneratör olmaması)	2	10
İl dışından gelen öğretim elemanlarının iyi ağırlanamaması.	1	5
Sınava öğrenci alımı elektronik tabela sistemi ile olmaması karışıklara neden olmaktadır.	1	5

Tablo 5.25'e bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri için yapılan özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının sınavların uygulanması esnasındaki güçlükler hakkındaki görüşlerinin frekans ve yüzde değerleri görülmektedir.

Bu görüşler incelendiğinde, öğretim elemanlarının % 25'i öğretim elemanlarının görev dağılımının iyi organize edilmediğini belirtmişlerdir. %15'i istasyonda görevli öğretim elemanlarının yeterince takdir edilmediği görüşü benimsenmiştir. % 10'u sınavların açık alanda yapılmasının zaman zaman hava koşullarından etkilendiği, bazen de teknik donanım eksikliğinden kaynaklanan güçlüklerle karşılaştığı (jeneratör) görüşü belirtilmiştir.

Bu görüşler doğrultusunda, sınavlarda görevli öğretim elemanlarının görev dağılımının sınav komisyonu başkanlığı tarafından iyi organize edilmediği, bu konuda daha hassas davranılması görüşü ile sınavların hava koşullarından etkilendiği, teknik donanım eksikliğinin (jeneratör) olmasının sınavların akışını bozduğu görüşü ortaya çıkmaktadır.

Tablo 5.26. Sınav Komisyonunun Sınavların Objektifliği Hakkındaki Görüşler

Görüşler	f	%
Bazı branş sınavlarında zaman merkezli olan sınav sisteminde puanlama yoluna gidilmesi eleştiri konusu olmuştur. Genelde objektiftir.	12	46,15
Objektiftir.	13	50
Görevli öğretim elemanlarının yaptığı hatalar adayı olumsuz etkilemektedir.	1	3,85

Tablo 5.26'ya bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri için yapılan özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının sınavların objektifliği ile ilgili görüşlerinin frekans ve yüzde değerleri görülmektedir.

Tablo incelendiğinde öğretim elemanlarının % 50'si sınavların objektif yapıldığı, % 46.15'i bazı branş sınavlarında zaman merkezli olan sınav sisteminde puanlama yoluna gidilmesi dışında sınavların objektif olduğunu belirtmişlerdir. % 3.85'i istasyonlarda görevli öğretim elemanlarının yaptığı dikkat dağınıklığının adayları olumsuz etkilediği yönünde görüş belirtmiştir.

Bu görüşler doğrultusunda, özel yetenek sınavlarının genelde objektif yapıldığı, sadece sınavlarda görevli öğretim elemanlarının dikkat eksikliğinden veya uzun süreli görev yapmanın etkisiyle dikkat dağınıklığından bazı adayların az da olsa etkilendiği düşüncesi ortaya çıkmaktadır. Tekin ve Sanioğlu (2004) ve Pepe ve Arkadaşları (2002)'nin yaptıkları çalışmalarda da sınavların objektif olarak yapıldığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 5.27. Sınav Komisyonunun Sınavların Sadece Zaman Merkezli Yapılması Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Sınavların objektifliğini artırması açısından olumlu, kaliteli öğrenci alımı açısından bazı olumsuzlukları beraberinde getirmektedir.	20	83,34
Kesinlikle yanlıştır.	2	8,33
Yetersiz, mülakat yapılmalıdır.	2	8,33

Tablo 5.27'ye bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri için yapılan özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının sınavların sadece zaman merkezli yapılması hakkındaki görüşlerinin frekans ve yüzde değerleri görülmektedir.

Bu görüşler incelendiğinde, öğretim elemanlarının % 83.34'ü sınavların zaman merkezli yapılmasının sınavların objektifliğini artırması açısından olumlu ancak kaliteli öğrenci alımı açısından bazı olumsuzlukları beraberinde getirdiği görüşünü belirtmişlerdir. Düşük oranda da olsa % 8.33'ü sınavın zaman merkezli yapılmasının yanlış, yetersiz olduğu görüşünü belirtmişlerdir.

Bu görüşler doğrultusunda, sınavların objektifliğinin arttığı fakat kaliteli öğrencilerin alınmasında bazı olumsuzlukların yaşandığı görüşü ortaya çıkmıştır. Bu görüşün ortaya çıkması ise, sınavlarda görevli öğretim elemanlarının yetenekli öğrenciyi tespit etmede katkısının olmaması, sadece istasyonların sağlıklı yapılabilmesi için görevli olmasının etkili olabileceğidir. Zaman merkezli sınavlarda çok yetenekli öğrencinin, sınav anında yapacağı en ufak hata kendisine zaman kaybettireceğinden, bazen yetenekli olmasına rağmen bu hata onun sınavda başarısız olmasına neden olmaktadır. Araştırmacının gözlemlerine göre, sınavların zaman merkezli yapılmasındaki asıl amaç, öğretim elemanlarının objektif davranması gereken yerde duyguları ile hareket edebileceğidir.

Tablo 5.28. Sınav Komisyonunun Sınavlara Katılan Adaylar Hakkındaki Düşünceleri

Görüşler	f	%
Sınava giren adayların çoğunluğunu üniversiteye yerleşemeyen öğrenciler oluşturmaktadır.	19	76
Türkiye genelinden öğrenci gelmiyor, bir bölgeyi temsil eden öğrenciler katılıyor.	4	16
Sınav sistemimiz zamana karşı olduğundan kuvvet sürat ve devamlılığı olan kısa boylu öğrencilere avantaj sağlamaktadır. Bazı branşlardaki öğrenciler sıkıntı çekmektedir. (Basketbol, Voleybol vb.)	2	8

Tablo 5.28'e bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve beden eğitimi ve spor bölümleri için yapılan özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının sınavlara katılan adaylar hakkındaki düşüncelerinin frekans ve yüzde değerleri görülmektedir.

Belirtilen görüşler incelendiğinde, öğretim elemanlarının % 76'sı sınava katılan adayların çoğunluğunun ÖSS puanıyla yükseköğretim kurumuna yerleşemeyen öğrencilerden oluşturduğunu savunmaktadır. % 16'sı sınava katılan adayların Türkiye genelinden gelen öğrenciler olmadığını, bir bölgeyi temsil eden öğrencilerin ağılıkta olduğunu belirtmişlerdir. % 8'i sınava katılan adayların sınav

sisteminin zamana karşı olmasından (kuvvet sürat ve dayanıklılık) dolayı, kısa boylu öğrencilere avantaj sağladığı, bazı branşlardaki adayların, bu sınav sisteminden olumsuz etkilendiği görüşünü (basketbol, voleybol vb.) belirtmiştir.

Bu görüşler doğrultusunda, eğitim sistemimizden de kaynaklanan yönlendirmenin ortaöğretim kurumlarından yapılmaması sonucu, bir yükseköğretim kurumuna yerleşemeyen öğrenciler özel yetenek sınavını da deneme düşüncesiyle sınava girmektedirler. Her bölgede bu bölümlerin olması, sınavların değerlendirme süresinin uzun olması, adayların kendilerine en yakın olan yerlerde sınava girmesi gibi nedenler, adayların daha çok Doğu Anadolu Bölgesinden olmasına zemin hazırlamaktadır. Sınavların zaman merkezli olması, zamana karşı yarışma, uzun boylu öğrenciler çabukluk yönünden dezavantajlı olduğundan, kısa boylu adaya avantaj sağlamaktadır.

Tablo 5.29. Sınav Komisyonunun Üniversitemiz Bünyesindeki Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinin Sınavlarını Bağımsız (Kendilerinin) Yapmaları Konusundaki Görüşleri.

Görüşler	f	%
Tercihli sınavda öğrenci müracaat sayısı artacağından birlikte yapılması kaliteyi yükseltmektedir.	4	17,39
Eğitim fakültelerinin ayrı BESYO'nun ayrı yapması daha uygundur.	1	4,35
Her bölüm kendi sınavını kendi yapmalıdır.	18	78,26

Tablo 5.29'a bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri için yapılan özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının üniversitemiz bünyesindeki Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinin sınavlarını bağımsız (kendilerinin) yapmaları konusundaki görüşlerin frekans ve yüzde değerleri görülmektedir.

Bu görüşler incelendiğinde, öğretim elemanlarının % 78.26'sı her bölümün kendi sınavlarını, kendilerinin yapmaları görüşünü belirtmişlerdir. % 17.39'u ise tercihli sınav sisteminde öğrenci müracaat sayısının artacağından birlikte yapılmasının müracaat sayısı ve öğrenci kalitesini yükselteceği görüşünü belirtmişlerdir. % 4.35'i eğitim fakültelerine bağlı beden eğitimi ve spor bölümleri sınavlarının birlikte yapılması, BESYO'nun ayrı yapması gerektiği görüşünü belirtmişlerdir.

Bu görüşler doğrultusunda, sınavları her bölümün kendisinin yapmasının alınacak adaylarda kendi kriterlerini kendilerinin belirlemesi düşüncesi ortaya çıkmaktadır. Bir diğer görüşe göre de, statüsü farklı olan BESYO'nun sınavları ayrı, aynı statüdeki eğitim fakültelerine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinin ayrı yapmalarının doğru olacağıdır. Bunun yanında birlikte tercihli sınav yapılmasının da aday müracaat sayısını artıracacağı görüşü de savunulmaktadır. Bu da müracaat edecek adaylardan seçilecek öğrenci kalitesini artıracacağı düşüncesini ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 5.30. Sınav Komisyonunun Sınavların Objektifliğini Artıracak Başka Uygulamalara İlişkin Görüşleri

Görüşler	f	%
Branş sınavları fazlaştırılabilir. Birkaç branştan sınava tabi tutulabilir.	1	4,16
Branş parkurları daha da geliştirilebilir.	18	75
Sadece zamana karşı branş sınavları yapılmalıdır.	3	12,50
Sınavda jüri hatalarını en aza indirecek düzenlemeler yapılmalıdır.	1	4,17
Branş sınavları uzmanlarca puanlamalı yapılmalıdır.	1	4,17

Tablo 5.30'a bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri için yapılan özel yetenek sınavlarında görece öğretim elemanlarının sınavların objektifliğini artıracak başka uygulamalara ilişkin görüşlerin frekans ve yüzde değerleri görülmektedir.

Bu görüşler incelendiğinde, öğretim elemanlarının % 75'i branş parkurlarının daha da geliştirilebileceği, % 12.50'si branş sınavlarının sadece zaman merkezli yapılması gerektiği, puanlama yapılmaması gerektiği görüşünü belirtmişlerdir.

Bu görüşler değerlendirildiğinde, öğretim elemanları, branş parkurlarında bazı yetersizliklerin olduğunu, bu parkurların daha da geliştirilebileceğini belirtmişlerdir. Sınavların zaman merkezli olmasından dolayı branş sınavlarında puanlama yapılmaması gerektiğini vurgulamışlardır. Çok az oranda da olsa öğretim elemanları, sınavlara giren adayların birkaç branştan sınava alınmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Branş sınavlarında puanlama yapılacaksa, uzman öğretim elemanları tarafından yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Branş sınavlarının puanlama yapılmadan sadece zaman merkezli yapılması gerekliliğini ortaya koymuşlardır.

Tablo 5.31. Sınav Komisyonunun Sınavların Her Üniversitede Farklı Biçimde Uygulanması İle İlgili Görüşleri

Görüşler	f	%
Olumlu buluyorum. Fakat öğrenci standardı açısından bazı sıkıntılar ortaya çıkabilir.	20	74,07
Sınava giren adaylar açısından hem ekonomik, hem de çevresindeki bir sınava girme şansı olacaktır.	2	7,41
Adaylar sınav tarihlerine göre birden fazla sınava girebileceklerdir.	2	7,41
YÖK tarafından tek merkezde yapılmalıdır.	3	11,11

Tablo 5.31'e bakıldığında, Atatürk Üniversitesi BESYO ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri için yapılan özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının sınavların her üniversitede farklı birlikte uygulanması ile ilgili görüşlerin, frekans ve yüzde değerleri görülmektedir.

Bu görüşler incelendiğinde, öğretim elemanlarının % 70.07'si üniversitelerin kendi sınavlarını kendilerinin yapmasının olumlu olduğunu, fakat öğrenci standardı açısından bazı sıkıntıların olabileceği görüşünü belirtmişlerdir. % 11.11'in sınavların YÖK tarafından yapılması görüşünü, % 7.41'i sınava giren adaylara ekonomik olması ve ailesine yakın yerde olması gibi nedenlerle, adayların birden fazla sınava girerek yükseköğretime geçiş şansını artırabileceği görüşünü belirtmişlerdir.

Bu görüşler doğrultusunda, özel yetenek sınavlarının her üniversitede farklı yapılmasının, her bölümün kendi kriterlerine göre öğrenci almasının, bölüme girecek öğrenci kalitesini kendilerinin belirlemesinin faydalı olacağı düşüncesi ortaya çıkmaktadır. Fakat diğer üniversitelerdeki bölümlerin farklı kriterlerle öğrenci alınmasının öğrenci kalitesinde farklılıklar oluşturacağı düşüncesi de ortaya çıkmaktadır.

Öğretim elemanlarının genel olarak görüşleri incelendiğinde, sınavda görevli öğretim elemanlarının, yapılan özel yetenek sınavlarının kısmen istenilen düzeyde ve yeterlilikte olduğu, ama daha da geliştirilebileceği düşüncesinde oldukları görülmektedir. Öğretim elemanları sınavlar için hazırlanan yönergenin iyi hazırlandığı, detaylandırılabilmesi ama parayla satılmasının yanlış olduğu görüşünü belirtmişlerdir.

Sınavların uygulama anında karşılaşılan güçlüklerle ilgili olarak öğretim elemanları ve araştırmacının aynı düşünceleri paylaştıkları söylenebilir. Bu düşünceler, açık alanda yapılan sınavların zaman zaman hava koşullarından etkilendiği, bazı branş sınavlarının belirlenen sınav takvimi içerisinde tamamlanamamasının adayların performansını ve motivasyonunu etkilediği, kapalı alanlarda yapılan sınavlarda teknik donanım eksikliklerinin (jeneratör) sınavın akışını olumsuz etkilediğidir. Branş sınavlarının sadece zaman merkezli yapılması, adayların yeteneklerini değerlendirmede kısmen yeterli olduğu, buna ilaveten jüri değerlendirmesinin de yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Sınavların zaman merkezli yapılmasının sınavın objektifliğini artırdığı, fakat kaliteli öğrenci alımında bazı güçlükleri beraberinde getirdiği düşünülebilir. Öğretim elemanları, her bölümün sınavlarının kendileri tarafından yapılması yönünde bir görüşe sahiptirler. Sınavların birlikte tercih sistemiyle yapılmasının, adaylar açısından olumlu olduğunu düşünmektedirler.

Adaylar ile öğretim elemanları arasındaki en çarpıcı görüş farklılığı; adayların idealleri olduğu için bu sınava girdiklerini belirtmelerine karşın, öğretim elemanlarının ÖSS puanıyla herhangi bir yükseköğretim kurumuna yerleştirilmeyen öğrencilerin özel yetenek sınavını tercih ettiklerini savunmalarıdır. Araştırmacının gözlemlerine göre, adaylar arasında hem idealleri için hem de ÖSS puanıyla yerleştirilemeyen ve özel yetenek sınavlarında kendini denemek isteyen adaylar bu sınavlara katılmaktadırlar.

ALTINCI BÖLÜM

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, elde edilen bulgular doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar verilmiş, sonuçlara bağlı olarak bu alanda araştırma yapacaklara yol gösterici öneriler sunulmuştur.

6.1.Sonuç

Araştırmanın değişkenlerle ilgili olarak elde edilen bulgulara yönelik sonuçları öncelikle verilmiştir. Örneklem katılan adayların yaklaşık dörtte üçü erkek adaylardan, dörtte biri ise kız adaylardan oluşmaktadır. Adayların yaşlara göre dağılımına bakıldığında, yaklaşık üçte ikisi 16-20 yaş arası adaylardan oluşmaktadır. Bu da adayların daha çok liseyi yeni bitirmiş olanlardan oluştuğunu göstermektedir. Adayların mezun oldukları lise türlerine göre dağılımına bakıldığında adayların yaklaşık dörtte üçünün normal lise mezunu oldukları görülmektedir. Adayların büyük bir çoğunluğu takım sporları branşından sınava girmişlerdir. Adayların özel yetenek sınavlarına katılmadan önce yaklaşık dörtte üçünün kurs aldığı belirlenmiştir. Adayların özel yetenek sınavlarına giriş sayılarına göre dağılımları, yaklaşık yarısının sınavlara ilk kez girdiği, diğer yarısının ise iki ve daha fazla sınava girdiği tespit edilmiştir.

Özel yetenek sınavı ile ilgili öğrenci görüşleri üç bölümde incelenmiştir. Bu bölümler adayların sınava giriş nedenlerini belirten görüşler, sınavın niteliğine ilişkin görüşler ve sınavın uygulama koşullarına ilişkin görüşlerin yer aldığı bölümlerdir.

Sınava giriş nedenlerine ilişkin olarak adaylar, özel yetenek sınavlarına kendi istekleri ile katıldıklarını, ortaöğrenimi esnasında beden eğitimi derslerine ilgi duyduklarını, beden eğitimi ve sporla ilgili branşların idealleri olduğunu, bu sınavın özel yeteneklerini ölçeceğine inandıklarını belirtmişlerdir. Adaylar, ailelerin yönlendirdiği, arkadaş çevresinin etkili olduğu, başka bölümü kazanamadıkları için sınava girdikleri konusundaki düşüncelerin, sınava giriş nedenlerinde etkili olmadığını dile getirmişlerdir. Dolayısıyla Atatürk Üniversitesi özel yetenek sınavına giren adayların kendi istekleriyle, beden eğitimi ve spora

özel ilgileri olduğundan, ideallerini gerçekleştirmek için sınava girdikleri sonucuna varılmıştır.

Sınavın niteliğine ilişkin olarak adaylar, özel yetenek sınavlarında sağlık raporu istenmesinin doğru olduğu, özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılmasının kendilerine avantaj sağladığı, özel yetenek sınavlarında kuvvet, sürat, dayanıklılık gibi kondisyonel yeteneklerin ölçülmesinin uygun olduğu, özel yetenek sınavlarında spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi, özel yetenek sınavlarının beceri-koordinasyon parkurunun beceriyi ölçmede yeterli olduğunu belirtmiş; özel yetenek sınavında branş puan katkısının yükseltilmesi, özel yetenek sınavlarında (eleme ve sıralama sınavlarında) en az iki hak verilmesi, özel yetenek sınavlarında bireysel spor branş alternatiflerinin artırılması görüşünü savunmuşlardır. Ancak adaylar, özel yetenek sınavlarında beceri-koordinasyon parkuru puan katkısının yükseltilmesi, özel yetenek sınavlarında milli olan adaylara tam puan verilmesi, özel yetenek sınavlarının uygulama süresinin artırılması, özel yetenek sınavlarında beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınması, özel yetenek sınavlarında mülakat sınavı yapılması konularında kararsız kalmışlardır. Ayrıca adaylar, özel yetenek sınavlarında ön kayıt için belirlenen ÖSS puan yükseltilmesi, özel yetenek sınavlarında ağırlıklı ortaöğretim başarı puan katkısının yükseltilmesi, özel yetenek sınavlarında ÖSS puan katkısının yükseltilmesi, özel yetenek sınavlarında takım sporları branş alternatiflerinin artırılması, özel yetenek sınavlarında belirlenen kontenjanların artırılması konularında büyük oranda olumsuz görüş belirtmişlerdir. Yani bu konularda, mevcut uygulamaların yeterli olduğu ve devam etmesi gerektiği düşüncesini benimsemişlerdir.

Sınavın uygulama koşullarına ilişkin olarak adaylar, özel yetenek sınavlarında görevli öğretim elemanlarının sınavların sağlıklı yürütülmesini sağladığını, özel yetenek sınavlarının yapıldığı fiziki ortamın yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Adaylar ayrıca, özel yetenek sınavları süresince barınma, yeme, içme ile ilgili güçlüklerle karşılaştıkları, özel yetenek sınavlarının veliler tarafından izlenmesinin adayların motivasyonlarını ve sınavın objektifliğini artırdığı, özel yetenek sınavlarında görevli yardımcı personelin görevlerini

yaptıkları, konularında kararsız kalmışlardır. Yani yaklaşık % 50 oranlarında olumlu ve olumsuz görüş bildirmişlerdir.

Adayların cinsiyetlerine göre, sınava giriş nedenlerine ilişkin görüşleri arasında erkeklerin lehine anlamlı, sınavın niteliğine ilişkin görüşler ve sınavın uygulama koşullarına ilişkin görüşler arasında anlamsız, özel yetenek sınavına ilişkin genel görüşler arasında anlamsız bir farklılaşma bulunmuştur. Yani özel yetenek sınavına giren öğrencilerin görüşleri arasında cinsiyete göre farklılaşma anlamlı bulunmamıştır.

Adayların branşa (bireysel sporlar ve takım sporları) göre; sınava giriş nedenlerine ilişkin görüşleri arasında, sınavın niteliğine ilişkin görüşleri arasında, sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. Özel yetenek sınavına ilişkin genel görüşleri arasında da anlamsız bir farklılaşma bulunmuştur.

Adayların kurs alıp-almama durumlarına göre; sınava giriş nedenlerine ilişkin görüşleri arasında, sınavın niteliğine ilişkin görüşleri arasında ve sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin görüşleri arasında kurs almayanların lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Özel yetenek sınavına ilişkin genel görüşler arasında da kurs almayanların lehine anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Bu durum, özel yetenek sınavı için kurs almayan adayların, sınava ilişkin görüşlerinin daha olumlu olduğunu ve sınavın beklentilerine uygun olduğunu göstermektedir.

Adayların mezun oldukları lise türüne göre sınava giriş nedenlerine ilişkin görüşleri arasında, sınavın niteliğine ilişkin görüşler arasında ve sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanmıştır. Özel yetenek sınavına ilişkin görüşleri arasında da anlamsız bir farklılaşma bulunmuştur. Buna göre, adayların mezun olduğu lise türü, görüşünü değiştirmemektedir.

Adayların sınava giriş sayısına göre, sınava giriş nedenlerine ilişkin görüşleri arasında, sınavın niteliğine ilişkin görüşleri arasında, sınavın uygulama anındaki koşullarına ilişkin görüşleri arasında ve özel yetenek sınavına ilişkin genel görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Bu da adayların sınava giriş sayılarının, sınavla ilgili görüşlerini değiştirmedini göstermektedir.

Araştırmanın bir diğer boyutunu oluşturan sınavda görevli öğretim elemanlarının düşünceleri ile ilgili bulgular yorumlanarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Sınav komisyonu, sınavların istenilen düzeyde öğrenci alınmasında yeterli olup olmadığına ilişkin olarak, genelde yeterli olduğu, ancak bazı düzeltilmesi gereken durumların olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarının çok az bir kısmı, istenilen nitelikte öğrenci alınmasında sınavın yetersiz olduğu görüşünü savunmuşlardır. Sınav komisyonu, genel olarak sınav yönergesinin iyi hazırlandığını belirtmişlerdir.

Sınavlarda görevli öğretim elemanları, sınavların uygulanması esnasındaki güçlükler hakkında, sınavlarda görev dağılımının iyi organize edilmediği, branş sınav sürelerinin müracaat sayısı dikkate alınarak iyi düzenlenmediği, zaman açısından sıkıntı çekildiği, teknik donanım eksikliğinden sınavın akışında aksamalar olduğu, açık alanda yapılan sınavların hava koşullarından etkilendiği görüşlerini belirtmişlerdir. Sınav komisyonunun büyük bir çoğunluğu, sınavların objektif olduğunu, kişilerden kaynaklanan küçük çaplı hataların gözlemlendiğini, bunun da adayları kısmen olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

Sınav komisyonu, sınavların sadece zaman merkezli olarak yapılması konusunda iki farklı düşünceye sahiptir. Olumlu görüşü savunanlar, zaman merkezli sınavların objektifliği artırdığını; olumsuz görüşü savunanlar ise zaman merkezli sınavların kaliteli öğrenci alımını engellediğini dile getirmişlerdir.

Sınav komisyonu, sınavlara katılan adaylar hakkında, çoğunluğunun üniversitelerde herhangi bir bölüme yerleşemeyen adaylardan oluştuğu, Türkiye genelinden öğrenci gelmediği, adayların bir bölgeyi temsil ettiği, zaman merkezli sınavların bazı branşlardaki adaylar açısından dezavantajlı olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Sınav komisyonu üyelerinin büyük bir çoğunluğu Atatürk Üniversite bünyesindeki her bir bölümün kendi sınavını kendisinin yapması gerektiğini, bir kısmı ise beden eğitimi öğretmenliklerinin ve BESYO'nun sınavlarının ayrı ayrı yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Sınav komisyonu sınavların objektifliğini artırma konusunda; branş parkurlarının biraz daha geliştirilmesi gerektiği ve branş sınavlarının sadece

zamana karşı yapılması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Sınav komisyonunun çoğunluğu, sınavların her üniversitede farklı biçimde uygulanmasını olumlu bulduğunu, çok az bir kısmı da YÖK tarafından tek merkezde yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Sınava katılan adaylar ile öğretim elemanları, sınavların genelde objektif, yetenekli öğrenciyi seçmede yeterli, sınavda görevli öğretim elemanlarının güvenilir, sınavların zaman merkezli yapılmasının uygun olduğu konularında ortak görüşe sahiptirler Ancak adayların idealleri olduğu için bu sınava girdiklerini belirtmelerine karşın, öğretim elemanlarının ÖSS puanıyla herhangi bir yükseköğretim kurumuna yerleştirilmeyen öğrencilerin özel yetenek sınavını tercih ettiklerini savunmaları, iki grubun görüş farklılığını yansıtmaktadır. Araştırmacının gözlemlerine göre ise, adaylar arasında hem idealleri için hem de ÖSS puanıyla yerleştirilemeyen ve özel yetenek sınavlarında kendini denemek isteyen adaylar bu sınavlara katılmaktadırlar.

6.2.Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlar ışığında beden eğitimi ve spor özel yetenek sınavlarının objektifliğinin artırılması, sınavların daha iyi organize edilmesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerine yetenekli öğrenci alınması için aşağıdaki hususlar önerilebilir.

1. Özel yetenek sınavları Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri için ayrı, antrenörlük ve yöneticilik bölümleri için ayrı formatlarda yapılmalıdır.
2. Akademik başarıyı etkileyen önemli etmenlerden birisi de ÖSS ve AOBP'dir. Bu nedenle ÖSS ve AOBP'nin Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerine öğrenci almak için yapılan özel yetenek sınavlarına katkısı artırılmalıdır.
3. Özel yetenek sınavlarına katılımı, farklı bölgelerden gelen aday sayısını artırmak için adaylar için üniversite bünyesinde barınma, yeme, içme ile ilgili imkanlar, alternatifli olarak daha da artırılmalıdır.
4. Sınavların objektifliğini artırmak ve adayların sınavlara daha iyi motive olmalarını sağlamak için, sınavların veliler tarafından izlenmesi sağlanmalıdır.

5. Sınava giren adaylar ve görevli öğretim elemanlarının da belirttiği gibi, sınavlarda istenilen nitelikte ve nicelikte öğrenci alınması için, sınavlar her yıl değerlendirilmeli, değerlendirme sonuçlarına göre sınavlar geliştirilerek veya değiştirilerek uygulanmalıdır.

6. Sınavlar için hazırlanan yönergelerin daha iyi anlaşılması için yönergenin her bir bölümü detaylı olarak düzenlenmelidir. Katılımın artırılmasını sağlayacağı düşünülerek ücretsiz dağıtılmalıdır.

7. Özel yetenek sınavlarının daha sağlıklı yürütülmesi için, branş sınavlarında öğretim elemanları görevlendirmeleri yapılırken, öğretim elemanlarının branşları dikkate alınmalıdır. Gerekirse başka üniversitelerden uzman öğretim elemanları görevlendirilmelidir.

8. Kapalı mekanlarda yapılan sınavların, zamanında ve aksamadan yapılması için teknik donanım eksiklikleri önceden giderilmelidir.

9. Açık havada yapılan sınavlarda, hava koşulları anormal değişiklik gösterdiğinde sınavlar, adayların etkilenmemesi için ertelenmelidir.

10. Öğretim elemanlarının hatası ve dikkatsizliğinin adayların performansını etkilememesi için, öğretim elemanları belli sürelerde dinlendirilerek dönüşümlü olarak görevlendirilmelidir.

11. Ortaöğretim düzeyinde, belli bir altyapı oluşturması için Beden Eğitimi ve Spor Bölümünü tercih edecek adaylar spor liselerine yönlendirilmelidir.

12. Özel yetenek sınavlarına girecek adaylar, bu sınavlara yönelik uzun süreli hazırlanmalıdırlar. Gerekirse üniversite bünyesinde hazırlık kursları düzenlenmelidir.

13. Daha sağlıklı seçim yapabilmek için eleme ve sıralama sınavlarında adaylara en az iki hak verilmelidir. Çünkü yetenekli bir öğrenci, bir küçük problem yaşayarak tek bir hakla sınavda başarısız olabilir.

14. Yetenekli öğrenci seçimini olumlu yönde etkileyeceği düşünülerek sınavların uygulama süreleri artırılmalıdır.

15. Genelde I. ve II. aşama eleme sistemleriyle yapılan özel yetenek sınavlarında elemanın kaldırılması, sınava giren tüm adayların değerlendirilmesinin bir paket halinde gerçekleştirilmesi, sıralamanın bu

değerlendirme sonuçlarına göre yapılması, daha objektif sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır.

16. Yapılan bir özel yetenek sınavı sonucunda, adaylara sonuç belgesi düzenlenebilir ve sonuç belgesinin geçerlilik süresi 2 yıl olarak belirlenebilir. Bu sonuç belgesi ile müracaatlar için tercih sistemi getirilebilir.

17. BESYO, Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri özel yetenek sınavlarına giren adaylara bireysel ve takım sporlarından en az üç branştan sınava girme şartı getirilebilir.

18. BESYO, Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri özel yetenek sınavları müracaatları, sınavlardan en az iki ay öncesinden adayların kendi tercih ettikleri bireysel ve takım sporlarına yönelik müracaatları değerlendirilerek branş sınav parkurları oluşturulabilir. Sınav komisyonu tarafından seçilen belirli sayıda branş yerine, adayın branş tercihi dikkate alınmalıdır.

19. Öğrencilerin yarıya yakın bir kısmı, objektiflik yönünden özel yetenek sınavlarına kuşkuyla baktıklarını ortaya koymaktadırlar. Bu konuda sınava girecek adaylar, üniversite tarafından bilgilendirilmelidir.

Araştırmacılara yönelik yapılabilecek öneriler:

1. Üniversitelerin farklı uygulamaları karşılaştırmalı olarak araştırılabilir.

2. Zaman merkezli ve jüri değerlendirmesiyle yapılan sınavlar, karşılaştırmalı olarak araştırılabilir.

3. Spor liselerinin Beden Eğitimi ve Bölümlerine yeterli altyapıyı sağlayıp sağlayamadığı incelenebilir.

4. Gelişmiş ülkelerde beden eğitimi ve spor bölümlerine öğrenci alımı, karşılaştırmalı olarak araştırılabilir.

5. Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerine hazırlık kurslarının verimliliği araştırılabilir.

6. BESYO, Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri özel yetenek sınavlarına giren adayların öğretmenliğe ve spor adamlığına karşı tutumlarına, ilgilerine yönelik araştırmalar yapılabilir.

7. Beden eğitimi ve spor özel yetenek sınavlarının yordayıcılığına yönelik araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkada, C. ve Ergen, E. (1990). *Bilim ve spor*. Ankara: Büro Tek Ofset Matbaa.
- Agopyan, A. (1993). Ritmik sportif jimnastikte morfolojik özelliklerin performansa etkileri, *M.Ü.Sağlık Bilimleri Enstitüsü*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Ağaoğlu, Y. (1998). Profesyonel ve amatör futbolcuların hareket ve reaksiyon zamanlarının karşılaştırılması. On Dokuz Mayıs Üniversitesi. *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Anabilim Dalı, Samsun.
- Akgün, N. (1994). *Egzersiz fizyolojisi*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Akyüz, Y. (1994). *Türk eğitim tarihi* (4.Baskı). İstanbul: Kültür Kolej Yayınları
- Algül, K. (1997). Gazi üniversitesi ve spor yüksekokulundan 1995-1996 yılında mezun olan öğrencilerin ÖSS puanları ile akademik başarılarının karşılaştırılması, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Allesen, P. E. (1987). *Strength training*. Illionis: Scot, Foresman Co.
- Alpkaya, U. (1994). Pnf. stretching ve dinamik stretching tekniklerinin hareket genişliklerindeki artışı ile reaksiyon hareket ve tepki zamanlarına etkisinin incelenmesi, *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*. Beden Eğitimi ve Spor A.B.D. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Alpkaya, U. (2001). Yaş cinsiyet ve fiziksel aktivitenin reaksiyon süresine etkileri. *Marmara Üniversitesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.
- Anson, Jg. (1989). Effect of inertia on simple reaction time, *Journal of Mot. Behaviour*, 21, pp: 60-71.
- Arslan, K. ve Kerkez, F. (1996). Beden eğitimi ve spor bölümü özel yetenek sınavına katılan öğrencilerin ÖSS, OÖBP ve koordinasyon derecelerinin akademik başarı üzerine etkisinin araştırılması, *KTÜ Yayını*. Trabzon.
- Atatürk Üniversitesi (2006). <http://www.atauni.edu.tr>. Sınav klavuzu adresinden 08/08/2006 tarihinde alınmıştır.
- Bağırhan, T. (1982). *Sürat çalışmaları*. İstanbul: 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi Yayınları, Sayı; 11.

- Balıkesir Üniversitesi (2006). Sınav özel yetenek sınav klavuzu <http://www.balikesir.edu.tr>. adresinden 06/08/2006 tarihinde alınmıştır.
- Baloğlu, Z. (1990). *Türkiye’de eğitim*. İstanbul: TÜSİAD Yayınları.
- Barral, J. & Debu, B. (2004). Aiming in adults: sex and laterality effects, *Laterality Assymetries of Body Brain and Cognition*, 9 (3), pp: 299-312.
- Barthelemy, S. & Boulinguez, P. (2002). Orienting visuospatial attention generates manual reaction time asymmetries in target detection and pointing, *Behavioral Brain Research*. 133(1), 109-116.
- Bashore, T. & Ridderinkhof, K. (2002). Older age traumatic brain injury and cognitive slowing: some convergent and divergent findings, *Psychological Bulletin*. 128(1), 15.
- Bayar, P. (2001). Derinleşen gevşeme çalışmalarının kan basıncı, kalp atım hızı ve reaksiyon zamanları üzerine etkisi, *Spor Hekimliği Dergisi*. 36, 97-102.
- Baylor, A. & Spirduso, W. (1988). Systematic aerobic exercise and components of reaction time in older women, *Journal of Gerontology Psychological Sciences*. 43, 121-126.
- Beehler, P., Kamen, G. & Morris, H. (1991). Stimulus intensity and experimental design effects on motor response processing, *Research Quarterly for Exercise and Sport*. 62(3), 267-275.
- Bellis, C. (1933). Reaction time and chronological age, *Proceedings of Society for Experimental Biology and Medicine*. 30, 801.
- Beydoğan, H.Ö. (1998). *Okullarda ölçme ve değerlendirme*. Erzurum: 2.Baskı, A.Ü.Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- Bilge, N. (1989). *Türkiye’de beden eğitimi öğretmeninin yetiştirilmesi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları No: 1095.
- Bjorklund, R. (1991). Reaction time and movement time measured in key-press and a key-realese, *Condition Perceptual and Motor Skill*. 72, 663-673.
- Bogdan, R. C. & Biklen, S. K. (1998). *Qualitative research for education*. New York: Allyn&Bacon.

- Bompa, T. (1990). Theory and methodology of training, Iowa. Kendall Hunt Publishing Company.
- Botwinick, J. (1966). Cautiousness in advanced age, *Journal Of Gerontology*. 21, 347-353.
- Brebner, J. (1980). Reaction time in personality theory. Welford (Ed.), Reaction Times. *New York Academic Press.*, 309-320.
- Broadbent, D. (1996). Decision and stress, *The American Journal of Psychology*. 109(4), 617-623.
- Buchsbaum, M. & Callaway, E. (1965). Influence of respiratory cycle on simple rt, *Perceptual and Motor Skills*. 20, 961-966.
- Büyükkaragöz, S. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Konya: Mikro Basım Yayın Dağıtım.
- Catelli, R. (1990). Reaction time and movement time. *Medicine and Science in Sport and Exercise*. 22 (1), 75-77.
- Christina, W., Fischman M. & Lambert A. (1985). Moore jf. simple reaction time as a function of response complexity, Christina at All, *Revisited Research Quarterly for Exercise And Sport*. 56 (4), 316-322.
- Cicioğlu, İ. vd. (1998). Farklı sistem ve kriterlerde yapılan özel yetenek sınavları ile beden eğitimi ve spor yüksekokullarına veya bölümlerine giren öğrencilerin fiziksel ve fizyolojik profillerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması, *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Dergisi*. Cilt. 3, Sayı.3, Ankara.
- Collins, M. and Oths. (2003). Relationship between postconcussion headache and neuropsychological test performance in high school athletes, *The American Journal of Sports Medicine*. 31 (2), 168-174.
- Cratty, B. & Hutton, R. (1969). *Experiments in movement behavior and motor learning*. Philadelphia.
- Cratty, B. (1973). *Movement behaviour and motor learning*. Prentice-Hall Inc., New Jersey.
- Çağatay, E. ve Tiryaki, Ş. (1999). Beden eğitimi ve spor bölümlerine öğrenci seçiminde uygulanan giriş sınavının yordama geçerliliğine ilişkin bir

- çalışma. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, Sayfa, 8-15.
- Çağırıcı, U. ve Ergen, E. (1987). Okçularda reaksiyon hızı ve el-göz koordinasyonunun değerlendirilmesi, *Spor Hekimliği Dergisi*. 2, 26-28.
- Çamlıyer, H. ve Eniseler, N. (1999). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının lisans öğrenimindeki akademik başarılarının ÖSS puanları ile karşılaştırılması, *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Dergisi*. 3(1), 1-7.
- Çelik, G. (2008). Çocuk ve spor 17.03.2008 tarihinde www.eğitim.com/aile adresinden alınmıştır.
- Çepni, S. (2001). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Erol Ofset.
- Çolakoğlu, H. Vd. (1987). Sürat antrenmanlarının akustik ve optik reaksiyon zamanlarına etkisi, *Spor Hekimliği Dergisi*. 22, 18-21.
- Çolakoğlu, H.; (1983). *Antrenman teorisi*. İzmir: 9 Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Spor Bölümü Ders Notları.
- Çolakoğlu, M. Vd. (1993). Konsantrasyon çalışmalarının reaksiyon zamanı üzerine etkisi, Ankara: *Spor Bilimleri Dergisi*. Cilt:4, Sayfa: 32-45.
- Darmstadt University (2007). <http://www.tu-darmstadt.de> adresinden 08/08/2007 tarihinde alınmıştır.
- Davis, B. & Oths. (1989). *Physical education and study of sport*. Philadelphia.
- Davranche, K. & Oths.. (2006). A distributional analysis of the effect of physical exercise on a choice reaction time task, *Journal of Sport Sciences*. 24 (3), 323-330.
- Deary, I. & Oths. (2006). Reaction times and intelligence differences, *A Population-Based Cohort Study Intelligence*. 29 (5), 389-396.
- Demirtaş, A. (1998). Temel eğitimimizin temel sorunları. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, *Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı 3, s.51-63.
- Dietrich, M. & Oths. (1977). 1. *Die inhaltliche sturuchtur des training sprozens*. Germany.
- Doğan, M. (1999). Changes in attitude to mathematics of primary trainee teachers, *The University of Leeds School of Education*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), UK.

- Dolu, E. (1993). Yüksek atlamanın sıçrama evresi ve pliometrikler, *Atletizm Bilim ve Teknoloji Dergisi*. 13, 5-12.
- Dolu, E. (1994). Derinleşen kas gevşemesi uygulamasının reaksiyon zamanı üzerine etkisi. Ankara: *Hacettepe Üniversitesi Spor Bil. ve Tek. Y. O. Bitirme Projesi*.
- Dökmen, Ü. (1992). T.C. yükseköğretim kurulu öğrenci seçme ve yerleştirme merkezi (Kuruluşu, Gelişmesi, Çalışmaları). Ankara: *ÖSYM Yayınları*, No. 1992-5.
- Engel, Bt, and Oths. (1972). On the relationship among sex age response mode cardiac cycle phase breathing cycle phase and simple reaction time, *The Journal of Gerontology*. 27, 456-460.
- Erdoğan, İ. (1998). *SPSS kullanım örnekleri ile araştırma dizaynı ve istatistik yöntemleri*. Ankara: Büro Tek Ofset Matbaa.
- Erdoğan, Ş. Vd. (1996). A.İ.B.Ü beden eğitimi ve spor yüksekokulu 1996 özel yetenek test sonuçlarının analizi, *III. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*. O.D.T.Ü. Ankara.
- Erzurumluoğlu, A. (2000). Yıldız hentbolcularda görsel reaksiyon zamanı üzerine yaş cinsiyet pozisyon ve coğrafik bölgenin etkileri, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum.
- Etnyre, B. & Kinugasa, T. (2002). Postcontraction influences on reaction time, *Research Quarterly for Exercise and Sport*. 73(3), 271-282.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1994). *Eğitime giriş*. (5. Baskı). Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- Fleck, S. & Kraemer, W. (1987). Designing resistance training progres. *Illumen Kinetics Boks*, Illionis.
- Fontani, G. & Oths. (2006). Attention in athletes of high and low experience engaged in different open skill sports, *Perceptual And Motor Skills*. 102(3), 791-816.
- Freeman, G. (1933). The facilitative and inhibitory effects of muscular tension upon performance, *American Journal of Psychology*. 26, 602-608.

- Galton, F. (1899). On Instruments for (1) Testing perception of differences of tint and for (2) determining reaction time, *Journal of the Anthropological Institute*. 19, 27-29.
- Gazi Üniversitesi (2006). Sınav özel yetenek sınav klavuzu <http://www.gazi.edu.tr>. adresinden 06/08/2006 tarihinde alınmıştır.
- Gencay, A. (2007). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, *K.S.İ.Ü. Yayınları*, K.Maraş.
- Goytisolo, J. (1985). Fuerte como um turko, *El Pais Semanal*- No: 439, Madrid, s.20-26.
- Groves, R. (1973). Relationship of reaction time and movement time in a gross motor skill, *Perceptual and Motor Skills*. 36, 453-454.
- Gustafson, R. (1986). Alcohol and vigilance performance effect of small doses of alcohol an simple visual reaction time, *Perceptual and Motor Skills*. 62, 951-955.
- Gutierrez, A. & Oths. (2001). Three days fast in sportsmen decrease physical work capacity but not strength or perception-reaction time, *International Journal of Sport Nutrition and Ezercise Metobolism*. 11(4), 420-432.
- Gündüz, N. (1998). *Antrenman bilgisi*. Ankara: Kanyılmaz Matbaası.
- Gürbüzürk, O. (1999). Türkiye’de yükseköğretime giriş sisteminin analizi ve alternatif modeller, *Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*, Erzurum.
- Güven, Ö. (1996). Türkiye cumhuriyeti döneminde beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren okulların eğitimine hazırlayıcı çalışmalar, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt,1, Sayı 2, s. 75-76.
- Harre, D. (1982). *Principles of sports traning sportverlag*. Berlin.
- Henry, Fm. (1962). Use of-reaction time and speed of movement in male and females, *Journal of Gerontology*. 17, 385-389.
- Hergüner, G. Vd. (2002). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerin okul deneyimi dersini algılama düzeyleri, *P.Ü. Eğt.Fak.Dergisi*, Denizli.
- Hettinger, T. (1976). *Izometrisches muskel-training*. Stutgart.

- Hickson, R.C. (1980). Interference of strength development by simultaneous training for strength and endurance, *Eur. Applied Psychology*. 45 (8), 225-233.
- Hollmann, W. (1972). *Sportmedizin Springer Verlag*. Köln.
- Hollmann, W. (1978). *Sportmedizinische Wissenschaft. Tübingen*, Köln.
- Holman, W. (1990). Training-grundlagen und adaptationen aus physiologisch-medizinischer sicht studienbrief, *Trainerakademie*. Köln, 216-217.
- [Http://Biae.Clemson.Edu/Bpc/Bp/Lab/110/Reaction.Htm](http://Biae.Clemson.Edu/Bpc/Bp/Lab/110/Reaction.Htm). 06.05.2007.
- <http://www.osym.gov.tr>. ÖSS sınav klavuzu. 08.05.2005 tarihinde alınmıştır.
- İpek, C. (1999). Resmi liseler ile özel liselerde örgütsel kültür ve öğretmen-öğrenci ilişkisi, AÜSBE. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Jahanshahi, M. & Oths. (1993). Comparative study of simple and choice reaction time in parkinson's huntington's cerebellar disease, *Neurology And Psychiatry. J. Neuro*, 56, 1169-1177.
- Jevas, S. & Yan Jh. (2001). The effect of aging on cognitive function. a preliminary quantitative review, *Research Quarterly for Exercise and Sport*. 72, A-49.
- Jokela, J. & Era, P. (1986). Reaction and movement times in men of different ages, *Perceptual and Motor Skills*. USA, 63, 111-124.
- Jonath, U. & Krempel, R. (1981). Conditions training, training technics. *Rowohit Verlag*, Hamburg.
- Junge, A., & Oths. (2000). Psychological and sport-specific characteristics of football players, *Am J. Sports Med*. 22-28.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Teşvik ve Ofset Tesisleri.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları,
- Kasap, H. (1994). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarındaki öğrencilerin ÖSS puanları ile yıl içi derslerdeki başarı ve mezuniyet derecelerinin karşılaştırılması, *Hacettepe Üniversitesi III. Spor Bilimleri Sempozyumu*, s.3, Ankara.
- Kashihara, K. & Nakahara Y. (2005). Short-term effect of physical exercise at lactate threshold on choice reaction time, *Perceptual and Motor Skills*. 100(2), 275-281.

- Kaya, N. (1997). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarıları üzerine bir araştırma, *Dokuz Eylül Üniversitesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir.
- Kayri, M. (2006). Özel yetenek sınavında başarının modellenmesi ve risk faktörünün modellenmesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi) *Sos. Bil. Enst.* Van.
- Kıncal, R.Y. (2000). *Ailenin eğitimsel fonksiyonları*. Erzurum: 3.Baskı, K.K.E.F. Yayınları.
- Kıncal, R.Y. (2001). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Erzurum: 4. Baskı, Eser Ofset.
- Koçak, K. (1993). İlköğretimde karşılaşılan başlıca sorunlar, *Çağdaş Eğitim*. Sayı 188, Tekışık Matbaası, Ankara, s.13-18.
- Kohfeld, D. (1971). Simple reaction time as a function of stimulus intensity in decibels of light and sound, *Journal of Experimental Psychology*. 88, 251-257.
- Kosinski, J. (2006). *Literature review on reaction time*. Clemson University.
- Köse, H. Vd. (2002). Adnan Menderes Üniversitesi BESYO giriş yetenek sınavlarında bazı motorik test sonuçlarının yıllara göre gelişimi üzerine bir çalışma, *A.D.Ü Yayınları*, Aydın.
- Lajoie, Y. & Gallagher, Sp. (2004). Predicting falls within the elderly community: comparison of postural sway reaction time the berg balance scale and the activities-specific balance confidence (abc) scale for comparing fallers and non-fallers. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 38 (1), 11-25.
- Laming, D. (1968). *Information theory of choice-reaction times*. London: Academic Press.
- Leedy, P.D. & Ormrod, J.E. (2001) *Practical research*. New Jersey, Columbus, Ohio.
- Lemmink, K. & Visscher, C. (2005). Effect of intermittent exercise on multiple-choice reaction times of soccer players, *Perceptual and Motor Skills*. 11(1), 85-95.
- Lenzenweger, M. (2001). Reaction time slowing during high-load sustained-attention task performance in relation to psychometrically identified schizotypy, *Journal Of Abnormal Psychology*. 110, 290-298.

- Leone, P. & Oths. (1992). Simple reaction time to local transcranial, *Magnetic Stimulation Brain*. 115, 109-122.
- Letzelter, H.M. (1981). *Trainingügnundgen*. Hamburg.
- Letzelter, H.M. (1983). *Ziele, methoden und inhalter des krafttrainings*. Hamburg.
- Letzelter, H.M. (1986). *Krafttraining*. Hamburg.
- Levitt, S. & Gutin, B. (1971). Multiple choice reaction time and movement time during physical exertion, *Research Querterly*. 42, 405-410.
- Light, K. (1988). Effect of adult-aging on response programing complexity and complepatibility, *Dissertation*. The University of Texas. Austin, 9-21.
- Lord, S. & Oths. (2006). The effects of water exercise on physical functioning in older people, *Australasian Journal on Ageing*. 25 (1), 36-42.
- Lorist, M. & Snel, J. (1997). Caffeine effects on perceptual and motor processes, *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology*. 102 (5), 401-414.
- Luchies, C. & Oths. (2002). Effects of age step direction and reaction condition on the ability to step quickly, *The Journals of Gerontology Series. A* 57(4), M 246.
- Lupinacci, N. & Oths. (1993). Age and physical activity effects on reaction time and digid symbol substitution performance in cognitively active adults, *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 64 (2), 144-150.
- M.E.B. (1943). *Gazi orta muallim mektebi ve terbiye enstitüsü yönetmenliği*. Ankara: Maarif Vekaleti Yayını.
- Magil, A. (1989). *Motor learning concepts and applications*. Illionis: Third Publishers.
- Magil, R. & Oths. (1975). *Labaratuary and field experiments in motor learning*. Illionis: Charles C. Thomas Publishers.
- Magil, R. (1980). *Motor learning* Illionis: Wm. C. Brown Comp.Pub.
- Marcos, P. (1979). Ipsilateral and contralateral effects of propriaceptive neuromuscular facilitation techniques on hip motion and electromyographic activity, *Physical Theraphy*. 59 (11), 1366-1379.

- Mihçioğlu, C. (1974). *Üniversiteye girişin yeniden düzenlenmesi, bugünkü durum ve öneriler*. Ankara: A.Ü. Basımevi.
- Mialet, J. & Oths. (1996). Impaired attention in depressive states a non-specific deficit, *Psychol Med.* Sep 26, 1009-1020.
- Morehouse, L.E. & Miller, A. (1971). *Egzersiz fizyolojisi*. Illionis: (Physiology Of Exercise 6. Edition Saint Louis 1971),
- Morris, Af. (1997). Effect of fatiguing isometric and isotonic exercise on resisted and unresisted reaction time components, *European Journal of Applied Physiology.* 37, 1-11.
- Morris, Mt. & Keen, P. (1994). Effect of exercise on simple reaction times of recreational athletes. *Perceptual and Motor Skills.* 78, 123-130.
- Moskowitz, H. & Fiorentino, Da. (2000). Review of the literature on the effects of low doses of alcohol on driving-related skills. Report Dot Hs 809 028, *National Highway Traffic Safety Administration Department of Transportation*, Washington.
- Muğla Üniversitesi (2006). Sınav özel yetenek sınav klavuzu <http://www.mu.edu.tr>. adresinden 06/08/2006 tarihinde alınmıştır.
- Muratlı, S. (1997). *Antrenman bilimi ışığı altında çocuk ve spor*. Ankara: Kültür Matbaası,
- Nagasa, H. & Oths. (1983). Premotor and motor reaction time as function of force output, *Prceptual and Motor Skills.* 57, 859-867.
- Nagler, Ca. & Nagler, Wm. (1973). Reaction time measurment, *Forencis Science.* 2 (3), 261-274.
- Nasuhoğlu, R. (1977). *Yükseköğretim adaylarında ne gibi nitelikler aranmalıdır? yükseköğretime giriş sorunları*, Ankara: 1. Eğitim Toplantısı. T.E.D. Yayınları.
- Nett, T. (1970). *Leichtathletisches muskeltraining*. Verlag Bartels Und Wernitz Kg, Berlin.
- Nettelbeck, T. (1973). Individual differences in noise and associated perceptual indices of performance, *Perception.* 2, 11-21.

- Onay, P. (1972). Öğrencilerin lise üniversitelerarası giriş imtihanı ve üniversite başarıları arasındaki ilişkiler, Ankara Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü*. (Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Oxendine, Jb. (1982). *Psychology of motor learning*. New York.
- ÖSYM (1999). *Yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu*. Ankara:Meteksan Matbaası.
- Öztürk, F. ve İnce, G. (1993). Çukurova Üniversitesi eğitim fakültesi beden eğitimi ve spor bölümünün 1992 yılı özel yetenek sınav sonuçlarının analizi, *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. Cilt:4, Sayı:3, Sayfa: 13-24, Ankara.
- Panayiotou, G. & Vrana, Sr. (2004). The role of self-focus task difficulty task self-relevance and evaluation anxiety in reaction time performance, *Motivation and Amotion*. 28 (2), 171-196.
- Payashioğlu, A. (1985). *Öğrenci seçme ve yerleştirme merkezinin tarihçesi, kuruluşu, teşkilatı ve çalışmaları*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Pepe, K. Vd. (2002). Nitelikli beden eğitimi ve spor öğretmeni adayının seçimi açısından özel yetenek sınavlarının değerlendirilmesi, *G.Ü. Yayınları*. Ankara.
- Peters, M. & Ivanoff, J. (1999). Performance asymmetries in computer mouse control of right-handers and left handers with left-and right-handed mouse experience, *Journal of Motor Behavior*. 31 (1), 86-94.
- Peters, M. & Oths. (2004). Age performance and sleep deprivation, *Journal of Sleep Research*. 13(2), 105-110.
- Position, S. (1978). The recommended quantity of exercise for developing and maintaining in healthy adults, *American Collece of Sport Medicine and Sport and Exercise*. Vol:1, p.p. 265-271.
- Renklikurt, T. (1981). *Antrenman ve Fizyolojik Özellikleri*. İstanbul:İst. Matbaası.
- Resmi Gazete. No:17506, 11 Kasım 1973, İstanbul.
- Rief, W. & Hermanutz M. (1996). Responses to activation and rest in patients with panic disorder and major depression, *Br. J. of Clin Psychol*. 35, 605-616.

- Robinson, Mc. & Tamir, M. (2005). Neuroticism as mental noise a relation between neuroticism and reaction time standard deviations, *Journal of Personality and Social Psychology*. 89(1), 107-115.
- Rosenbaum, Da. (1991). *Human motor control psiological foundations*. London:Acedemic Press.
- Saracalođlu, S. A. (1998). Beden eđitimi ođretmeni adaylarının giriř niteliklerinin ođrenme dűzeyi űzerine etkisi, *Gazi űniversitesi Beden Eđitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 3(3), 39-60.
- Schmidt, Ra. (1991). Motor learning and performance. New York: *Human Kinetics Publishers*.
- Schweitzer, K. (2001). Preattentive processing and cognitive ability, *Intelligence*. 29(2), 169-174.
- Sciearrata, D. & Bawa, P. (1990). Comperation of strech reflex activities and reaction time in two seperate age groups of human subjects, *Elect. Cli. Neur.* 30, 345-347.
- Sevim, Y. (1991). Sporda yetenek seęimi ve temel ilkeleri, *Gazi űniversitesi Eđitim Fakűltesi Dergisi*. Ankara. 7-8.
- Sevim, Y. (1992). *Kondisyon antrenmanı*. Ankara: Gazi Bűro Kitapevi.
- Sevim, Y. (1986). *Futbolda antrenman bilgisi*. Ankara: B.T.G.M. Eğitim Yayınları.
- Sevim, Y. ve Muratlı, S. (1977). *Antrenman bilgisi ve testler*. Ankara: B.T.G.M. Eğitim Yayınları.
- Silverman, Iw. (2006). Sex differences in simple visual reaction time: a historical meta-analysis (sports events), *A Journal of Research*. 54 (1-2), 57-69.
- Singer, R. (1980). *Motor learning and human performance*. Macmillan Co. 208-212.
- Smith A. & Oths. (2004). Effects of upper respiratory tract illnesses in a working population, *Ergonomics*. 47(4), 363-369.
- Sullivan, Sj. & Hayes, Kc. (1987). Changes in short and long latency strech reflexes prior to movement inititation, *Brain Research*. 139-143.

- Tamer, K. (1997). *Fiziksel performansın ölçülmesi ve değerlendirilmesi*. Ankara:Gökçe Ofset Matbaacılık.
- Tavacıoğlu, K. Vd. (1997). Kaygının reaksiyon zamanı üzerine etkisi, Ankara:1. *Uluslar Arası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildiriler*. 47-51.
- Tekin, M. ve Sanioğlu, A. (2004). Selçuk Üniversitesi Karaman beden eğitimi ve spor yüksekokulunu kazanan ve kazanamayan adayların başarılarının ve başarısızlıklarının değerlendirilmesi. *S.Ü. Eğit.Fak.Yayınları*, Konya.
- Toker, H.F. (1988). *Basketbolda gürültünün reaksiyon zamanı üzerine etkisi*. Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Trimmel, M. & Poelzl, G. (2006). Impact of background noise on reaction time and brain potential changes of vdt-based spatial attention, *Ergonomics*. 49(2), 202-209.
- Turgut, M. Fuat. (1990). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. 7.Baskı, Ankara: Net yayınları.
- Turgut, M. Vd. (2004). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarındaki antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bu bölümleri seçme nedenleri ve beklentileri üzerine bir araştırma, *G.Ü. Kırşehir Eğit.Fak.Dergisi*, Kırşehir.
- Türk, E. (1999). *Milli Eğitim Bakanlığında Yapısal Değişmeler ve Türk Eğitim Sistemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Uyar. E. (1994). Kaygının reaksiyon zamanı üzerine etkisi. Hacettepe Üniversitesi, *Spor Bilimleri ve Teknik Yüksek Okulu Bitirme Projesi*, Ankara.
- Van Den Berg, J. & Neely G. (2006). Performance on a simple reaction time task while sleep deprived, *Perceptual and Motor Skills*. 102(3), 589-600.
- Varış, F. (1994). *Eğitim bilimlerine giriş*. Konya: Atlas Kitapevi
- Varış, F. (1998). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Welford, At. (1980). Choice reaction time, Basic Concepts. In A.T.Welford (Ed). *Reaction Time*. New York. *Academic Pres.*; 73-128.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006) *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.

Zaciorakis, V.M. (1972). Die körperlichen Eigenschaften des Sportlers. Dsb, Trainer Bibliothek, *Band 3*, Berlin.

EKLER
ADAY DEĞERLENDİRME ANKETİ
EK-1

Sevgili Adaylar;

Bu anket, “Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Özel Yetenek Sınavının Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşleri Açısından İncelenmesi” konulu doktora tez çalışması için gerekli olan bilgileri elde etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırmanın amacına ulaşması, gelecek yıllarda sınavların objektifliğinin daha da arttırılması, soruları içtenlikle ve doğru biçimde yanıtlamanıza bağlıdır. Zamanınızı ayırdığınız ve katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Arş.Gör.Mehmet Ertuğrul ÖZTÜRK

KİŞİSEL BİLGİLER

- 1-Cinsiyetiniz? () Kız () Erkek
 2-Yaşınız?
 3-Boy ve Kilonuz?cmkg.
 4-İkamet ettiğiniz il?
 5-Katkısız ÖSS puanınız? Sözel (.....) Sayısal (.....) EA (.....)
 6-Mezun olduğunuz lise türünü işaretleyiniz.
 () Normal Lise () Meslek Lisesi () Anadolu Lisesi () Spor Lisesi () Diğer
 7-Hangi alan mezunusunuz?
 () Edebiyat () Sayısal () Sosyal () Spor () Diğer
 8-Amatör veya profesyonel olarak yaptığınız spor branşınız?.....
 9-Ailenizin aylık geliri?
 () 400-800YTL () 801-1000YTL () 1001-1200YTL () 1201-1400YTL () 1401YTL ve üzeri
 10-Özel yetenek sınavı ile ilgili olarak kursa katıldınız mı?
 () Evet () Hayır
 11-Özel yetenek sınavlarına kaçınıcı girişiniz?
 () 1. () 2. () 3. () 4 ve üzeri.

Aşağıdaki cümlelerin karşısında bulunan sütunlara size göre “hiç katılmıyorum” için 1’i, “katılmıyorum” için 2’yi, “kararsızım” için 3’ü, “katılıyorum” için 4’ü ve “tamamen katılıyorum” için 5’i (X) ile işaretleyiniz.

Hiç katılmıyorum **Katılmıyorum** **Kararsızım** **Katılıyorum** **Tamamen Katılıyorum**
 (1) (2) (3) (4) (5)

Örnek:

	1	2	3	4	5
Yaşamaktan zevk alıyorum.				X	

	1	2	3	4	5
Giriş Nedenlerine İlişkin Görüşler	B.E.S.Y.O. özel yetenek sınavlarına idealim olduğu için giriyorum.				
	Bu sınavlara başka bölümü kazanamadığım için giriyorum.				
	Bu bölüm sınavlarına girmemde ailem etkili olmuştur.				
	Bu bölüm sınavlarına girmemde arkadaş çevrem etkili olmuştur.				
	Bu bölüm sınavlarına kendi isteğimle katılıyorum.				
	Ortaöğretim yıllarımda beden eğitimi derslerine özel ilgim vardı.				
Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşler	Bu sınava sporla ilgili özel yeteneğimin ölçüleceğine inandığım için giriyorum.				
	Beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve yöneticilik bölümlerine tek tip sınavla öğrenci alınması uygulamasını doğru bulmuyorum.				
	Özel yetenek sınav sisteminde kuvvet, sürat, dayanıklılık gibi kondisyonel yeteneklerin ölçülmesi uygundur.				
	Özel yetenek sınavlarında üç tercih yapılabilmesi bizlere avantaj sağlamaktadır.				
	Özel yetenek sınavları için ön kayıtta sağlık raporu istenmesi doğrudur.				
Ön kayıt için belirlenen ÖSS taban puanı arttırılmalıdır.					

Lütfen arka sayfaya geçiniz

		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum					
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	1	2	3	4	5
Sınavın Niteliğine İlişkin Görüşler	Özel yetenek sınavlarında ağırlıklı ortaöğretim başarı puan katkısı yükseltilmelidir.										
	Özel yetenek sınavlarında ÖSS puan katkısı yükseltilmelidir.										
	Özel yetenek sınavlarında branş puan katkısı yükseltilmelidir.										
	Özel yetenek sınavlarında koordinasyon puan katkısı yükseltilmelidir.										
	Beden eğitimi ve spor bölümleri için belirlenen kontenjanlar yeterlidir.										
	Bireysel spor branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum.										
	Takım sporları branş alternatiflerinin artırılmasını istiyorum.										
	Spor lisesi mezunlarına ek puan verilmesi uygulamasını destekliyorum.										
	Beceri koordinasyon parkuru, beceri ve koordinasyonu ölçmede yeterlidir.										
	Özel yetenek sınavında görevli öğretim elemanları sınavların sağlıklı yürütülmesini sağlamaktadır.										
	Özel yetenek sınavlarında görevli yardımcı personel görevlerini yapmaktadır.										
	Sınavlar süresince barınma, yeme, içme ile ilgili güçlüklerle karşılaşmıyorum.										
Sınavların uygulanma süresi arttırılmalıdır.											
Sınavın Uygulama Koşullarına İlişkin Görüşler	Sınavlar boyunca görevliler tarafından bizlerle gereken iletişim sağlanıyor.										
	Sınavlara hazırlık kurslarının üniversitenin organizasyonunda verilmesi daha uygundur.										
	Yapılan uygulamaların veliler tarafından izlenmesi, sınavların objektifliğini daha da arttırmaktadır.										
	Sınavların veliler tarafından izlenmesi, bizleri strese sokmaktadır.										
	Özel yetenek sınavların objektif ve tarafsız yapıldığını düşünüyorum.										
	Özel yetenek sınavının son aşamasında fiziki uygunluk sınavı (mülakat) yapılmalıdır.										

Sınav sistemi ile ilgili olarak her hangi bir düşünce ve öneriniz varsa lütfen alta yazınız.

**EK-2
GÖRÜŞME FORMU****Değerli Öğretim Elemanı**

Bu form, Atatürk Üniversitesi “Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Özel Yetenek Sınavının Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşleri Açısından İncelenmesi” konulu doktora tez çalışması için gerekli olan bilgileri elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın amacına ulaşması, gelecek yıllarda sınavların objektifliğinin daha da artırılması için sizin değerli görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Zamanınızı ayırdığınız ve katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım.

Arş. Gör. M. Ertuğrul ÖZTÜRK

- 1. Bu sınavların Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerine istenilen düzeyde öğrenci alınmasında yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Lütfen “nedeni” ile birlikte belirtiniz.**
- 2. Bu sınavın uygulama yönergesi hakkında düşüncelerinizi belirtiniz.**
- 3. Sınavın uygulanması esnasında gözlemlediğiniz güçlükleri belirtiniz.**
- 4. Sınavların objektifliği konusunda düşüncelerinizi belirtiniz.**
- 5. Sınavların sadece zaman merkezli yapılması hakkındaki düşüncelerinizi belirtiniz.**
- 6. Sınavlara katılan adaylar hakkındaki düşüncelerinizi belirtiniz.**
- 7. Üniversite bünyesindeki beden eğitimi ve spor bölümlerinin sınavlarını, bağımsız olarak kendilerinin yapmaları konusundaki görüşlerinizi belirtiniz.**
- 8. Sizce sınavların objektifliğini arttıracak başka uygulamalar yapılabilir mi? Belirtiniz.**
- 9. Bu sınavların her üniversitede farklı biçimlerde uygulanması konusundaki düşüncelerinizi belirtiniz.**

ÖZ GEÇMİŞ

1969 yılında Düzce’de doğdu. İlköğrenimini Düzce’de, Lise öğrenimini Bolu’da tamamladı. 1987 Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünü kazandı. 1991 yılında Erzurum Ilıca Lisesi, Beden Eğitimi Öğretmenliği görevine atandı. 1993 yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak görev başladı. 1998 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Eğitim Programları ve Öğretimi anabilim dalında yüksek lisansını tamamladı. Halen Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Eğitim Programları ve Öğretimi anabilim dalında doktora öğrencisi olup, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor bölümünde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır.

Yabancı dili İngilizce olup, Evli ve iki çocuk babasıdır.